

Mateo

Mateo ka yama hanimetemone amake, Sesowi kaminari.

Sesowi ka iti me inimetemone amake.

¹ Sesowi Kirisito hinakiti memetemoneke haro. Abarao ka noti Tafi tohehi ka notimatamona amaka, Sesowi.

² Abarao Isaki batimatamona amaka. Isaki Yako batimatamona amaka. Yako Yota me ka abimatamona amaka, nisori me ya tabahari. ³ Yota biti Beri toha Sera toha ne me ka ami inimetemone amake Tama. Esiro batimatamona amaka Beri. Arao batimatamona amaka Esiro. ⁴ Aminatabi batimatamona amaka Arao. Naso batimatamona amaka Aminatabi. Saomo batimatamona amaka Naso. ⁵ Bowasi batimatamona amaka Saomo. Mati ini Haabi toha nemetemoneke. Obeti batimatamona amaka, Bowasi. Mati inimetemone amake Hoti. Sese batimatamona amaka Obeti.

⁶ Tafi batimatamona amaka Sese. Saromao batimatamona amaka Tafi. Saromao mati Oria fati tohibehemetemoneke. ⁷ Hobowao batimatamona amaka Saromao. Abiasi batimatamona amaka Hobowao. Asa batimatamona amaka Abiasi. ⁸ Sosafa batimatamona amaka Asa. Sorao batimatamona amaka Sosafa. Osiasi batimatamona amaka Sorao. ⁹ Yotao batimatamona amaka Osiasi. Akasi batimatamona amaka Yotao. Esekiasi batimatamona amaka Akasi. ¹⁰ Manase batimatamona amaka Esekiasi. Amo batimatamona amaka Manase. Sosia batimatamona amaka Amo.

¹¹ Sekonia batimatamona amaka Sosia, nisori me ya tabahari. Sekonia me sawi ka yama ya Ihayeo me me towakamehemetemoneke Babironia ka mati. ¹² Babironia ka me me towakami hawa tohi ya Saratieo batimatamona amaka Sekonia. Sorobabeo batimatamona amaka Saratieo. ¹³ Abioti batimatamona amaka Sorobabeo.

Eriaki batimatamona amaka Abiote. Aso batimatamona amaka Eriaki. ¹⁴ Satoki batimatamona amaka Aso. Aki batimatamona amaka Satoki. Eriote batimatamona amaka Aki. ¹⁵ Eriaso batimatamona amaka Eriote. Mata batimatamona amaka Eriaso. Yako batimatamona amaka Mata.

¹⁶ Yose batimatamona amaka Yako. Maria Yose fatime-temone amake. Sesowi Maria bitimatamona amaka, ino Kirisito me hinihatehari.

¹⁷ Abarao tohaba nematamonaka, mata ya. Abarao nowati ya Tafi hinakiti me tamehemetemoneke 14 me toha mati. Tafi tohaba nematamonaka. Babironia ya me toka me ka iti me 14 tohemetemoneke, Tafi nowati ya. Babironia ya me toka me tohaba nemetemoneke. Kirisito hinakiti me tamehemetemoneke 14 me toha mati, Babironia ya me toka me nowati ka mati.

Sesowi watehimatamonaka.

¹⁸ Sesowi Kirisito wate wati e nematamonaka ahi. Sesowi mati Maria tohaha Yose hitihabone hinehemetemoneke. Yose Maria ahi rematamonaka mata. Maria hine watohemetemoneke nabati weye naro, Teoso Kanamori ehene. ¹⁹ Yose yahe ka fatibone kamini nofarematamonaka me one ni ya, nabati weye naro. Hine ya hiyosemahabone hinehemetemoneke, ati watarari. ²⁰ Yose ati boti yama nima ne amo ne Teoso nanarifa watari awehimatamonaka. Teoso nanarifa ati yana nematamonaka.

"Yose Tafi ka noti watorima tinahi. Maria iti nakomerima tinahi, nabati weye naro Teoso Kanamori ehene. ²¹ Biti watehibonaka. Ino tinawatehibanaka. Sesowi tohehibanaka, hinaka mera kasomatehibana. Sesowi mera kasomatehiba amaka me ihi hiyara mati, me ahabarahabone mati", Teoso nanarifa ati nematamonaka.

²² Hibati ka Teoso ati kakamina atimatamona nima Sesowi wati nematamonaka. Teoso ati kakamina ati e nematamonaka ahi:

²³ "Fana atona me makiti ahi hiraha nabati weye tehaboneke. Biti watatehibonaka. Ino me hinawatatehiba amaka. Emanoweo tohatehiba amaka. E ati ka amake haro, Teoso e ni ya sawika ati naro".

²⁴ Yose watami hiba yama wa ni ya tafihimatamonaka. Fare Teoso nanarifa ati nima Yose ehene nematamonaka, Maria itihari. Me famawemetemoneke Yose taboro ya.

²⁵ Hitiha ahi hirehemetemoneke mata biti watamatara ya. Wate inobona Yose hinawatehimatamonaka. Sesowi tohehimatamonaka.

2

Sesowi me yaka nemetemoneke, yama wawato mati.

¹ Sesowi watehimatamonaka Bere ya Soteya ya. Eroti towisawa tohibehimatamonaka. Bara yama wawato me tohaha me kakehemetemoneke Serosarei ya, wami one ka mati, bahi kakamaki ya. ² Me ati yana nemetemoneke.

"Hibaka inamatewe tohara watehimonaha soteo me ka towisawa tohatehibonaha? Maya ota awa otake hinaka maya, kimisari. Ota kakeha otake ota nahorisahabone ota he nokosi ya", me ati nemetemoneke.

³ Towisawa Eroti tohehi me ati mitehi kokoriri nematamonaka. Serosarei ka me nafi kokoriri, nabisemetemoneke. ⁴ Eroti mera yoro tokaniwamematamonaka, me nafi, sasetoti me ka hiti me toha, Mowisei ati kakamina me toha, na mati, mera aate nebonaha.

"Kirisito watabona ka tabora ini te kaminahi owa ni ya, ini me hikaminehemete hibati ka mati", ati nematamonaka.

⁵ "Watatehibona me hinehimatamonaka, Bere ya Soteya ya. Teoso ati kakamina ka yama hani ati e narake ahi:

⁶ 'Bere Yota ka tabora tihaha Yota ka me ka towisawa taiti me ka owa ama tike. Oko me Ihayeo me tohaha me ka towisawa watehiba amaka tiwa ni ya, Ihayeo mera yosehibana',

ati nematamonaka", me ati nemetemoneke, Teoso ati kakamina ati me kamina mati Eroti ni ya.

⁷ Eroti mera ha nematamonaka bara mati, mera aate nebonaha me hiwatorahari, me one. Maya me awi ka me amo ni watohibona ati nematamonaka. ⁸ Mera yosehimatamonaka Bere ya.

"Te tokomakehi. Me te aate nibeya, inamatewe me kaminaba mati. Inamatewe te wasi ya te kaminebanaka owa ni ya. Okomakehabana oke. Owabisehibanaka, owitarisaba owa bisa he nokosi ya", ati nematamonaka.

⁹ Towisawa ati me mitaha me tokomakehemetemoneke. Hibati ya fare maya me tabori ya me hiwehi me hiwatasehimatamonaka. Maya tai toehimatamonaka me nokosi ya. Ma towitimatamonaka fare inamatewe sawi ka tabora neme ya. ¹⁰ Maya me awaha me yayai nemetemoneke. ¹¹ Me kobo towitia me tokiyomemetemoneke yobe toro ya. Inamatewe me awehemetemoneke mati ya famahari Maria. He nokosi ya me nahorisa me nahohemetemoneke, me mowi kanisa mati inamatewe nokosi ya. Me ka sakora noki me se na hinaka yamabone me hiyaba me ta hinehemetemoneke. Oro me ta, miha atahone toha, wami one toha, nemetemoneke, me ta hinaharo, manakone fotaharo.

¹² Me amo na Teoso ati watari me awehemetemoneke Eroti ni ya me tokomarahabone ati nari. Faya me tokomemetemoneke hawi one ka ya, me tabori ya.

Yose me towakemetemoneke Esito ya.

¹³ Me tokoma me nowati ya Yose Teoso nanarifa awehimatamonaka wata ya.

"Yana tinahi. Tokomakabote tinahi. Inamatewe toha, mati toha, na te tokomahi Esito ya, te hasi nabone te. Te sawi ya tera ohiyarahaba owa awine oke tasa. Eroti inamatewe siba nebona ati nareka hinabowehibonaha", ati nematamonaka.

¹⁴ Faya yama soki enoki ya yana tone inamatewe toha mati toha na me tokehemetemoneke Esito ya. ¹⁵ Me sasawi tohehemetemoneke Esito ya. Manakobisa Eroti ahabe ya me yana tonehemetemoneke. Fare Teoso ati kakamina atimatamona nima me ihi nemetemoneke. Ati e nematamonaka ahi:

"Okatao ha onahara oke yana tonehibonaha Esito ya",
ati nematamonaka.

Bere ka matehe me waka nemetemoneke.

¹⁶ Eroti mera watohimatamonaka, tabora one ka mati me hikeyehari. Hamehimatamonaka kasiro ya. Mera yosehimatamonaka Bere ka matehe nafi me waka nabone mati, me ka faha fowe famamatara mati. Bere yabori ka matehe toha nemetemoneke. Afa fa fowe me kaminemetemoneke Eroti ni ya, tabora one ka mati. ¹⁷ Fara yama Teoso ati kakamina Seremia tohe hikaminehemetemoneke, ati e nari ahi:

¹⁸ "Me ka one fanawi ohi na ohi ni saihemetemoneke, Hama ya ohi ni kitaharo. Hakeometemoneke matehe tabiyo, yawaha ohi naro. Ohi ni me fawa hinihabone ohi ni fawa hinaremetemoneke, matehe ahabi karo",

ati nematamonaka Seremia.

Yose me kakamemetemoneke Esito ya.

¹⁹ Manakobisa Eroti ahabe ya Yose Teoso nanarifa watari awehimatamonaka Esito ya.

²⁰ "Aya inamatewe me nabowabone me ati namaro me ahabarake. Te tokomakabote nahi. Inamatewe toha mati toha na te tokomahi Ihayeo me tabori ya", ati nematamonaka.

²¹ Me yana tokanakabote na inamatewe me towakamehemetemoneke, mati ya famahari Ihayeo ya. ²² Yose kobo toname Eroti biti Akerao tohehi tamine mitehimatamonaka towisawa tohawahari bati taboro ya. Hinakomehematamonaka. Teoso hihiyarematamonaka wata ya. Faya Soteya fiya toname tokomematamonaka Karireya ya. ²³ Sitati Nasare ya winawehimatamonaka. Fara yama Teoso ati kakamina hikaminehemetemone nima ehene nematamonaka, ati e nari ahi. Nasare kamona me hinehibona ati nematamonaka.

3

Yowao mera iibofarisa na tohehimatamonaka.

¹ Afa yama ya Yowao Batisita mera kanawani yana tonehimatamonaka, Soteya ka yama honara ya, ati e nari ahi:

² "Te ka yama hiyara te nofamarahabone teke. Teoso ka towisawa kamakikabote nebonaka".

³ Fare Teoso ati kakamina Isaiya tohe atimatamona nima Yowao Batisita ehene nematamonaka.

"E ka owa ati yana nebonaka yama honara ya, ati e nari ahi: 'Teoso hawinebona te namosahi. Hawi te yai tonihahi, Teoso hawinebonaha'",

Isaiya ati nematamonaka.

⁴ Yowao ka makari kamero kone tohehemetemoneke. Tosi matone bani ataro toha nematamonaka. Habise mera kaba, abiya me fehe fawa, na tohehimatamonaka.

⁵ Serosarei ka me nafi tokomakehemetemoneke he ni ya.

Soteya ka me toha, Sotao ka faha yabori ka me toha, nemetemoneke. ⁶ Mera iibofarisematamonaka Sotao ya, me ihi hiyara me ihi me kamina mati. ⁷ Fariseo me toha, satoseo me toha na me tokomakehemetemoneke he ni ya, me hihibofarisabone mati. Mera awehi ati yana nematamonaka.

"Ha te maka biti me te amake, maka komaharo. Hike te narabo nima rano, te kana nawahabone te, Teoso tera kosi rebona te? Teoso te watoha te awineke, mera kosi nebona ati nari, me ihi hiyara mati. ⁸ Te ehene hiyara te nofamaramone te ati na, yama amosa te hiri nawahahi waha. ⁹ Te ati boti e rima nahi ahi: 'Abarao ka noti me ota amake', te ati rima nahi. Abarao ka noti mebone mera Teoso nofe ya Abarao ka noti mebone mera hiri nebonaka yati ya, so tosharo ahi. ¹⁰ Teoso bari tama ni hawa toe awa ka nebonaka hibayata ya, awa boni hiyararo. Ka hini ya koro hiwitiaboneke yifo hiri ni ya. ¹¹ Ha owa tera oobofarisine oke faha ya, te ehene hiyara te nofamara te. Owa onowati ya kamakibonaka, kiti mati tohahari. Okita okere, ha owa. Hahi narifi owato okara, owehene amosara owa. Hinaka sataya tama ni owato okere, owehene amosara owa. Tera batisa neba amaka Teoso Kanamori ya. Tera batisa, neba amaka yifo hiri ni ya. ¹² Tiriko kekero kana tama naka, hinaka tiriko namosebona ati nari. Hinaka tiriko nafi namosebonaka, hobokori nafi ahababonehe. Tiriko namosi ahabe ya tiriko tonihebonaka yobe ya. Hobokori sari hikana hinaboneke yifo ya, yifo owihinateraro", ati nematamonaka.

Yowao Sesowi ibofarisematamonaka.

¹³ Afa yama ya Sesowi yana tonematamonaka Karireya ya. Tokomematamonaka Sotao ya, Yowao hibofarisabonaha. ¹⁴ Yowao ibofarisi hinofarehimatamonaka.

"Himataba tikamakine tiri owa ni ya, tiwa obofaris-abone tina tiwa? Owa tibofarisabone onahara oke, ha tiwa ta".

¹⁵ Sesowi ati yana nematamonaka. "E ehene e na ahi mata. E ehene e ni ya e ehene amosaba amake Teoso ni ya", ati nematamonaka. Faya Yowao ati amosematamonaka.

¹⁶ Sesowi ibofarisematamonaka. Manakobisa faha ya Sesowi wamisame neme hine naha kanaha ya Teoso Kanamori awehimatamonaka kisahari. Okoko nima ne kakehi kobo nematamonaka he ni ya. ¹⁷ Neme ya Teoso ati sailhimatamonaka.

"Okatao amaka hari, onofari, ehene amosari owa ni ya", ati nematamonaka.

4

Yama hiyara Sesowi hiri nebona Satanaisi ati nematamonaka.

¹ Teoso Kanamori ati ehene Sesowi tokehimatamonaka yama honara ya, Satanaisi totomi hinehibonaha. ² Amo ni 40 yia tohaha ya hiwa nafimimatamonaka. Manakobisa fimi hiwasimatamonaka fahi. ³ Satanaisi era totomi tohahi kakehimatamonaka he ni ya.

"Teoso biti ama ti? Keye amarini? Teoso biti tih ya yati tinihawahahi, bao tohabana", ati nematamonaka.

⁴ Sesowi ati yana nematamonaka. "Teoso ka yama hani ati e te amake ahi:

'Bao kabi e ohari ya e amosatera amake. E amosate amake, Teoso ati nafi e kamitaro',

ati te amake", Sesowi ati nematamonaka.

⁵ Faya Satanaisi hekamematamonaka Teoso ka sitati ya, Serosarei ya. Hinawarematamonaka teboru tati nemehe ya.

⁶ "Teoso biti ama ti? Keye amarini? Teoso biti tihi ya yora tinisahi bofe ya. Yama hani ati e te amake ahi, me rawi hinehemete:

'Teoso he nanarifa mera yosehibonaka, tiwa me kakatomahabone mati. Tiwa me itimisahaboneke, titeme karimarahabone tiwa yati ya"',

ati nematamonaka.

⁷ Sesowi ati yana namatasehimatamonaka. "Yama hani one na narake, ati e naro ahi:

'Tika Teoso e ka Hiti tohe totomi tirahabone tike"',

ati nematamonaka.

⁸ Faya Satanaisi hekatasehimatamonaka tasa, atami nemeha ya. Me nafi ka wami namohimatamonaka. Towisawa me nafi ka yinero namo, me ka yama nafi namo, nematamonaka.

⁹ "Owa tinofi ya onokosi ya tisi ya me nafi ka yama ta onahabana oke tiwa ni ya. Wami nafi ka me ka towisawa tihawabana tike", ati nematamonaka.

¹⁰ Sesowi ati yana namatasehimatamonaka. "Satanaisi tikamahi. Teoso ka yama hani ati e te amake ahi:

'Teoso ohari nokosi ya te foro nabone teke. Teoso narifi te ohari nabone teke"',

ati nematamonaka.

¹¹ Faya Satanaisi tokomematamonaka fahi. Teoso nanarifa me kamakabote nemetemoneke, he me narifabone mati.

Sesowi mera kanawanehimatamonaka, Karireya ya.

¹² Faya Sesowi Yowao tamine mitehimatamonaka, foyahari kateya ya. Tokomematamonaka Karireya ya. ¹³ Winamarehimatamonaka Nasare ya. Winawehimatamonaka Kafanao ya, faha ehebote witi ya. Seboro ya Nafitari famaha ka sitatimetemone amake, Kafanao. ¹⁴ Isaiya atimatamona nima Sesowi ehene nematamonaka. Isaiya ati e nematamonaka ahi:

¹⁵⁻¹⁶ "Haha rako hawi ya me winaha Sotao kowani ya, yama soki ya me sawiha yama oye me awaharake, oye kitaharo. Me ahabinima na me ni ya yama oye tasi nakeharake me baikani ya, me winaha mati Seboro ya, Nafitari famaharo, bara me ka Karireya ya",

Isaiya ati nematamonaka.

¹⁷ Sesowi Teoso ati kamini yana tonehimatamonaka. "Te ehene hiyara te nofamarahabone teke. Teoso ka towisawa kobo nima ka", ati nematamonaka.

Sesowi Betiro mera ha nematamonaka.

¹⁸ Karireya ka faha witi ya yaka ne me famaha mera awehimatamonaka, Simao Betiro tohehi toha, nisori Atere toha, ne mati, tahafa me were nifeha mati rako ya, faha kiki me toha mati.

¹⁹ Mera aate nematamonaka. "Owa ni ya te kasawihi. Owati ihi e ka one me te ki naba teke waha".

²⁰ Me ka tahafa me kakosehemetemoneke hibati ya. Faya Sesowi ya me tabehemetemoneke waha.

²¹ Sesowi tokawehi me famaha mera awehimatamonaka, Tiako Sebeteo biti toha, nisori Yowao toha nari, me kawita mati kanawa ehebote ya, me ka abi ya me tabaha mati, Sebeteo, tahafa me sako namaha mati. Sesowi me hima hinehemetemoneke. ²² Kanawa me kakosa, me ka abi me kakosa, nemetemoneke hibati ya. Faya Sesowi me ya tabawematamonaka.

Sesowi mera kanawanehimatamonaka.

²³ Yaka nawaharehimatamonaka Karireya ya, mera kanawanahari sinakoka ya, soteo me hihiyara ka yobe ya, Teoso ati me kamina mati. Sinakoka ya hiyara amosa kaminematamonaka, Teoso ka towisawa kaminari. Me kiya na mera kasoma nematamonaka, yama kome yoro tokana me kiha mati. ²⁴ Siria ka me nafi tamine himitem-atamonaka waha. Me kiya na me me kakiemetemoneke me nafi, yama kome yoro tokana me kiha mati. Me one me me kaki nemetemoneke, me rabika me toha, hine me wiwiyi tona me toha, me yana ni watora me toha na mati. Mera kasomematamonaka. ²⁵ Me tamaha me ya tabehimatamonaka. Karireya ka me toha, Tekabori ka sitati ka me toha, Serosarei ka me toha, Soteya ka me toha, Sotao kowani ka me toha, na mati.

5

Sesowi mera kaminematamonaka, Teoso me hinofate mati.

¹ Sesowi me tamaha mera awehi tokomisehimatamonaka atami ya. Itarimatamonaka. He ya tataba me tokomakehemetemoneke he ni ya. ² Mera kanawanehimatamonaka, ati e nari ahi:

³ "Teoso mera nofate amaka, yama tamaha me nofara mati, Teoso ta me nofaha mati. Teoso ka towisawa ya me tabatehaboneke".

⁴ "Me ohi na Teoso mera nofaka. Mera yayai nibonaka".

⁵ "Teoso mera nofate amaka, me amosamone me atiba yana ra mati. Me ka wamibone Teoso ta hinahaboneke, wami nafi".

⁶ "Teoso mera nofate amaka, yama amosa me hiri nabone me ati na mati. Mera narifebonaka, yama amosa me hiri nabone mati".

⁷ "Teoso mera nofate amaka, me one me aawawa na mati. Mera aawawa nebonaka".

⁸ "Me ati boti amosa Teoso mera nofate amaka. Teoso me awahaboneke".

⁹ "Teoso mera nofate amaka, me abe mono na me me ebe kanaha mati. Me one Teoso biti memone me me tonihaboneke".

¹⁰ "Me ihi amosa me one me hinofara Teoso me hinofate me amake. Teoso ka towisawa ya me tabatehaboneke".

¹¹ "Owa te nofaha me one tera me nofara tera me hora kana Teoso tera nofate amaka. Keye me hiri na te ehene hiyaramone me ati na Teoso tera nofate amaka.

¹² Te ni ya me ihi e na te yayai nabone teke. Teoso tera kakawebonaka yama amosa tamaha ya neme ya. Hibati ka me ihi e nemetemoneke ahi, Teoso ati kakamina me me kakoa mati".

Saha taminemetemone amake.

¹³ "Saha nima te nineke. Bani e ketehate e amake saha ya, ahabarehibonaha. Saha ihi amosate amake. Bofe ka saha te tohate te amake, yama amosa te hiri na te. Saha sinari watamari ya himata nima e ribe, saha sinari kamiba karo?. E sika towitiaboneke. Me one tai hinahaboneke".

Nabarina taminemetemone amake.

¹⁴ "Yama oye nima te nineke, yama nafi firi kanaharo. Sitati e awate e amake, e nafi, atami ya naharo. Sitati e na kehemotera amake. ¹⁵ Nabarina e sari kani ya e boko kanisatera amake boti tori ya. Nabarina e kawatarete amake neme ya fara nabarina tabori ya, yobe nafi firi kanahabana, me nafi noki awibone karo".

¹⁶ "Yama oye nima te ehene nineke, te ehene amosaro. Yama amosa te hiri ni ya te ehene me awi ya te ka abi me kahiyarahaboneke, winahari neme ya".

Mowisei ati ka yama hani Sesowi kaminematamonaka.

¹⁷ "Te ati e riyahi ahi. 'Mowisei ati Sesowi nahabihibona ati nareka', te ati riyahi. 'Teoso ati kakamina me ati Sesowi nahabihibona ati nareka', te ati rihi nabone teke.

¹⁸ Haha me ati nahabi onofa okere. Fara yama Mowisei hikaminehemete hiri onahabone onahara oke. Haha yama nafi hikaminehemete kaketehaba amake. Yama hasi naba watateraba amake, kaketehabone Mowisei hikaminehemete. Keye amakere. ¹⁹ Haha me hikaminaha hiri tiri ya, tiwehene nima me one ihi nabone tini ya, Teoso ka towisawa tera nonofa raba neba amaka. Haha me hikaminaha hiri tini ya, tiwehene nima me one ihi nabone tini ya, Teoso ka towisawa tiwa nofehiba amaka mata ya. ²⁰ Mowisei ati kakamina me ya fariseo me tabaha me ihi nima tiwehene ni ya Teoso ka towisawa tiwa nofareba amaka. Tiwehene amosi mati tohi ya Teoso ka towisawa tiwa nofehiba amaka", Sesowi ati nematamonaka.

Me abe nofahabone Sesowi ati nematamonaka.

²¹ "Me tamine te mitate te awineke hibati ka mati, yama tamine me mitehemetemone mati, tamine e naro ahi: 'Te ka owa tinabowarabone tike. Te ka owa tinabowi ya tiwa me nabowaba me amake, sowisi ati ehene', me ati nemetemoneke. ²² Owati e nineke ahi: Te ka owa tikako ya tiwa me nabowaba me amake, sowisi ati ehene. 'Tihiya tikere', tini ya e ka Hiti me ati ihi tihababone tike. 'Titati hiyara awineke', tini ya tikamakehabone tike yama hiyara ya, yifo hiri ni ya. ²³ Teoso ni ya yama ta tinahabone tina teboroy ya tikamake, yama hiyara hiri tinaha wati tiwahi ya tika owa ni ya, ²⁴ Teoso ka yamabone ta tirahabone tike mata. Yama tohahaboneke mata teboroy ya, tana nokosi ya. Tikamakehabone tike tika owa ni ya, tiwehene hiyara tinofamarabone tina tiwa he ni ya, tiwa kakomarebonaha. Faya teboroy ya wete tinamabone tike, Teoso ka yamabone ta ni tinataminabone tiwa waha", ati nematamonaka.

²⁵ "Tika owa tiwa towakame ya sowisi ni ya, yama manakone kote tinahabihabone tike hawi enoki ya. Yama manakone tinahabihari ya tiwa towakamebonaka sowisi ni ya. Sowisi tiwa ta towahawitiba amaka saotato ni ya,

tiwa ibebonaha kateya ya. ²⁶ Tasi toni tinofi ya yama manakone nafi tinahabihabone tike. Yama manakone nafi tinahabihari ya tasi tirahaba ama tike kateya ya. Keye amakere", ati nematamonaka.

Tika yibote amara noko tiniharabone tike.

²⁷ "Me ati tamine te mitate te amake, me ati e na mati ahi: 'Tifana tika yibote amara ahi tirahabone tike', me ati nemetemoneke. ²⁸ Owati e nineke ahi: Fana ahi ni tinofi ya tiwati boti ya, ahi tinaharake tiwati boti ya. ²⁹ Tinoko ihi yama hiyara hiri tini ya tinoko soba tiwitihi. Koro tiwitihi. Tika abono nafi Teoso koro towitirayaho yama hiyara ya, yifo hiri ni ya. Tinoko oharia fawa ni ka amosake. ³⁰ Tika kanihina ihi yama hiyara hiri tini ya ti tisi ya koro tiwitihi. Tika abono nafi Teoso koro towitirayaho yama hiyara ya, yifo hiri ni ya. Timano oharia fawa ni ka amosake".

Tika yibote tiyosemarabone tike.

³¹ "Me ati tamine one e nemetemoneke ahi: 'Tika yibote tinofamari ya hinaka yama haniba ta tinahi, tokomabana', me ati nemetemoneke. ³² Owati e nineke ahi: tika yibote maki owa ahi hina toyosemi tinofi ya tokomabanake. Maki owa ahi hira tiyosemaraboneke. Tiyosemi ya me one noko hinihaba amake. Tiyosemi ya e ka owa hitiwahi ya yama hiyara hiri neba amaka, tika yibote ahi nari".

Teoso ino hiri tirahabone tike, yama hiri tinahabone tina tiwa.

³³ "Me ati tamine te mitaha te awineke, me ati e naro ahi: 'Teoso ino hiri tini ya keye hiri tirahabone tike', me ati nemetemoneke. ³⁴⁻³⁷ Owati e nineke ahi: Keye hiri tirahabana tike. Yama hiri tinahabone tina tiwati e nabone tike ahi: 'Yama hiri onahabone oke', tinahabone tike. Yama hiri tirahabone tina tiwati e nabone tike ahi: 'Yama hiri orahabone oke', tinahabone tike. Fara

tiwatiboneke. Yama one kamini tinofi ya Satanaisi yama hinofa hiri tine tike. Neme ini hiri tirahabone tike. Afa neme Teoso taboro amaka. Wami ini hiri tirihi, tinahabone tike. Fara Teoso ka wami amake. Serosarei ini hiri tirihi, tinahabone tike. Serosarei Teoso ka towisawa amose taboro amaka. Titati ini hiri tirihi tinahi. Afa titati Teoso ka amake. E ehene amara e tati kone wiyo te amake. Fare Teoso ati ehene amaka. E tati kone wiyo na e tati kone e tonihawahamatera amake", ati nematamonaka.

Me me nofara me me nofahabone Sesowi ati nematamonaka.

³⁸ "Me ati tamine one amake haro, te mitaharo, me ati e na mati ahi: 'Tinoko one me nahabi ya me noki tinahabihabisaba ama tike, tinoko manakone. Tiwini one me nahabi ya me ini tinahabihabisaba ama tike, tiwini manakone', me ati nemetemoneke. ³⁹ Owati e nineke ahi. Tiwa ni ya tika owa ehene hiyare ya tiwehene hiyara watarabone tike he ni ya. Tinoko baki me tao kani ya tinoko baki one behe tiwahamahi, me tao hikanabana tasa. ⁴⁰ Sowisi ni ya tiwa me kamini ya sowisi ati ehene tika makari boti ka me ati ni ya, tika makari mese ka ta tinamakehaba ama tike. ⁴¹ Saotato tiwa yose ya hinaka yama weye tinahaba ama tike, kirometoro oharia ya. Hinaka yama tekama tinahaba ama tike tasa kirometoro one ya. ⁴² Me one tika yama aate ni ya me ka yamaba ta tinahi. Yinero tabiyo me one tiwa aate ni ya me ka yineroba ta tinahi".

⁴³ "Me ati tamine one nake, ati e naro ahi: 'Tika one me tinofabone tike. Tika one me amara me tinofarahabone tike'. ⁴⁴ Owati e nineke ahi: Tiwa me nofara me tinofabone tike. Yama hiyara me hiri ni ya tiwa ni ya, me ora tinahabone tike. ⁴⁵ Te ehene e ni ya ahi te e naba teke, te ka abi neme ke nima. Me ihi amosa me ni ya hinaka bahi hiwene ta, me ihi hiyara me ni ya hinaka bahi hiwene ta, te amaka. Me ihi amosa me ni ya faha kake, me ihi

hiyara me ni ya faha kake, te amake, ati ehene. ⁴⁶ Tiwa nonofa me nofi tiwahariha Teoso ka yama manakone wara titeraba ama tike. Yinero yayaba me ihi e te me amake ahi, mera nonofa me me nofaha mati.* ⁴⁷ Te one me hiyari tiwahariha yama amosa hiri tirine tike. Bara me ihi e te me amake ahi. ⁴⁸ Te ka abi ehene nima te ehene nabone teke, yama amosi mati tohaha te hiri na te. Te ka abi neme ya winate amaka, yama amosi mati tohaha hiri nari".

6

Yama amosa hiri rima tinahi te one me nokosi ya, tiwehene amosa me awahaba tiwa.

¹ "Yama amosa hiri rima tinahi te one me nokosi ya, tiwehene amosa me awahabone tiwa. Tiwehene e ni ya ahi tiwehene manakone tikiateraba ama tike abi ni ya, winahari neme ya".

² "Yinero me kihara me ni ya yinero ta tini ya tiwehene tikaminarabone tike me one ni ya. Me one ati boti hiyara me ihi e te me amake ahi, sinakoka ya me sawiha mati, howa ya me naho na mati. Me ihi amosa me ihi me one hiwahabone me ati te me amake, me amosamone me me hinahabone mati. Teoso ni ya yama manakone me wara toteraba me amake. Me amosamone me one me me hina me ihi manakone me ihaharake hibati ya. Keye amakere.

³ Yinero me kihara me ni ya yinero ta tini ya tiwehene tikaminarabone tike me one ni ya, tiwehene amosa me watoribone karo. ⁴ Yama me hiwara abi hiwate amake. Tiwa awe ya tika manakone nahabihiba amaka tasa".

Teoso e ha ni ka yama Sesowi kaminematamonaka.

⁵ "Teoso ha tina tiwehene e rabone tike ahi, me ati boti hiyara me ihi nima. Sinakoka toro ya me ora te me

* 5:46 5.46 Yinero yayaba yinero me yayaba tohehemetemoneke, me ta hinehibonaha Homa ka me ni ya.

amake, me nahoria mati. Howa batori ya me ora, te me amake, me ihi me hiwahabone me ati na mati. Teoso ni ya yama manakone me wara toteraba me amake. Yama manakone me wara tonaharake hibati ya, me ihi amosa me ihi me one hiwi karo. Keye amakere. ⁶ Ora tini ya tikiyomamabone tike tika yobe bari kani baikani ya, nokobi boko tikana tiwa. Abi ha tinahi, e awarari. Abi ka yama manakone wara tinahaba ama tike. Me one tiwa awara tiwa awehibonaka", ati nematamonaka.

⁷ "Ora tini ya bara me nima tirahabana tike. Fara me ati me hiri hina me hiri namarima te me amake, me ati e na mati ahi: 'Fara owati hiri onaha hiri namarima oni ya Teoso owati mitehiba awaka', me ati te me amake. ⁸ Me ihi nima tiwehene rabone tike. Yama tinofa abi hiwatote amake, tiwati watamatari ya".

⁹ "Te ora ni e na ahi: 'Ota ka abi Teoso tiwinate ama tike neme ya. Me nafi tiwa kahiyarahi. ¹⁰ Tika towisawateba kakeho ota ni ya. Yama tinofa me hiri nahi, bofe ya me winaha mati, neme ka me ihi nima me ihi nabone mati. ¹¹ Haha yama wehe ka ota tefebone ta tinahabone tike. ¹² Ota ehene hiyara ota ehene sa tisahabone tike. Ota ka one me ihi hiyara me ihi ota sa tosa na otake. ¹³ Satanaisi otara totomi rayaho tiwati ihi', te ati nabone teke, te ora na te. ¹⁴ Te ka one me ihi hiyara te fawa niha te ehene hiyara te ka abi neme ka fawa nihibonaka. ¹⁵ Te ka one me ihi hiyara te fawa niri ya te ka abi neme ka te ehene hiyara fawa nirebonaka bisa", ati nematamonaka.

Era e nafimi ka yama Sesowi kaminematamonaka.

¹⁶ "Tiwa tinafimi ya tiwehene e rabone tike, me ati boti hiyara me ihi nima. Me tafi fawa na me yayai namatera me amake. Me noki me soko namatera me amake, me ihi me one me hiwahabone mati, me tafi fawa na mati. Yama manakone me wara tonaharake hibati ya, me one ni ya. Keye amakere. ¹⁷ Tiwa tinafimi ya tinoko soko

tinahabone tike. Titati kone tikete tinahabone tike orifa fehe ya, amosabonehe. ¹⁸ Tiwehene me watoraba me amake, tiwa tinafimiha tiwa. Abi ta tiwehene watoka. E aware era awate amaka. Tiwa kakawebonaka yama amosa ya", ati nematamonaka.

Yama tamaha me nofarabone Sesowi ati nematamonaka.

¹⁹ "Yinero te tonihariyahi ahi, bofe ya. Yama abe yama kabate amake ahi. Yama wirabako na yama nahabi, te amake. Yama boboti tokiyomate amaka e ka yobe ya, yama botihibonaha. ²⁰ Yinero te tonihahi neme ya. Neme ya yama abe yama kabatera amake. Yama wirabako na yama nahabirihhi, te amake. Yama boboti tokiyomarihi, te amaka e ka yobe ya, yama botihibana neme ya. ²¹ Bofe ka yama tamaha te nofi ya bofe ka yama te wati nawahaba te amake. Neme ka yama te nofi ya Teoso yama hinofa te hiri nabone teke. ²² E ka owa yinero noko tonihe ehene e ati e te amake ahi: 'Noko hiyakara hari', e ati te amake. E noko e te amake ahi, yama oye nima, e abono firi kanaharo. Tinoko amosi ya tika abono nafi firi kanahaboneke. ²³ Tinoko hiyari ya tika mese nafi sokihaba ama tike. Tika oyene watari ya tika mese sokihaba ama tike. ²⁴ E ka hiti meba me famihinakere, me e narifikimaba mati. Owa e nofe ya hahi e nofamarehibonaka hari. Ha ita e nofe ya hahi e nofamarehibonaka hari. Yinero noko e toniha Teoso e nofatera e amake".

²⁵ "Makoni owati e nineke ahi: Te kokoriri rabone teke, te ka yamabone te wati nawaha te. Te ati boti e riyahi ahi: 'Himata okobaribe? Himata ofaribe? Himata okaribe?' te ati rabone teke. E hasi ni ya e yayai nabone eke, yamata tamaha noko e toniharaharo. E abono tamini ya e yayai nabone eke, makari tamaha noko e toniharaharo. ²⁶ Bani me te awa ha, me kakeha mati neme ya. Fatara ya yama me

koro rihi, yamata me tonakarihi, yamata me toniharihi, te me amake yobe ya. Te ka abi neme ya winehi me tafebone ta tehi amaka. Teoso bani mera nonofa raba ne tera nofi mati tohate amaka, ha te ta. ²⁷ Yama tamaha te wati nawaha te kokoriri kene te ahababone teke fara te ahabi amo nibone ya".

²⁸ "Himataba te ka makaribone te wati nawahineri? Yama kabani ka yama mowe te awa ha, mowe amosaro. Yama mowe amosa fara ihi amakere, boribone hiri raro. ²⁹ Saromao borone aamosa raba nematamonaka. Yama kabani ka yama mowe ta amosi mati tohake. ³⁰ Yama kabani ka yama mowe amosa Teoso ehene amake. Yama kabani ka yama ahabi kerewe raboneke, me sari hikari ya. Yama kabani ka yama manakone yokana tohakere. Ha te ta te manakone nafike. Teoso te boronebone ta nebonaka. Himataba te ati boti e na te awineri ahi: 'Teoso owa kakaweba ama oko yamaba ya?' te ati na te?"

³¹ "Te kokoriri rabone teke, te ka yamaba te wati nawaha te. Te ati e rabone teke ahi: 'Himata okobaribe? Himata ofaribe? Himata okaribe?' te ati rabone teke. ³² Haha yama bara noko me tonihate me amake. Te ka abi neme ya winehi te ka yamabone te nofaha watote amaka. ³³ Teoso ka yamabone te ahi nabone teke, Teoso yama hinofa te hiri na te. Te ehene e ni ya ahi haha yama te nofaha ya tera kakawebonaka. ³⁴ Te kokoriri rabone teke, yama te wati nawaha te, yama wamini ka yamabana. Fara hibayata ka yama wehe ka yamabone te wati nawahabone teke. Yama wehe oharia ka yama hiyara fayaboneke ahi", ati nematamonaka.

7

Me me kakorahabone Sesowi ati nematamonaka.

¹ "Me tikakorabone tike. Me tikako ya Teoso tiwa kakobisebonaka. ² Tiwehene e ni ya me ni ya Teoso ehene e nabisebonaka tiwa ni ya fara tiwehene nima. ³ Tika owa

noko ebene biti foyehi tiwini? Tinoko tiwahi. Awa ibe foyake tinoko ya. ⁴ Tiwati e narake ahi tika owa ni ya: 'Hiba tinoko abe bite foyaha soba onamibeya', tinahara tike. Awa ibe foyaha tiwa tikere tinoko ya. ⁵ Tiwati boti hiyarara tike. Tinoko ka awa ibe foyaha soba towiti tai tohaboneke. Tinoko ka awa ibe foyaha soba tiwiti ya tinoko awi amosabone tike, tika owa noko ebene soba tiwitibone karo".

⁶ "Teoso ka yama te ta rabone teke yome me ni ya. Kasaro amosa te koro towitirihi nabone teke boroko me nokosi ya. Kasaro me tai riyahi. Kasaro me tai ni ya tiwa me fito kanahaba me amake, tiwa me nabowahaba mati", ati nematamonaka.

Teoso e ha ni ka yama Sesowi kaminematamonaka.

⁷ "Yama tinofa ha tikanabone tike Teoso ni ya. Tika yamabone ta nebonaka. Yama siba tini ya tiwasiabanake. Nokobi teo tikani ya Teoso se hikanaboneke. ⁸ E ka one Teoso me aate ni ya ati amosebonaka me nafi ni ya. Yama me siba hina me hiwasiaboneke, me nafi. Nokobi me teo kana me ni ya Teoso nokobi se kanehibonaka, me nafi ni ya. ⁹ Tiwa ni ya tikatao bao aate ne ya hinaka yatiba ta tinahaba ama? ¹⁰ Tiwa ni ya tikatao aba aate ne ya hinaka makaba ta tinahaba ama? ¹¹ Yama hiyara hihiri me te tohaha yama amosa te ta teha te amake te ka matehe ni ya. E ka abi neme ya winehi ehene amose hinama tohate amaka. Yama amosa ta nebonaka te aate ne ya", ati nematamonaka.

¹² "Fara yama me hiri hinahabone tinaha tiwa ni ya, afa yama hiri tinahabone tike me ni ya. Tiwehene e ni ya ahi, fara Mowisei hikaminehemete hiri tine tike. Fara Teoso ati kakamina hikaminehemete hiri, tine tike", ati nematamonaka.

Sesowi hawi famaha kaminematamonaka.

¹³⁻¹⁴ "Hawi famate amake. Hawi one nafi, hawi one nafirihi, te amake. Hawi nafiha ka nokobi nafi, hawi nafira ka nokobi nafirihi, te amake. Me tamaha me tokiyomatehaba me amake nokobi nafiha ya. Me tamara me tokiyomatehaba me amake nokobi nafira ya. Ha tiwa tikiyomahabone tike nokobi nafira ya. Hawi nafiha ya yaka tini ya tihababa ama tike. Hawi nafira ya yaka tini ya tihabarabaha ama tike".

Teoso ati kakamina memone mera Sesowi kaminematamon-aka.

¹⁵ "Tera te kakatomiyahi. Me natehaba me amake, Teoso ati kakamina memone me ati na mati, Teoso ati kakamina me amara mati. Me yahahamone me ati na me ati boti hamate me amake. Ofeya me awi nima me awi na robo me tohate me amake. ¹⁶ Me ihi te awi ya me te watohaba te amake, me ati boti hiyara mati. Ofa boni kobobo tera amake atiwa ete ya. Fiko boni kobobo rihi te amake atiwa ete ya. ¹⁷ Awa boni amosa kobobo te amake awa amosa ya. Awa boni hiyara kobobo te amake awa hiyara ya. ¹⁸ Awa boni hiyaraba watatera amake, kobobo naro awa amosa ya. Awa boni amosaba watatera amake, kobobo naro awa hiyara ya. ¹⁹ Haha awa boni hiyara me ka hite amake, me koro hiwitiabonehe yifo hiri ni ya. ²⁰ Me te watohaba te amake, yama me hiri hina te awi ya".

²¹ "'Ota ka Hiti owa tikasomahi', tini ya Teoso yama hinofa hiri tiri ya tiwati omitaterabone oke, tiwa okasomahabone owa. Teoso neme ya winehi te famahabone tini ya Teoso yama hinofa hiri tinahabone tike. ²² Afa yama amo ni ya me tamaha me natehaba me amake, me ati e na mati ahi: 'Ota ka Hiti tiwati ihi Teoso ati ota kaminamaro otake. Me rabika me ota kasomamaro otake, tiwini ota hiri na ota. Yama fotaha ota namohamaro otake, tamaharo, tiwini ota hiri na ota'. ²³ Me ni ya owati e tehaba ama oke ahi. 'Tera owatera ama oke. Te

watarabone teke owa ni ya, te ehene hiyara te', otehaba ama oke".

Sesowi yobe famehi kaminematamonaka.

²⁴ "Owati timiti ya yama okominaha hiri tini ya e ka owa yama watohi nima tinahabone tike, yobe ewene si tonihemata yati mese ya. ²⁵ Yobe hawa tohe ya faha kaki nafihemetemoneke. Faha fowe kimisemetemoneke. Boni kita nemetemoneke. Yobe sonarematamonaka, warehari yati mese ya".

²⁶ "Owati timita yama okominaha hiri tiri ya hahi yama watore nima tinahaba ama tike, yobe ewene si tonihemata siki mese ya. ²⁷ Yobe hawa tohe ya faha kaki nafihemetemoneke. Faha fowe kimisemetemoneke. Boni kita nemetemoneke. Faya yobe sone ahabematamonaka nafi", ati nematamonaka.

²⁸ Me tamaha Sesowi ati me kamitemetemoneke. Manakobisa hiyari ahabe ya 'Hika', me ati nemetemoneke, he ati me mitaha mati, ²⁹ Mowisei ati kakamina me ati nima Sesowi ati re karo. Mowisei ati kakamina me one ati me kamina Sesowi ta fare ati kaminematamonaka.

8

Sesowi me ka owa kasomematamonaka, mese hiyarari.

¹ Sesowi atami ya yana tone kisamematamonaka. Me tamaha me ya tabehimatamonaka. ² Me ka owa mese hiyare tokomakehimatamonaka he ni ya. Sonehimatamonaka he nokosi ya.

"Ota ka Hiti owa kasomi tiwatoa tiwa awine tike. Owa kasomi tinofini?" ati nematamonaka.

³ Sesowi bori hikanematamonaka yehe ya.

"Tiwa kasomi onofa oke. Tikitamahabone tike hibati ya".

Mese amosawahamibote nematamonaka fahi. ⁴ Sesowi hihiyarehimatamonaka.

"Owehene tikaminariyahi me ni ya. Tikamahi sasetoti ni ya, tiwa tinamobeya sasetoti ni ya. Mowisei yama hikaminehemete ta tinahabone tike Teoso ni ya, tiwa me watobone karo, titaminawaha tiwa", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi saotato nanarifa nakitamahimatamonaka.

⁵ Sesowi tokomematamonaka Kafanao ya. Kobo toname Homa ka saotato kamakimatamonaka he ni ya. Saotato mera yoyosematamona amaka, saotato 100 me tohaha mera yoyose tohahari. ⁶ Saotato ati yana nematamonaka.

"Ota ka Hiti oko yama aahi forehareka kama ya, yobe ya, yana ni watorari, yama kome awi kitahari", ati nematamonaka.

⁷ Sesowi ati yana nematamonaka. "Okomakehabana oke. Okasomehibanaka", ati nematamonaka.

⁸ Saotato ati yana namatasehimatamonaka. "Ota ka Hiti tikamarabone tike oko yobe ya, titaminaha tiwa. Otamina okere ha owa. Hine ya tiwati yana ni ya oko yama aahi kitamebonaka. ⁹ Tiwa nima one oke, me one oyoseha owa. Saotato me oyosete ama oke. 'Tikamakehi', oni ya saotato tokomakehibonaka. 'Tikamahi', owa ni ya oni ya kamehibonaka. Oko yama aahi me oyose ote ama oke. 'Yama e na hiri tinahi', oni ya oko yama aahi hiri hinahaboneke", ati nematamonaka.

¹⁰ Sesowi ati himite "Hika", ati nematamonaka. Mera hiyarematamonaka he ya me tabaha mati.

"Hahi bare nima me naba me watakere, Ihayeo mati, Teoso kitehimona ati nari. Keye amakere. ¹¹ Me tamaha me kaketehaba me amake, yama nafi ka mati, Abarao Isaki Yako me na me tafi ya me tafi tabahabone mati, Teoso ka towisawa amo ni kobo ne ya. ¹² Fara Teoso ka towisawa taboro ka me ta me me were hiwititehaba me amake yama

sokiha ya. Me ohi tehaba me amake fahi, me ini yiki tokana mati", ati nematamonaka.

¹³ Sesowi saotato hiyaramatasehimatamonaka. "Tikamahi tika yobe ya. Fara tiwati nima yama naboneke".

Fare bahi ya hinaka yama aahi kitamematamonaka.

Simao fati mati Sesowi nakitamehimatamonaka.

¹⁴ Sesowi tokomakehimatamonaka Betiro ka yobe ya. Kobo tonamake tokiyomamake Betiro hinakaso foreha awehimatamonaka, kama ya, yama kome awaharo.

¹⁵ Mani boyo hinaha yama kome fawa nemetemoneke. Yana namisama he narifemetemoneke.

Sesowi me tamaha mera nakitamehimatamonaka.

¹⁶ Bahi toke ya me kakehemetemoneke, me tamaha me me kakia mati, me rabika mati. Inamati mera toyoseme-himatamonaka fare ati ya. Mera kasoma nematamonaka, yama kome me awaha me nafi. ¹⁷ Fara yama Teoso ati kakamina Isaiya tohe hikaminehemetemoneke hibati ya, Teoso ati kaminari, ati e nari ahi:

"Era kasomareka, e ka yama kome fawa nihari",

ati nematamonaka.

Sesowi mera hiyarematamonaka, he ya me tabahabone me ati na mati.

¹⁸ Sesowi me tamaha mera awehi he ya tataba mera yosehimatamonaka, he me towakabone mati rako kowani ka ya. ¹⁹ Mowisei ati kakamina owa kamakimatamonaka he ni ya.

"Borofeso osawiabana oke tiwa ni ya, yama nafi ya, fara tika toki nima", ati nematamonaka.

²⁰ Sesowi ati yana nematamonaka. "Kawara me hoti nate me amake. Bani biti me tabori na, teha me amake.

Neme ka Owa taboro watatere amaka, aamo", ati nematamonaka.

²¹ He ya tataba me ka owa he aate nematamonaka. "Ota ka Hiti e tabahabone wete onamamatabana oke mata, otaboro ya, okobi okomoaba owa", ati nematamonaka.

²² Sesowi ati yana nematamonaka. "Hine e tabake. Me ahaba me abohi hine me one me me hikamoaboneke fara me one ahaba mati".

Sesowi boni fawa ni, faha rike fawa ni, nematamonaka.

²³ Sesowi itarimatamonaka kanawa tori ya. He ya tataba me kibemakemetemoneke. ²⁴ Me kariwa me ni ya yama noki yawari kimisemetemoneke. Kanawa bokinima nemetemoneke faha rike ihi. Sesowi amo nematamonaka.

²⁵ Me hinatafihimatamonaka.

"Ota ka Hiti e ahabakibone. Era tikasomahi", me ati nemetemoneke.

²⁶ "Himataba yama te nakomeneri? Teoso tamine te watorini, kitahari?" ati nematamonaka. Waremise boni ya faha rike famaha fawa nihimatamonaka. Yama nafi amosawahemetemoneke.

²⁷ "Hika", me ati nemetemoneke. "Hiketeno amara, boni ati hikataba, faha rike ati hikataba, hinahari?" me ati nemetemoneke.

Katara ka me famaha me rabika mera Sesowi kasomematamonaka.

²⁸ Me kobo kanehemetemoneke kowani ya, wami ini Katara tohaha ya. Me famaha me rabikatehani me kakiemetemoneke Sesowi ni ya, me kasawitehani mati tama tabori ya. Me yofinemetemoneke. Makoni me fiya tonami me nonofa hiharemetemoneke, me one. ²⁹ Me ati kitehemetemoneke kasiro ya.

"Teoso biti himata hiri tiribe ota ni ya? Himata ebe tina tikine tiri ota ni ya? Tikine ti, otara tikatamahabone tiwa, ota amo ni kobo ra ota mata?" me ati nemetemoneke.

³⁰ Yama yabo ya boroko me tamaha me nehemetemoneke, me tafaha mati. ³¹ Hinamati me aate hinehi-matamonaka.

"Otarā toyosemi tinofi ya otarā tiyosemahi boroko me ni ya", me ati nemetemoneke.

³² "Te tokomahi", ati nematamonaka.

Me yana tona me tokomemetemoneke boroko me ni ya. Boroko me kana nawahemetemoneke hibati ya, me nafi. Atami ya me tokifiwaha me bokehemetemoneke rako ya. Me ahabetemoneke faha ihi.

³³ Boroko me nanarifa me tokomemetemoneke. Sitati ya me kobo tonama me nafi ni ya hiyara me kaminemetemoneke. Haha me famaha me rarabika toha me tamine me kamina, nemetemoneke. ³⁴ Sitati ka me kamakiemetemoneke Sesowi ni ya, me nafi. Me kobo namakia Sesowi me aate nemetemoneke, tokomebonaha.

9

Sesowi me ka owa nakitamehimatamonaka, yaka ni watorari.

¹ Sesowi tofoyame me kariwama me kobo nemetemoneke fara hinaka sitati ya. ² Me ka owa kama ya forehi me kakamemetemoneke he ni ya, yana ni watorari. Me ihi Sesowi hiwaha me ati boti hiwatoemetemoneke, "Teoso kitate amaka", me ati boti ati na mati. Ati yana nematamonaka.

"Okatao yayai tinahi. Teoso tiwehene hiyara fawā nika", ati nematamonaka.

³ Mowisei ati kakamina Sesowi ati me mitaha me ati boti yama nima nemetemoneke. "Yama hiyara kaminareka, Teosomona ati nari", me ati boti ati nemetemoneke.

⁴ Yama me wati nawaha Sesowi me hiwatoemetemoneke. "Himataba yama hiyara te wati nawahineri te ati boti ya? ⁵ Owati e nara oke ahi: 'Tiwehene hiyara

Teoso fawa nika', onahara oke. 'Yana tinahi, yaka tibeya', onehene ama oke. Fara owati famineke. ⁶ Owa te watowahaba te amake waha, me ihi hiyara me ihi fawa ni owatoa owa ahi, bofe ya, Teoso ati ehene".

Faya me ka owa forehi hiyarematamonaka. "Yana timisamahi. Tika fofore titihi. Tikamahi titaboro ya", ati nematamonaka.

⁷ Yana namisame tokemematamonaka fare taboro ya.

⁸ Me nafi hiwehi "Hika", me ati nemetemoneke. Teoso me kahiyaremetemoneke.

"Me ihi hiyara me ihi e ka one me fawa nineke waha, Teoso ati ehene", me ati nemetemoneke.

Sesowi Mateo ha nematamonaka.

⁹ Sesowi tokome me ka owa awehimatamonaka, itariari yobe ya, me ka yinero yayaba ka yobe ya, Mateo tohahari.

"Tisawihi owa ni ya", Sesowi ati nemarika.

Yana namise he ya famehimari amaka.

¹⁰ Me tokoma Mateo ka yobe ya Sesowi tafehimari amaka, me ya tabahari, me tamaha mati, me ka yinero yayaba mati, me ya me one tabaha mati, yama hiyara hihiri mati. He ya tataba me toha, namaroke. ¹¹ Fariseo Sesowi me awaha Sesowi ya tataba me me aate namaroke.

"Himataba te ka borofeso me tafi ya tafi tabara, me yoro tokana mati, yinero yayaba me ya yama hiyara hihiri me tabaha mati?" me ati namaroke.

¹² Me ati Sesowi mite ati yana nemarika. "Yama kome e awara metiko era narifatere amaka, e taminaro. Me kiya na me ta metiko mera narifate amaka. ¹³ Teoso ati te watora te awineke, ati e nari ahi:

'Haha yama onofa okere haro, yama kahi te ta nabonehe owa ni ya. Me one ta te narifabone teke',

Teoso ati nematamonaka. Me ihi amosa me ha orahabone okehara oke. Okehara oke, me ihi hiyara me ta me ha onahabone owa", ati nemarika.

Sesowi me aate nemetemoneke, era e nafimi ka yama kaminebonaha.

¹⁴ Yowao ya tataba me kamakiamaroke Sesowi ni ya. "O tara ota nafimirima nineke. Fariseo hine me nafimirima, nineke bisa. Himataba tika tataba hine me nafimirineri?" me ati namaroke.

¹⁵ Sesowi ati yana nemarika. "E ka owa fanehiba ya tataba me ya tabehi ehene me yayai naboneke. Me ohi raboneke. Yama we one ya me one hitimakehibonaka. Faya he ya tataba hine me nafimiaboneke fahi. ¹⁶ Makari bote e nawanamatera amake makari ibe yati ya. Makari yati e nawani ya makari sibi tonamatasahaba amake, bote tohi karo. Makari hoti tonafihaba amake mata ya. ¹⁷ Fi yati e tonihatera amake yama atari bote yama wiye tohaha ya. Yama atari sibi toni ya fi ahababa amake. Yama atari ahaba, naba amake. Fi yati e tonihate amake yama wiye yati ya. Fi fawa teraboneke, yama wiye toha naro", ati nemarika.

Sinakoka hiti Sesowi aate nematamonaka.

¹⁸ Sesowi hiyare ni ya sinakoka owa hiti kakehimarika. He nokosi ya sonarise ati yana nemarika. "Okoto ahabarake hibayata ya. E tofamamahabone eke otaboro ya. Tiye tekibaribeya he ni ya, kitamabana", ati nemarika.

¹⁹ Sesowi yana tone he ya tofamamemarika. Sesowi ya tataba me toha, namaroke.

Fanawi ka ama fawa ni watora Sesowi nakitamehimatamonaka.

²⁰ Sesowi yaka ne me ka one kamakietemetemoneke he nowati ya. Sesowi ka makari tati boni bori kanemetemoneke. Fanawi ka ano 12 nemetemoneke, hinaka ama

fawa raro. ²¹ Ati boti e nemetemoneke ahi: "Hinaka makari boyo oni ya okitamahaba ama oke", ati nemetemoneke.

²² Sesowi ki nawahame he awe ati yana nematamonaka. "Okoto yayai tinahi. Titaminawa tike waha, tiwati boti e ni karo ahi, 'Owa kasomebanaka, kitahari', tini karo", Sesowi ati nematamonaka.

Fanawi amosawahamehemetemoneke, hibati ya.

Sinakoka hiti bite Sesowi nakitamehimatamonaka.

²³ Sesowi kobo tonamake tokiyomamakehimatamonaka sinakoka hiti ka yobe ya. Me tamehemetemoneke, me yobiri na mati, me ati komeha mati. Me one nabisemetemoneke, hohori me hori na mati. Sesowi mera awehi ²⁴ ati yana nematamonaka.

"Te tokomahi. Inamatewe ahabakere. Amo nineke hine ya", ati nematamonaka.

He ati me mitaha he me haha kanehemetemoneke. ²⁵ Ati ehene me tokomemetemoneke.

Tokiyomamakehi inamatewe yehe wara hikana yana namisemetemoneke. ²⁶ Hiyara me kaminemetemoneke, Sesowi ehene me awaha mati, tabora yabora ka me ni ya.

Me noki awara me famaha mera Sesowi kasomematamonaka.

²⁷ Sesowi tokomematamonaka. Me noki awatera me famaha Sesowi nowati ya me towakamakietemoneke, he me ha na mati.

"Tafi ka noti otara aawawa tinahi", me ati nemetemoneke.

²⁸ Yobe ya Sesowi tokiyome nowati ya me towakiyomamakietemoneke. Sesowi mera aate nematamonaka.

"Tera kasomi owatowahamone te ati nine?" ati nematamonaka.

"Ota ka Hiti ee, otara kasomi tiwatoamone ota ati nineke".

Matthew 9:29 30 Matthew 9:38

²⁹ Me noki boyo hina me hihiyarehemetemoneke. "Fara te ati boti nima, yama naboneke, Teoso kitehimona te ati ni karo", ati nematamonaka.

³⁰ Me noki awawemetemoneke.

Sesowi me narabi nima hinehemetemoneke. "Tera te kakatomiya. Yama te kaminariya me ni ya", ati nematamonaka.

³¹ Me towaka Sesowi ehene me kaminemetemoneke tabora nafi ya, yaboraro.

Sesowi me ka owa kasomematamonaka, ati yana ni watorari.

³² Me towakametemoneke. Me ka owa me kakiyomametemoneke he ni ya, ati yana ni watorari, inamati ehene. ³³ Sesowi ati ehene inamati tokomematamonaka. Faya ati yana namehimatamonaka. Me one Sesowi ya me tabaha "Hika", me ati nemetemoneke. "Yama e na watatera amake Ihaye me ni ya", me ati nemetemoneke.

³⁴ Fariseo me ta Sesowi ehene me nofaremetemoneke. "Fare inamati me ka towisawa ati ehene tohe awaka. Makoni inamati mera toyosemaka", me ati nemetemoneke.

Sesowi mera aawawa nematamonaka.

³⁵ Sesowi yaka nemarika tabora nafi ya, sitati nafi ya, mera kanawanahari sinakoka ya. Hiyara amosa kaminemarika, Teoso ka towisawa tamine kaminari. Mera kasoma nemarika, yama kome yoro tokana me awaha mati. ³⁶ Me tamaha me ya tabehimarika. Mera awehi mera aawawa nemarika, ofeya me nima me na mati, me nanarifa watara mati, me kokoriri na me toha na mati. ³⁷ He ya tataba mera hiyaremarika.

"Yamata tamake fatara karo. Me tamakere, yamata me yabahaba mati. ³⁸ Fatara Hiti te aate nahi, mera

yosehibana, yama me ahi naba mati, hinaka yamata me hiyababana", ati nemarika.

10

Sesowi mera ha nematamonaka, me 12 na mati.

¹ Sesowi mera ha nemarika, me 12 na mati, he ya tataba mati, mera hiyarebonaha. "Owati ihi inamati me kitaraba me amake waha, me te toyosema mati. Yama kome yoro tokana me awaha me te kasoma, nabone teke owati ihi".

² Me inimaro amake haro, Sesowi ya tataba mati. Simao tai tohehimarika, Betiro tohahari. Nisori Atere toha, Tiako toha, Sebeteo biti. Tiako nisori Yowao toha, ³ Firibi toha, Batoromeo toha, Tome toha, Mateo toha, yinero yayaba tohatehari. Tiako Afeo biti toha, Tateo toha, ⁴ Simao toha, Homa ka mera momono tohatehari. Yota Isikarioti toha, nemarika, Sesowi ta tehibana.

⁵ Sesowi mera yosehimarika, me tokahabone mati, me 12 na mati, afa mati. "Bara me tabori ya te tokaraba teke. Samaria me ka sitati ya te tokarihi naba teke. ⁶ Te toki ohariabone teke Ihayeo me ni ya, ofeya me tosawariha me nima me na mati. ⁷ Te ati e naba teke ahi me ni ya: 'Teoso ka towisawatebona kobo kabona ayata ya', te ati naba teke. ⁸ Yama kome me awaha me te kasoma, me ahaba me te nakitama, me mese hiyara me te kasoma, me rabika me te kasoma, naba teke, me ka yinero te aate ra te. Te ka yinero aate orihi ote ama oke, tera okanawana owa. ⁹ Oro te towakarihi, barata te towakarihi, kobiri te towakarihi, naba teke te tosi matone ya kibeharo. ¹⁰ Sakora te weye rihi, makari famaha te towakarihi, sataya te towakarihi, awa te tamarihi naba teke, te yaka na te. Te tefebone me ta naboneke, me kasomi manakone. ¹¹ Manakobisa me tabori ya te kobo ni ya te ati e naba teke ahi: 'Hibake amosara ahi?' te ati naba teke. Me ka owa ino me itihaba me awineke, ehene amosari, hinaka yobe ya te sawiba

karo. Me one ka yobe ya te tokaraba teke. ¹² Yobe ya te tokiyomami ya te ati e naba teke ahi: 'Teoso tera kakatomehibonaka', te ati niyahi. ¹³ Yobe ka me ihi amosi ya Teoso mera kakatomehibonaka. Me ihi hiyari ya te ati e naba teke ahi: 'Teoso tera kakatomareba amaka', te ati nabone teke. ¹⁴ Haha tera me nofari ya te tokomaba teke. Te ati kamiti me nofari ya te tokoma, naba teke tabora one ya. Te tokoma te teme hobokori te nahabihaba teke, me tabori ka wami hobokori wataribone karo te ni ya. ¹⁵ Haha sitati ka me kokoriri ni nafitehaba me amake, Teoso yama manakone nahabihibona ka amo ni kobo ne ya. Keye amakere. Sotoma ya Komoha famaha ka me kokoriri ni nanafi raba tehaba me amake haha yama ya".

Yama nawaha nahabone Sesowi ati nematamonaka.

¹⁶ "Tera oyosehabana oke me ihi hiyara me baikani ya. Ofeya me nima te nabone teke, te sawiha te robo me ni ya. Maka nima te nabone teke, yama te watoha te. Tera me keyehariyahi. Te yahahabone teke, okoko me nima. ¹⁷ Tera te kakatomiyahi. Tera me te naba te amake, tera me ta naba te, me ka sitati me ka hiti me ni ya. Tera me kosi naba me amake sinakoka toro ya. ¹⁸ Tera me namohaba te amake kofenato me ni ya, owa te nofa owehene. Tera me namo naba te amake, kofenato me toha, towisawa me toha, na me ni ya. Owa te kaminabone teke me ni ya. Owa te kaminabone teke me ni ya. Owa te kamina nabone teke bara me ni ya. ¹⁹ Tera me ta ni ya te ati boti e raboneke ahi: 'Himata nima owati ribe?' te ati rabone teke. Te atiba Teoso kamineba awaka te ni ya. ²⁰ Te ati amaraboneke. Te ka abi Kanamori ati yana neba awaka te ni ya".

²¹ "E ka owa anoti ta neba amaka, me one hinabowehibana. Owa hinaka matehe ta neba amaka me one ni ya, me me hinahabihaba mati. Owa bati ya mati me famaha

mera kakoba amaka. Mera ta neba amaka, me one me me waka hinahaba mati. ²² Me nafi tera kakoaboneke, owa te nofi karo. Owa nofi te fawa ri ya Teoso tera kasomebonaka. ²³ Sitati ka tera me nofari ya sitati one ya te tokahaba teke. Neme ka Owa kamebonaka, Ihayeo me ka sitati nafi te itiri ya mata. Keye amakere", ati nemarika.

²⁴ "E ka borofeso ka yama wato nima e ka yama wato naboneke. E ka yama wato amosi mati tohahaba wataraboneke. Yama aahi e tohaha e fiya torahabone eke e ka hiti ni ya. ²⁵ Inamati me ka hitimona owa me toniharake, Beosebo tohahari. Beosebo memone tera me toniha naboneke. Beosebomona ya yobe hiti me tonihi ya Beosebo memone ya yobe ka me me toniha, naba me amake", ati nemarika.

Teoso me nakomehabone Sesowi ati nematamonaka.

²⁶ "Makoni me te nakomerabone teke. Yama me kehemoha me ka yama awihinahaba amake. Me hiwatohaba amake nafi. ²⁷ Te ka yamabone okominine oke ha te ta te ni ya mata. Owati te kaminabone teke me nafi ni ya. Yama okominine oke te warabo ya mata. Owati te kaminabone teke, te ati kitaha te, yobe bari ya te nahoria te. ²⁸ Tera me waka nabone me ati na me te nakomerabone teke. Te abono me nabowaboneke. Te kanamori ta me nabowaraboneke. Teoso ta te nakomehabone teke. Teoso ta ati ehene me ahabate me amake yifo hiri ni ya yama hiyara ya. Me aboni ahaba me kanamori ahaba naboneke Teoso ati ehene. ²⁹⁻³¹ Te watorima nahi. Teoso tera kakatomaka. Bani bita manakone nanafi raba te amaka. Bani bita ohari ahabe ahabi Teoso watote amaka. Yama watote amaka, bani me ka yama, me nafi. Te manakone e nabone teke ahi, bani bita me tamaha me manakone nima. E tati kone oohariki na nafi Teoso watoka", ati nemarika.

Sesowi me nofahamone me ati nabone ati nematamonaka me nokosi ya.

³² "Owa te nofahamone te ati ni ya me nokosi ya te hiyari ya, okobi ohiyarahabana oke winahari neme ya, tera onofamone ona owa. ³³ Owa te nofaramone te ati ni ya me nokosi ya te hiyari ya, okobi ohiyarahabana oke winahari neme ya, tera onofarahamone ona owa".

Me abe mono nabone Sesowi ati nematamonaka.

³⁴ "Oke ama oke, me abe mono ni fawa nihiba ama ora owa. Oke ama oke me abe mono ni yaro okanabone owa. ³⁵ Owehene e ka owa bati mono nebonaka. E ka one mati mono, naboneke. Hinakaso mono, naboneke. ³⁶ Me abe mono naboneke, me winaha mati yobe ohari ya. ³⁷ Abi nofi mati tihi ya owa nonofa raba tinahamone tini ya, tiwa onofarahabone oke. Tika matehe nofi mati tihi ya owa nonofa raba tinahamone tini ya tiwa onofarahabone oke. ³⁸ E fami tinofi ya tiwehene e nabone tike ahi: tika ewenebone tiwa tikanabone tike, owa tinofi ka yama nawaha hiri tinahabone tinakomehara tiwa. Tisawi tinahabone tike owa ni ya fara oko toki nima. Tiwehene e ri ya e famarabone eke. ³⁹ Tiwa tikayawi ya tihababone tike. Owa tinofi ka tihabi ya tika kasomi nahabone tike", ati nemarika.

Teoso mera kakawebona Sesowi ati nematamonaka.

⁴⁰ "E ka owa tiwa narife ya owa narife awaka. Owa narife ya Teoso narifa naka, owa yosehari. ⁴¹ Teoso ati kakamina Teoso ati kamine ka tinarife ya tika yama manakone Teoso ta nebonaka, Teoso ati kakamina ka yama manakone nima naro. E ka owa ehene amose ka tinarife ya, tika yama manakone Teoso ta nebonaka, e ka owa ehene amose ka yama manakone nima naro. ⁴² Owa ya tataba matehe nima me na me ya otabi ka me ka fahaba ta tini ya, Teoso tiwa kakawebonaka, yama amosa ya, faha siriha ta tini ya kobo kahariharo. Keye amakere", ati nemarika.

11

Yowao ya tataba Sesowi me aate nemetemoneke.

¹ Sesowi he ya tataba me 12 na mera yosi ahabe ya yana tone tokomematamonaka Teoso tamine kaminebonaha me ka sitati ya, mera kanawanahari.

² Yowao kateya ya foyehi Kirisito ehene tamine mitehimatamonaka. Mera yosehimatamonaka he ya tataba mati, Sesowi me aate nabone mati. ³ "Efemata ama ti, kaketehibona me hinehimata? Owa ta ota noki nabana?" me ati namaroke, Yowao ati me kamina mati.

⁴ Sesowi ati yana nemarika. "Te wete tokanamahi Yowao ni ya. Yama te mitaha te kaminibeya he ni ya. Yama te awa te kamina, nabone teke he ni ya.

⁵ Me noki awatera me noki awake waha. Me yaka ni watotera me yaka nawahineke waha. Me mese hiyatera me mese amosawahineke waha. Me warabi hawitera me warabi hawiwake waha. Me ahaba me kitama, narake waha. Me honara me ni ya hiyara amosa okominine oke.

⁶ Owehene me awi ya owehene me nofi ya Teoso me hekatomaboneke", ati nemarika.

⁷ Sesowi ati me mitaha me tokomamaroke.

Me tokoma Sesowi me one hiyaremarika, me moto kawahamaha mati, Yowao tamine kaminari. "Himataba te tokomake te awineri yama honara ya? Yama isi afe te awahabone te ati na te awine, feo kanaharo boni ihi?

⁸ Himata yama te awahabone te ati rini? E ka owa te awahabone te ati ninihi, makari amosa akahari? Makari amosa me weye na me watakere ahi yama honara ya. Me winate me amake towisawa me ka yobe ya. ⁹ Himata te awahabone te ati rini? Teoso ati kakamina owa te awahabone te ati ninihi? Ee, Teoso ati kakamina amaka. Yowao ehene ta amosi mati tohaka. ¹⁰ Efe amaka hibati ka me hikaminehimata, yama hani ya, me ka yama hani ati e na mati ahi:

'Owati kaminebona tinokosi ya tai tohehibonaka, oyose kari. Tika hawibone namosebonaka tinokosi ya',

yama hani ati ke. ¹¹ Yowao Batisita amosi mati tohaka. E fanawiri ni ya me wataha me one ihi aamosa raba te me amake. Teoso ka towisawa ya me tabaha me ta me amosate me amake mata ya, me nafi. Yowao aamosa raba te amaka. Keye amakere. ¹² Yowao yana tone ya me yana tona, narake, me one me mowa na mati, Teoso ka towisawa ka yama yana tonahabone me ati na mati. Me sawisa narake, me one me mowa nasa na mati. ¹³ Yowao watamatara ya Mowisei ati yana nematamonaka, Teoso ka towisawa kaminari. Teoso ati kakamina me hikamina, hinehimatamonaka. ¹⁴ Eria me kamina nemetemoneke, kamatehibonaha. Owati miti tinofi ya owati timitahi. Yowao amaka, Eria, one oke. ¹⁵ Te narabo naha owati te mitahi", ati nemarika.

¹⁶ "Himata nima e ka one me nineri? Matehe nima me nineke me nahoria mati mekato ya, me abe ha na mati, me ati e na mati ahi: ¹⁷ 'Hohori ota hori na te sere kara teke. E abe kamoha tahi ota hiri na te ohi rihi na teke', me ati te me amake. ¹⁸ Yowao kakehita amaka, bao kabarari, fi fawa rihi nari. 'Rabike awaka', te ati na teke. ¹⁹ Neme ka Owa kakehimari amaka, yamata nafi kabahari, fi fawa nari. 'Te awa hari, tafi nafihari, fi fawi nafi nari mata ya', te ati na te awineke. 'Yinero yayaba me ya tabaka, mera nofahari. Yama hiyara hihiri me ya taba, ka', te ati na te awineke. Owehene amosi ka yama Teoso watoka hiri onaharo. Yowao ehene amose ka yama Teoso wato, naka, hiri hinaharo. Ota ehene amosamone me nafi ati naba me amake", ati nemarika.

Sitati one ka mera Sesowi hora nematamonaka.

²⁰ Faya Sesowi mera hora nemarika, sitati ka mati, me tamaha mera kasome ka sitati. Me ihi hiyara me ihi fawa

ramaroke makoni mera hora nemarika. ²¹ Sesowi ati yana nemarika.

"Korasi ya te winaha te kokoriri tehaba te amake kasiro ya. Ha te Betesaita ya te winaha te kokoriri tehaba te amake kasiro ya. Teoso yama tamaha yofi kanaka kitaharo kasiro ya te ni ya, yama hiri onaha te awaha te. Tiro ka me toha, Sito ka me toha, na owehene me awehemenehe, me ihi hiyara me ihi me nofamarehenemete me amake hibati ya, makari mese kitaha me weye na mati, yifo hobokori ya me tati me mata kana mati, me yawa mati. ²² Owati e nineke ahi: Teoso yama manakone nahabihibona ka amo ni kobo ne ya te kokoriri ni nafitehaba te amake. Tiro ya Sito famaha ka me kokoriri ni nanafi raba tehaba me amake haha yama ya. ²³ Ha me te Kafanao ka me te, Teoso tera towakimisebona te ati na te awineke, neme ya. Teoso tera towakimisamareba amaka neme ya. Te tokisaba te amake e abohi taboro ya. Sotoma ka owehene me awehemenehe, me ka sitati ahabarehenemete amake. ²⁴ Owati e nineke ahi: Teoso yama manakone nahabihibona ka amo ni kobo ne ya te kokoriri ni nafitehaba te amake. Sotoma ka me ta me kokoriri ni nanafi raba tehaba me amake haha yama ya", ati nemarika.

Sesowi Teoso kahiyarehimatamonaka.

²⁵ Sesowi ati yana namatasehimarika. "Abi neme Hiti ama tike. Wami Hiti tiha tite ama tike. Tiwehene amosara tike, haha yama tikehemoha tiwa, yama wawato me ni ya, haha yama me awarabone mati. Matehe fotara me ni ya yama yofi tikanara tike. ²⁶ Abi, tiwehene e na ama tike, fara yama tinofa ya tiwehene tohaha tiwa", ati nemarika.

²⁷ "Okobi yama nafi ta naka owa ni ya. Okobi ohari biti watote amaka. Biti fare ohari bati wato, tehi amaka. Fare biti hinamo hite amaka me ni ya, me nafi amararo. Bati

yofi kani oharite amaka fara me hikatikaha me ni ya", ati nemarika.

²⁸ "Ma tihi ya tikamahi owa ni ya. Kokoriri tini ya tikama tinahi owa ni ya. Tiwa onarifibeya. ²⁹ Tera okanawanabone onahara oke, e ka owa bowi nananakowa ne nima, wami ime towitawahawitiahabone ati nari. Oyaha oke. Tera hora orahabana oke. Te ati boti ya te hasi naba teke, owati ihi. ³⁰ Oko yama te ahi na nihinaboneke te ni ya".

12

Sesowi sabato kaminematamonaka.

¹ Sabato one ya Sesowi kariwemarika fatara ya. He ya tataba me fimiha tiriko boni me bata namaroke. Me hikabamaroke. ² Sesowi ya tataba me ihi fariseo me awaha Sesowi me aate namaroke.

"Me ihi tiwa ha, tika tataba mati. Sabato ya yama e na e hiri tera amake ahi", me ati namaroke.

³ Sesowi ati yana nemarika. "Yama hani te awaterani te ama, Tafi tamine kaminaro? Tafi he ya tataba me ya tabehi me fimiha ⁴ Tafi tokiyomehimatamonaka Teoso ka yobe ya. Teoso ka bao me kabehemetemoneke. Bao hehi e kabatere amaka. Sasetoti me ta me hikabate amaka. ⁵ Mowisei ka yama hani te awaterani te awine, sabato kaminaro? Sabato ya sasetoti yama me ahi te me amake, teboro toro ya, yama hiyara me hiri ra mati. ⁶ Owati e nineke ahi: Teoso ati yati amosi mati tohaka. Teboro ka yama aamosa raba te amake. ⁷ Teoso ati e nematamonaka ahi:

'Owa ni ya yama kahi te ta nabone te ati na yama onofa okere. Yama onofa oke haro, me one te narifibone karo,

Teoso ati nematamonaka. Teoso ati te wato ya te ati watarene te amake, owa ya tataba yama hiyara me hiri namone te ati na te. ⁸ Neme ka Owa sabato Hiti tohate amaka", ati nemarika.

Sesowi me ka owa nakitamehimatamonaka, mano kamo namahari.

⁹ Yana tone tokiyomehimarika me ka sinakoka ya. ¹⁰ Me ka owa sawihimarika, mano kamo namahari. Sesowi me aate namaroke.

"E abe kasomatehani ama, sabato ya?" me ati namaroke. Me ka owa nakitame ya ehene me hikaminebona me hinehimatamonaka me one ni ya, sabato ya yama ahi nemona me hinahari, ehene hiyaremona me ati na mati.

¹¹ Sesowi ati yana nemarika. "Tika ofeya hoti ya sone ya sabato ya titimakehiba awaka hoti ya. ¹² Ofeya manakone nafitere amaka. E ka owa ta manakone nafite amaka. Makoni e ka one me e narifabone eke sabato ya", ati nemarika.

¹³ Me ka owa hiyaremarika. "Timano yai tinihahi".

Mano yai tonihemarika. Mano amosawahamemarika, fara one nima naro.

¹⁴ Fariseo me tokomamaroke. Heoniao me hiri neme-temoneke, me abe hiyarabone mati. Sesowi ino me hiri nemetemoneke, me hinabowebonaha.

Sesowi Teoso nanarifa tohehimona ati nematamonaka.

¹⁵ Sesowi fariseo me ati watohimatamonaka, me hinabowehibona me hinahari. Makoni tokomemarika. Me tamaha me ya tabehimarika. Mera kasomemarika, me nafi. ¹⁶ Me narabi nima nemarika, ehene me hiwehi ehene me hikaminarebonaha me one ni ya. ¹⁷ Fare Isaiya Teoso ati kakamina atimatamona nima yama namaroke, Teoso ati kaminari ahi:

¹⁸ "Oko nanarifa tiwahi, owasiari. Onofareka kasiro ya owati boti ya. Oko Kanamori sawihabone oke he ni ya oyoseharo. Bara mera hiyarebonaka, ati e nari ahi: 'Teoso mera kasomebonaka hibayata ya', ati nebonaka. ¹⁹ Me ni ya ati kitarebonaka. Mera mono rihi nebonaka. Ati me himitarehibonaka howa ya. ²⁰ Me kitara me ni ya yahehibonaka. Yama isi kekero toraba na baka nakosarebonaka. Nabarina owinima na nawirihi nebonaka. Mera kasomebonaka, me kitara mati. ²¹ Bara me ati e naba me amake ahi: 'Era kasomeba amaka', me ati naba me amake,

Isaiya ati nematamonaka.

Sesowi mera nakitame ka "Beosebo ati ehene tohe awaka", me one ati nemetemoneke.

²² Me ka owa me kakiamaroke Sesowi ni ya, inamati ehene noko awaterari, ati yana rihi tehari, inamati ehene. Sesowi hikasomehimarika. Manakobisa ati yana, yama awa, namarika. ²³ Sesowi ya me tabaha "Hika", me ati namaroke. "Efe amare, Tafi ka notibonamatamonaha?" me ati namaroke.

²⁴ Fariseo Sesowi ehene tamine me mitaha me ati yana nemetemoneke. "Me inamati toyosemahareka, fare Beosebo ati ehene, inamati me ka towisawa, Teoso ati ehene amarari", me ati nemetemoneke.

²⁵ Sesowi me ati boti watohi mera hiyaremarika. "Fara e abe mowa ni ya e ahababone eke. Sitati ka me abe mowa ni ya me ahaba naboneke, me nafi. Yobe ohari ka me winaha me abe mono ni ya, me ahaba naboneke.

²⁶ Satanaisi fara me one toyoseme ya, Satanaisi me abe mono na me awineke. Me ahababa me awineke. ²⁷ Me inamati oyosemahamone te ati na te awineke, Beosebo ati ehene. Manakobisa te ka tataba inamati me me toyosema Beosebo ati ehene ama? Beosebo ati ehene

amare awaka. Yama hiri ona Beosebo ati ehene amakara bisa. ²⁸ Hinamati me oyosemine oke Teoso Kanamori ati ehene. Faya Teoso ka towisawa kobo nareka ahi. ²⁹ E ka owa nima one oke, tokiyomahari owa ka yobe ya, hinaka yama hibotiabonehe. Yobe hiti kitehi wetewe nareka. Yobe hiti kitehi wetewe re ya yobe hiti ka yama botirebonaka. E ote ama oke bisa ahi. Satanaisi wetewe onahara oke, me okasomahabone owa, me rabika mati. ³⁰ Owa ni ya tisawiri ya owa tinofara tiwa awine tike. Tiriko boni e bata na e famari ya tiriko boni mata tikawite tiwa awine tike. ³¹ Owati e nara oke ahi: Teoso yama hiyara nafi fawa nite amaka. Yama hiyara oharia ta Teoso fawa nirebonaka. Teoso Kanamori yama hiyara hiri nemona tini ya tika yama hiyara Teoso fawa nirebonaka. ³² Neme ka Owa tinofaramone tini ya tika yama hiyara Teoso fawa nibonaka. Teoso Kanamori ta tinofaramone tini ya tika yama hiyara Teoso fawa nirebonaka. Hibayata ya tika yama hiyara fawa nirihhi, amo ni kobo ne ya tika yama hiyara fawa nirihhi nebonaka", ati nemarika.

Awa one boni amosa, one boni hiyarihi na Sesowi kamine-matamonaka.

³³ "Awa amosa boni amosate amake. Awa hiyara boni hiyatera amake. Awa boni e awi ya awa e watohabone eke. ³⁴ Ha te maka biti me te amake. Yama amosa kamini te watokere, te hiyara te. Yama hiyara te kaminiate te amake, te ati boti hiyara te. ³⁵ E ka owa amose yama amosa kaminiate amaka, ati boti amosari. E ka owa hiyare yama hiyara kaminiate amaka, ati boti hiyarari. ³⁶ Owati e nineke ahi: Tiwati yana na tiwa tekatomahi. Yama hiyara tikamini ya yama manakone tinahabihaba ama tike, Teoso amo ni tohe ya, yama manakone nahabihibona ka amo ni. ³⁷ Tiwati amosa hiri tini ya titaminamone Teoso ati neba

amaka. Tiwati hiyara hiri tini ya tihiyaramone Teoso ati neba amaka", ati nemarika.

Sesowi Teoso ka yama kaminematamonaka, me hiwahabonehe.

³⁸ Mowisei ati kakamina fariseo me ya me taba me one Sesowi aate namaroke. "Ota ka borofeso ota ka yamaba tinamohi Teoso ka yama", me ati namaroke.

³⁹ Sesowi ati yana nemarika. "Teoso ka yama te awahabone te ati nineke, te hiyari karo, Teoso te nofari karo. Hine ya Teoso ka yama oharia te awahaba teke, yama Yona hiri hinemete nima naro, Yona Teoso ati kakamina. ⁴⁰ Yona ehenematamona nima Neme ka Owa ehene nebonaka. Yona amo ni terei nematamonaka aba ehebote nabati ya foyahari. Neme ka Owa amo ni terei nebonaka wami boti ya sawihari. ⁴¹ Ninifi ka me toha, naba me amake. Te ehene hiyaramone me ati, naba me amake afa yama ya, Teoso nokosi ya. Me ni ya Yona Teoso ati kamine me ihi hiyara me nofamarehemetemoneke. Yona yama wawato raba nematamonaka. Ha owa ta yama wato mati ohaha owati kamiti te nofarineke. ⁴² Yama toyabo ya Teoso yama nafi manakone nahabi ya towisawa fana Saromao yaka nemete te ya tabahaboneke. Te ehene hiyaramone ati naboneke, ihi nima te ehene ra te. Kakehemetemoneke yama yabo ya Saromao ati mitahabonehe Saromao yama wato kari. Ha owa ta yama wato mati ohaha owati kamiti te nofakere", ati nemarika.

Sesowi me inamati kaminematamonaka.

⁴³ "E ka owa ni ya inamati sawihi inamati tokome ya faha watari ka yama ya kariwate amaka, taborobona siba nari, taborobona wasirari. ⁴⁴ Ati e nebonaka ahi: 'Wete onamabana oke fara osawi ka yobe ya', ati nebonaka. Wete name yobe wasimebonaka, hinita tohahari, amosari, me yowi hiwahari, me hinamosamari. ⁴⁵ Me 7 na

mera ha nebonaka, me hiyari mati tohaha mati, me ya tabawehibonaha fahi, me winaha mati. E ka owa ka yama nawaha kitamisahaboneke waha, inamati me ihi. Hahi nima te nabone teke, yama hiyara te hiri na te", ati nemarika.

Sesowi mati me hihiyarehibona me hinehimatamonaka.

⁴⁶ Sesowi mera hiyare ni ya mati nisori mati me na me kamakiemetemoneke. Yobe beheri ya me nahobasahamaroke, Sesowi ino me hiri na mati, me hihiyarehibonaha. ⁴⁷ Me ka owa ha hinehimarika.

"Sesowi ami niso me na me nahobasaharake yobe beheri ya, tiwa me hiyarabone me ati na mati", ati nemarika.

⁴⁸ Sesowi aate hinehimarika. "Hibaka okomi? Hibake okaniso?" ati nemarika. ⁴⁹ Mera yofi kanehimarika he ya tataba mati yehe ya. "Me te awa haro. Okomi nima me nineke. Okaniso me nima, me nineke. ⁵⁰ Okaniso toha, okasima toha, okomi toha, na nima me nineke, e ka one mati, okobi neme ya winehi yama hinofa me hiri na mati", ati nemarika.

13

Sesowi yama noki tamine kaminematamonaka.

¹ Afa yama wehe ya, Sesowi yana tonehimarika yobe ya. Tokomakehi itabasehimarika rako witi ya. ² Me tamaha me kakeha me ihi tofoyawiti itarimarika kanawa tori ya. Me one nahobasahamaroke faha witi ya. ³ Mera kanawanehimarika yama tamaha ya, hiyara kaminari.

"Owati te kamitahi. E ka owa tokehimatamonaka yama noki koro nebonaha. ⁴ Yama noki were kane noki one kasohemetemoneke hawi beheri ya. Bani biti me kakeha yama noki me kabehemetemoneke. ⁵ Yama noki one kasohemetemoneke wami yati kihaha mese ya. Wami bayiri ka tiriko yani kerewe remetemoneke. ⁶ Manakobisa

bahi kamaki ehene tiriko waya tokanemetemoneke, habi fotari karo. ⁷ Yama noki one kasohemetemoneke atiwa baikani ya. Atiwa yanehi ehene tiriko yani watoremetemoneke. ⁸ Wami amosa ya yama noki one kasoha yanaha bonohemetemoneke. Noki oharia koro na boni 100 toha, noki one ka boni 60 toha, noki one ka boni 30 toha nemetemoneke, hiyabamatehabana. ⁹ Te warabo naha owati te mitahi", ati nemarika.

¹⁰ He ya tataba me kamahamaroke he ni ya, he me aate nabone mati. "Himataba hiyara tikaminine tiri me ni ya?" me ati namaroke.

¹¹ Sesowi ati yana nemarika. "Me ka hiyarabone okominine oke, owati miti yokana me toharabone mati. Teoso ka towisawa ka yama wato yokana te tohahabone Teoso ati nareka, ha te ta. Teoso ka towisawa ka yama wato yokana me toharabone Teoso ati nareka, me one. ¹² E ka owa yama kihe ya hinaka yamabone Teoso ta hinamakehaboneke. Manakobote hinaka yama tamawahaboneke. Hahi e ka owa yama kihare hinaka yama Teoso hiyabamakiaboneke. ¹³ Makoni me ka hiyarabone okominine oke. Me noki awaha yama awi yokana me tohakere. Me warabi hawiha yama me mitakere, Teoso ati miti yokana me tohara mati. ¹⁴ Isaiya me tamine kaminematamonaka ahi:

'Yama te mitaha te watoraba te amake. Yama te awaha te watorihi, naba te awineke. ¹⁵ Te ati boti yama watorihi, te narabo naha yama miti yokana te toharihi, te noko amo kana nineke. Te noko yama awi ya te narabo yama mita, te ati boti yama wato ni ya te ehene hiyara te nofamarehene te amake. Te ehene hiyara te nofamari ya tera okasomehene ama oke',

Isaiya ati nematamonaka, Teoso ati kaminari. ¹⁶ Teoso

tera nofaka, ha te ta. Yama awi yokana te toha, yama miti yokana te toha, nineke. ¹⁷ Me tamehemetemoneke, Teoso ati kakamina me toha, yama amosa hihiri me toha, na mati, yama te awaha me awahabone me ati na yama me awara mati. Haha yama te mitaha me mitahabone me ati na yama me mitaremetemoneke. *Keye amakere*".

¹⁸ "Owati te kamitamatahi. E ka owa tamine okominahabone oke, tiriko koro nematamonaha, te watohabonehe. ¹⁹ Tiriko noki one kasohemetemoneke hawi beheri ya. E ka one me nima nineke, Teoso ka towisawa tamine me mita mati, Teoso hikaminahari, Teoso ati me watora mati, Satanaisi Teoso ati totimake kari me ati boti ya. ²⁰ Yama noki one kasohemetemoneke wami yati kihaha mese ya. Afa nima me nineke, Teoso ati me mitaha ati nofi me kerewe ri karo, me yayai na mati. ²¹ Tiriko habi watara nima me nineke, Teoso ati me nofamara mati. Teoso ati me nofaha me one me me hinofamara Teoso ati nofi me fawa te me amake. Yama nawaha me hiri na Teoso ati nofi me fawa, te me amake, me one. ²² Atiwa baikani ya yama noki one kasohemetemoneke. Afa nima me nineke, Teoso ati me mitaha yama amosa me hiri ra mati, yama tamaha me nofa mati, yinero tamehi me nofa, na mati. ²³ Yama noki one wami amosa ya kasohemetemoneke. Afa nima me nineke, Teoso ati me mitaha mati, me ihi amosa mati, Teoso ati wato yokana me tohaha mati. Owa ehene manakone 100 toha, owa ehene manakone 60 toha, owa ehene manakone 30 toha, naka, amosari", *ati nemarika*.

Yama noki bara taminemetemone amake.

²⁴ Sesowi hiyara one kaminemarika tasa me ni ya. "E ka owa hinaka fatara ya tiriko noki amosa koro ne nima Teoso ka towisawa tamine naka. ²⁵ E ka owa tiriko koro ne amo ne ya he me nofara me kakeha yama noki bara me koro nemetemoneke, tiriko baikani ya. Faya

me tokomemetemoneke. ²⁶ Tiriko yanaha fotawaha bonohemetemoneke. Yama kabani yana, nemetemoneke.

²⁷ "Yobe hiti ka yama aahi me aate hinehimatamonaka. 'Bataro, yama noki amosa koro tirinihi tika fatara ya? Himataba yama kabani yana nineri?' me ati nemetemoneke".

²⁸ "Ati yana nematamonaka. 'Owa me nofara me ihi tohaha me awineke', ati nematamonaka".

"'Ota kanamosibana?' me ati nemetemoneke".

²⁹ "'Te kanamosarabanake. Yama kabani mohi te bore ni ya tiriko ahabariyahi. ³⁰ Tiriko hine yanake yama kabani ya tabaharo. Manakobisa hati ya me oyosehabana oke, tiriko me bata naba mati. Owati e nabana oke ahi: Yama kabani te tai tonihahi. Te soki naki ya te sari kanahabanake. Manakobote tiriko te bata ni ya tiriko te tonihabone teke tiriko totoniha ka yobe ya', ati nematamonaka", Sesowi ati nemarika.

Teoso ka towisawa ka yama Sesowi kaminematamonaka.

³¹ Sesowi hiyara one kaminatasehimarika me ni ya. "Mositata noki nima Teoso ka towisawa kaki te amaka. E ka owa mositata noki koro nematamonaka hinaka fatara ya. ³² Mositata noki iisi kabote na yanate amake. Yanawahi ya awa tohate amake. Fatara ka yama one ta fotakere. Mositata yanaha ini ya bani biti me winate me amake", ati nemarika.

³³ Hiyara one kaminemarika tasa. "Teoso ka towisawa kaki e te amaka fehemeto fanawi hinatabaha nima, tiriko ya, tiriko fowamisarawaharo, nafi, tiriko nafiharo, 30 kiro tohaharo", ati nemarika.

³⁴ Sesowi hiyara kamini oharimarika me ni ya, me tamaha mati. ³⁵ Teoso ati kakamina fara meteba mera kaminematamonaka, Teoso ati kaminari, ati e nari ahi:

"Hiyara okomina okibone. Haha yama me hiwatotera okominaboneke, Teoso hikehemoharo",

Teoso ati kakamina ati nematamonaka.

Yama noki bara Sesowi kaminematamonaka, me hiwa-toabonehe.

³⁶ Sesowi mera toyosememarika, me tamaha mati, me tokomabone mati. Wete namehimarika fare hinaka yobe ya.

He ya tataba me aate hinehimarika. "Yama kabani ka hiyara ya otara tikanawanahi, ota wato forima nabonehe", me ati namaroke.

³⁷ Sesowi ati yana nemarika. "E ka owa tiriko noki amosa koro nematamonaka. Efemata nima Neme ka Owa naka. ³⁸ E ka owa ka fataramete nima, me nineke, me nafi. Tiriko noki nima me nineke, Teoso ka towisawa ka mati. Yama kabani nima me nineke, Satanaisi ka mati. ³⁹ E ka owa me nofari ka yama noki bara me koro nemetemoneke. Afa me nima Satanaisi naka. Tiriko me bata ni ka yama nima Teoso amo ni naka. Tiriko me bata na me nima me nineke, Teoso nanarifa mati. ⁴⁰ Yama kabani mohi me bore nemetemoneke, me sari hikanabonehe. Afa nima, yama tehaboneke Teoso amo ni ya. ⁴¹ Neme ka Owa hinaka nanarifa mera yosehibonaka, me me yabahabone mati, yama hiyara me hiri na mati, fare hinaka me ni ya me sawiha mati. Me me hiyaba hinahaboneke, me yoyose mati, yama hiyara me hiri nabone me ati na mati. ⁴² Me me were hiwitiaboneke yifo hiwe kitaha ya. Me ohi tehaboneke, me ini yiki tokana mati. ⁴³ Yama amosa hihiri me ta me oye kitatehaboneke, bahi oyene nima naro, me sawiha mati me ka abi taboro ya. Te narabo naha owati te mitahi", ati nemarika.

Teoso ka towisawa ka yama Sesowi kaminematamonaka.

⁴⁴ "Teoso ka towisawa kaki e te amaka, yinero nafihi nima, me hikehemobahari wami boti ya. E ka owa yinero wasihimatamonaka. Hikamomematamonaka tasa. Yayai ne hinaka yama nafi ta nematamonaka, yinero manakonebonaha. Yinero tama ne wami kote kanike-matamonaka, fare yinero kamo ka wami", ati nemarika.

⁴⁵ "Teoso ka towisawa kaki e te amaka ahi, e ka owa nima, berora amosa kakanika tohahari. ⁴⁶ Yama we one ya berora wasihimatamonaka amosaro mata ya. Hinaka yama nafi ta nematamonaka berora kanikebonaha, amosaro mata ya", Sesowi ati nemarika.

⁴⁷ "Teoso ka towisawa kaki e te amaka tahafa nima. Tahafa me koro nifeha aba me yoro tokana me me nawasiemetemoneke. Me me horo hikanake ⁴⁸ tahafa mo kanehemetemoneke. Me me horo hikamishemetemoneke faha witi ka siki ya. Me nahorisa aba me amosa me me te nemetemoneke yama wiye ya. Aba me hiyara me me were towiti nemetemoneke. ⁴⁹ Afa yama nima yama tehaba amake, Teoso amo ni karo. Teoso nanarifa me me yabatehaboneke, me ihi hiyara mati, me ihi amosa me baikani ya. ⁵⁰ Me me were hitehaboneke yifo hiwe kitaha ya. Me ohi tehaba me amake, me ini yiki tokana mati", ati nemarika.

⁵¹ "Owati nafi te watoha te awine?" ati nemarika.

"Ee, tiwati nafi ota watoha otake", me ati namaroke.

⁵² "E ka owa Mowisei ati kakamina tohe Teoso ka towisawa nonofa tohawe ya e ka owa yama kihe ehene nima ehene nebonaka, yama manakone amosa kihahari, yama yati yama bote ya tabaharo", ati nemarika.

Sesowi mera kanawanehimatamonaka, Nasare ka sinakoka ya.

⁵³ Sesowi hiyara kamini ahabe ya tokomemarika.

⁵⁴ Kobo tonamemarika fara hinaka sitati ya. Mera kanawanehimarika sinakoka ya.

He ati me mitaha "Hika", me ati namaroke. "Hibake hikanawanatehino amara, yama nafi watohari, mera kasoma nari? ⁵⁵ Awa hihiri biti amare? Mati amarini, Maria? Nisori me amarini, Tiako, Yose, Simao, Yota me na mati? ⁵⁶ Hinakasima sawi nofarawara ama e ni ya, nafirawaha? Himataba yama nafi watora?" me ati namaroke. ⁵⁷ Sesowi ati me nofaramaroke.

Sesowi ati yana nemarika. "Teoso ati kakamina ati me hinofate amaka, tabora bara ka mati. Ati me hinofatere amaka, fare taboro ka mati", ati nemarika. ⁵⁸ Ati me hinofare me tamara mera kasomemarika.

14

Yowao Batisita me nabowemetemoneke.

¹ Eroti me ka tetaraka tohe Sesowi tamine mitehimatamonaka, afa yama ya. ² He nanarifa mera aate nematamonaka.

"Yowao Batisita amare, kitamenoho? Makoni yama watohi awaka mata ya", ati nematamonaka.

³ Yowao ahabibehimatamonaka Eroti ati ehene. Eroti ati ehene Yowao me hiwate me wete hine me hibehimatamonaka kateya ya. Ehene e nematamonaka Erotia hiyosehari, fare fati. Taiti ya Eroti anoti Firibi tohehi fatimetemoneke, Erotia. Erotia Firibi kakosaha Eroti itiwemetemoneke. ⁴ Yowao ati e nematamonaka ahi. "Eroti yama hiyara hiri tine tike, Erotia titiwaha tiwa", ati nematamonaka. Makoni hibehimatamonaka. ⁵ Eroti Yowao nabowehibona ati nematamonaka. Nabowi hinofarehimatamonaka mata, me tamaha me hinofe kari. Yowao Teoso ati kakaminamona me ati nemetemoneke.

⁶ Yama wehe one ya Eroti ayaka hiri nematamonaka, hinaka anifesario. Ayaka ya Erotia bite ayakemetemoneke me nokosi ya. Eroti hinofemetemoneke, toki amosaro. ⁷ Ati yana nematamonaka, hinaka yamabone ta hinahabonehe, fara yama hinofaro. "Keye amakere. Teoso owati mitaka", ati nematamonaka.

⁸ Mati hiyoseha ati e nemetemoneke ahi: "Yowao Batisita tati ta tinahabone tike owa ni ya, barato ehebote tori ya tati foyahari", ati nemetemoneke.

⁹ Eroti Yowao ahabi nofare mera yosehimatamonaka, Yowao me nabowahabone mati, keye hiri nemona me hirabona karo. Ayaka ka me nafi tohaha ati me himitematamonaka. ¹⁰ Ati ehene Yowao me nabowehemetemoneke kateya tori ya, tati me ti hisahari. ¹¹ Tati me hekamehimatamonaka, barato ehebote tori ya tati itaritari. Tati me ta hikanamehimatamonaka atona ni ya. Mati ni ya tati ta hikanamehimatamonaka.

¹² Yowao ya tataba abohi me hekamehimatamonaka, me hikamobonaha. Sesowi ni ya me tokoma Yowao tamine me kaminamaroke.

Sesowi mera natafematamonaka, 5000 me toha mati.

¹³ Sesowi me ati mite tofoyawitimarika kanawa ya. Towakamehimarika ohariari yama honari ya.

Sitati one ka tamine me himite me hinakamakimatomonaka, me yaka na mati, me tamaha mati. ¹⁴ Sesowi kanawa ya foyehi kisehi me tamaha mera awehimarika. Mera aawawa ne ka me one yama kome awaha mera kasomemarika.

¹⁵ Bahi toke ya he ya tataba me aate hinehimarika. "Sesowi tabora watakere ahi. Bahi tokaka. Me tiyosemahi, me tafeba me kanikaba mati tabora ya", me ati namaroke.

¹⁶ Sesowi ati yana nemarika. **"Me tokomarahabanake. Me tafeba te ta nahi fara me te"**, ati nemarika.

¹⁷ "E ka yamata tamamakere. Bao 5 toha, aba me fama, narake", me ati namaroke.

¹⁸ **"Yamata owa te kakawahi"**, ati nemarika.

¹⁹ Sesowi mera yosehimarika, me naorisahabone mati masiri mese ya. Bao 5 ne wara tokanemarika. Aba me fama na mera wara tokane neme awehi ati yana nemarika,

"Teoso faya amake", ati nari. Bao ebe ne he ya tataba mera kakawemarika, he ya tataba me ta hinehibonaha me one ni ya, me tamaha mati.

²⁰ Me nafi tafaha me akaramaroke. Yamata isi ni hasi na me kayabamaroke. Isiri 12 namaroke, mo naro. ²¹ Me makiti 5000 me tohamaroke, me tafaha mati. Me fanawi toha, matehe toha, namaroke, me tafaha mati.

Sesowi yaka nematamonaka faha baki ya.

²² Hibati ya Sesowi he ya tataba mera yosehimarika, me kibehabone mati kanawa ya, me tai toamabone mati kowani ya. Towitakosebona ati nemarika, mera toyosemahari.

²³ Mera toyosemi hawa tohe ya tokomisehimatamonaka atami ya, ohariari, Teoso hiyarebonaha. Bahi tokinima ne ya wasa nematamonaka neme ya, ohariari.

²⁴ Kanawa tohamaroke faha baikani ya. Boni kitaha kakeha kanawa wasihamaroke. Faha reko ni kitaha kanawa banahamaroke.

²⁵ Yama sirimaki ya Sesowi kamakimarika yaka nari faha baki ya. ²⁶ Me hiwehimarika yaka nari. Yaka ne me hiwehi me ha namaroke, me kakomeha mati. "Hinamati amare?" me ati namaroke, me kokoriri na mati.

²⁷ Sesowi ati yana nibote nemarika. **"Te kokoriri rima nahi. Owa amake. Te watorima nahi"**, ati nemarika.

²⁸ Betiro ati yana nemarika. "Ota ka Hiti afa tiwa yokana ama? Tiwa yokana tohi ya owa tiyosehi, yaka onahaba owa, okibeya tiwa ni ya faha baki ya", ati nemarika.

²⁹ **"Tikehi"**, Sesowi ati nemarika.

Betiro kanawa tori ya kisehi yaka nemarika faha baki ya, tokomakebonaha Sesowi ni ya. ³⁰ Boni kitaha awe kokoriri ne tokisinima ne ha nemarika. "Sesowi owa tikasomahi", ati nemarika.

³¹ Sesowi hitimisehimarika hibati ya. "Himataba Teoso wati tiwaharine tiri? Tiwati boti ya tiwati e nene amake ahi: 'Teoso owa narifebonaka', tinehene ama tike".

³² Me te tonami ya boni fawa nisahamaroke. ³³ Haha kanawa tori ya me kibeha me mowi kanisamaroke Sesowi nokosi ya. "Teoso biti ama tike. Keye amakere", me ati namaroke.

Sesowi mera nakitamehimatamonaka, Senisare ka mati.

³⁴ Me kariwaha me kobo namaroke Senisare ka wami ya. ³⁵ Haha Sesowi me awaha Sesowi me watohamaroke. Sesowi tamine me kaminemetemoneke tabora yabora ka me ni ya, tabora nafi. Tamine me himite me me kakiamaroke, me kiya na mati, me nafi, Sesowi ni ya. ³⁶ Sesowi me aate namaroke, hine ya hinaka makari tati boni me boyo hinahabonehe. Hinaka makari me boyo hina ihi me kitamamaroke, me nafi.

15

Sesowi soteo me ka iti me ati kaminematamonaka.

¹ Fariseo Mowisei ati kakamina me ya me taba Sesowi me aate namaroke, Serosarei ka mati. ² "Tiwa ya tataba yama hiyara me hiri narake, yama me hiri ra mati, e ka iti me hikaminehemete, me yehe me soko ra mati, me tafiba ya. Himataba me ihi e nineri ahi?" me ati namaroke.

³ Sesowi ati yana nemarika. "Yama hiyara te hiri nabisa teke bisa, te ka iti me ati nima te ehene na te, Teoso yama hinofara te hiri na te. ⁴ Teoso ati e nematamonaka ahi:

'Abi tinofa, ami tinofa, tinahabone tike',

ati nematamonaka. Ati owa e nematamonaka ahi:

'E ka owa bati ni ya ati hiyara hiri ne ya te naboweba amaka. Mati ni ya ati hiyare hiri, ne ya te nabowa neba amaka',

ati nematamonaka. ⁵ Yama bara te kaminineke, Teoso ati nima raro, te ati e na te ahi: 'Teoso ka yamabone ta tinahabone tinaha afa yama ta tinamarahabone tike abi ya ami me famaha me ni ya. ⁶ Abi ya ami me famaha me tinofamarabone tike', te ati nineke. Teoso ati te nahabineke, te ka iti me ati te nofi karo. ⁷ Te ati boti hiyakere. Isaiya keye hiri remata awaka, tera kaminari, ati e nari ahi:

⁸ 'Owa me nofahamone me ati na owa me nofakere me ati boti ya. ⁹ Owa me kahiyara kene. Me one me me kanawanate me amake fara me ati ya, owati amararo,

Isaiya ati nematamonaka, Teoso ati kaminari".

¹⁰ Sesowi me one ha nemarika, me tamaha mati, me hihiyarahabone mati. "Owati te kamita. Owati te watohi.

¹¹ Yamata e inohoti ya e kabaha era tonahiyaraboneke Teoso ni ya. Teoso ni ya e tohiyate amake, e ati hiyara e hiri naro e inohoti ya", ati nemarika.

¹² He ya tataba me aate hinehimarika. "Fariseo tiwati me mitaha tiwa me kakoarake. Me tiwatorini?" me ati namaroke.

¹³ Sesowi ati yana nemarika. "Fatara ka yama okobi koro hiraha bore hinaboneke, were hiwitiabonehe.

¹⁴ Hine me hamake. Me noki awakere, me one noki awara me me towakama mati hawi ya. Noko aware owa hawi ya towakame ya me fami kasohaboneke hoti ya", ati nemarika.

¹⁵ Betiro ati yana nemarika. "Hiyara tikaminaha tikaminamatasahi. Tiwati wato yokana ota tohibeya", ati nemarika.

¹⁶ "Owati wato yokana te toharini mata? ¹⁷ E tafi ya yamata e inohoti ya e kabaha e nabati ya tokisa e mi nisate amake, sawimarahabonehe e toro ya. ¹⁸ E ati hiyara e inohoti ya e hiri na kakete amake e ati boti ya. E ati hiyara e tohiyate amake Teoso ni ya. ¹⁹ Yama hiyara tamaha kakete amake e ati boti ya. Yama hiyara e wati nawahate e amake e ati boti ya. E ka owa nabowi e nofa, e ka owa fati yori ni e nofa, e ka yibote amara yori ni e nofa, e ka owa ka yama boti e nofa, keye hiri ni e nofa, Teoso hiyaremona e ati, te e amake e ati boti ya. ²⁰ Haha yama e hiri na e tohiyate amake Teoso ni ya. E yehe e soko ra e tafi ya e tohiyarabone eke Teoso ni ya", ati nemarika.

Sesowi bara fana bite kasomematamonaka.

²¹ Sesowi tokomemarika Tiro yabori ya, Sito ya famaharo. ²² Kanaha ka me ka fanawiri afa tabora ya winaha kamakiamaroke Sesowi ni ya, he ha naro.

"Ota ka Hiti, Tafi ka noti, owa tikasomahi. Okoto hiyarara oni hinamati ehene", ati namaroke.

²³ Sesowi ati wataremarika. He ya tataba me aate hinehimarika.

"Tiyosemahi, tokomabana, tiwa ha ni fawa rabana", me ati namaroke.

²⁴ Sesowi ati yana nemarika. "Bara me ni ya okobi owa yoserare oke. Okobi owa yosehare oke Ihaye me ka ofeya me okasomahabone owa, me tosawariha mati", ati nemarika.

²⁵ Sonarisamaroke he nokosi ya. "Oko Hiti owa tikasomahi", ati namaroke.

²⁶ "Matehe tafe e were kariyahi yome me ni ya", Sesowi ati nemarika.

²⁷ "Keye amakere oko Hiti. Yamata homokori yome me kabate me amake foro naro mesa bofe ya, me ka hiti me tafaha mati", ati namaroke.

²⁸ "Fanawi Teoso tinofa tike mata ya, tiwati boti e na tiwa ahi, 'Teoso kitate amaka. Owa kasomebonaka', tina tiwa awine tike tiwati boti ya. Fara tiwati nima yama naboneke tiwa ni ya", Sesowi ati nemarika.

Bite amosamehemetemoneke fare bahi ya.

Sesowi me nafi kasomematamonaka.

²⁹ Sesowi tokomatasehi wete tonamemarika Karireya ka faha witi ya. Yati nemeha mese ya tokomisehi itarimarika. ³⁰ Me tamaha me kamakiamaroke he ni ya, me kiya na me me kakia mati, me yaka ra me toha, me noki awara me toha, me mani hiyara me toha, me ati yana ni watora me toha, me one tamaha me toha, na mati. Me kiya na me me hinanahohamaroke Sesowi beheri ya, me hikasomahabone mati. Mera kasome ³¹ "Hika", me one ati namaroke, me kiya na me amosamaha me me awaha mati. Me ati yana ni watora me ati yana, me mani hiyara me mani amosawaha, me yaka ra me yaka, me noki awara me noki awawaha, namaroke. Ihayeo me ka Teoso me kahiyarahamaroke.

Sesowi mera natafematamonaka, 4000 me toha mati.

³² Sesowi he ya tataba mera ha nemarika, mera hiyarebonaha. "Me aawawa oke. Me amo ni 3 ke, owa ni ya me sawiha mati. Me tafe watakere. Me fimiha me toyosemi onofa okere. Me kitaraboneke, hawi ya me yaka na mati", ati nemarika.

³³ "Tabora watakere ahi. Hika ya bao e kanikaribe, me hikabebana? Me tamake", me ati namaroke.

³⁴ "Te ka bao e ra?" ati nemarika.

"Bao 7 ka. Aba me tamarihi", me ati namaroke.

³⁵ Mera yosehimarika, me nahorisahabone mati bofe ya, me nafi. ³⁶ Bao 7 ne wara tokana, aba mera wara

tokana, ne "**Faya amake**", ati nemarika Teoso ni ya. Yamata ebe ne he ya tataba mera kakawemarika, me one ni ya me ta hinahabonehe.

³⁷ Me nafi tafaha me akaramaroke. Yamata isi ni hasi na ka isiri 7 namaroke, mo naro. ³⁸ Me makiti 4000 me tohahamaroke, me tafa mati. Me fanawi toha, matehe toha namaroke, me tafaha mati. ³⁹ Sesowi mera toyosememarika. Kanawa ya tofoyawiti towakame kobo tonamemarika Makata ya.

16

Yama amo ni me watoramone Sesowi ati nematamonaka.

¹ Fariseo satoseo me na me kamakiamaroke Sesowi ni ya, Sesowi me totomi nabone me ati na mati. Yama namohibona me hinehimarika, Teoso ka yama.

² Sesowi ati yana nemarika. "**Bai toke ya neme mawa tona te awaha te ati e teha amake ahi: 'Yama wamini ya yama amosaba amake', te ati teha te amake.** ³ Neme mawa tonamina te awaha te ati e te te amake ahi: 'Yama noki yawa kanikimake. Yama hiyaraba amake', te ati te te amake. Neme te awi ya yama yana tonahaba te watoteha te awineke. Himataba Teoso yama hiri hinahaba te watotera te amari? ⁴ Yama awi te nofa te awineke Teoso ka yama. Yama te awaraboneke Teoso ka yama, te ati boti hiyara te, Teoso te nofara te. Hine ya Teoso ka yama oharia te awahaba teke, yama Yona hiri hinemete nima naro", Sesowi ati nemarika. Sesowi tokomemarika.

Sesowi ati me watorememoneke, he ya tataba mati.

⁵ Sesowi me kobo kanamaroke wara kowani ya. Sesowi ya tataba me ati katamoemeteke bao ya. ⁶ Sesowi ati yana nemarika. "**Tera te kakatomahi, fariseo satoseo me na me ka fehemeto ya**", ati nemarika.

⁷ Sesowi ya tataba me abe hiyaramaroke. "Himataba ati e nara ahi, fehemeto kaminari? Ati e ne awaka ahi: Bao watore ehene ati tohe awaka", me ati namaroke.

⁸ Me abe hiyarani Sesowi me ati watohimatamonaka. "Himataba te ati e nineri, bao ino te hiri na te? Yama te watora te awineke, Teoso era kakatomabona karo. ⁹ Te ati katamoa te awine, bao 5 ne 5 mio me tohaha me hikabari? Te ati katamoa te awine, isiri tamaha mo na ya, yamata hasi na ihi? Haha yama te watomatakere. ¹⁰ Te ati katamoa te awine, bao 7 ne 4 mio me tohaha me hikabari? Te ati katamoa te awine, isiri tamaha mo na ya, yamata hasi na ihi? Haha yama te watomatarihi ke. ¹¹ Owati te watora te awineke. Bao tamine amare okominahara oke. Tera te kakatomahi fariseo satoseo me na me ka fehemeto ya, onahara oke".

¹² Yama me watowahamaroke, Sesowi hikaminaharo waha. Bao ka fehemeto kaminarehimataka. Fariseo satoseo me na me ati ya hine me kakatomabone ati nemataka he ya tataba mati.

Sesowi Kirisitomona Betiro hinehimatamonaka.

¹³ Sesowi kobo nemarika sitati Firibi ka Sesareya yabori ya. He ya tataba mera aate nemarika. "Hibake Neme ka Owa tohehimona me one ati nineri?" Sesowi ati nemarika.

¹⁴ "Yowao Batisitamona me one tiwa ati narake. Eriamona me one tiwa ati, Seremiamona me one tiwa ati, Teoso ati kakamina me ka owamona me one tiwa ati, narake", me ati namaroke, Sesowi ya tataba mati.

¹⁵ "Hibakemona owa te ati ri, ha te?" ati nemarika, mera aate nari.

¹⁶ Simao Betiro ati yana nemarika. "Kirisito ama tike ha tiwa. Teoso yati tohehi biti ama tike ha tiwa", Betiro ati nemarika.

¹⁷ "Simao Yona biti Teoso tiwa nofe awaka. Afa yama tikamina me ati ihi amakere. Okobi neme ya winehi ati ehene amaka. ¹⁸ Betiro ama tike. Yati ini weye tine tike.

Afa yama tikamina yati ehebote nima te amake. Yobe hiri onahabana oke afa yati mese ya. Hahi yobe oko me tohatehaboneke, me ahabateraba mati. ¹⁹ Teoso ka towisawa ka safi ta onahabone oke tiwa ni ya. Tiwati hiyari ya Teoso ati hiyabisureba amaka. Tiwati amosi ya Teoso ati amosabisebonaka", Sesowi ati nemarika. ²⁰ Sesowi me kaminarahabone Sesowi ati nemarika Kirisito tohahari.

Sesowi ahabibano kaminematamonaka.

²¹ Sesowi he ya tataba mera hiyarawahematamonaka, yama hiri hinahaba kamini yana tonahari. Tokomebona ati nemarika Serosarei ya. Me ka hiti me toha, sasetoti me ka hiti me toha, Mowisei ati kakamina me toha, na me hikatomebona ati nemarika Serosarei ya. Me one hinabowehibona ati nemarika. Ahabe amo ni fame ya wamisamebona ati nemarika.

²² Betiro ya Sesowi me fami ohariabone Betiro ati nemarika, ati himitebonaha. Betiro Sesowi hora nematamonaka. "Teoso tiwa kasomeba awaka. Haha yama tikaminaha nima tirahabone tike", Betiro hora ni ati nematamonaka, Sesowi ahabi nofarari.

²³ Betiro ati Sesowi mitehi ki nawahame ati yana nematamonaka. "Satanaisi tiyotowamahi onowati ka ya. Yama hiyara hiri onahabone tine tike, Teoso ati amare tikamina tiwa. Fara tiwati amake", Sesowi ati nematamonaka.

²⁴ Sesowi he ya tataba mera hiyaremarika. "E tabibone te ati nine? Fara yama tinofa hiri tirahabone tike. E famahabone tina tika ewenebone tiwa tikanabone tike, tihabibone ka awa. ²⁵ Tiwa tikayawi ya tihababone tike. Owa tinofi ka tihabi ya tika kasomi nahabone tike. ²⁶ Yama amosaba ama, tika kanamori fawa ni karo, yama nafi tikiha tiwa? Himata ya tika kanamori tikanikamaba ama tiri? ²⁷ Neme ka Owa kamakabote nebonaka Teoso nanarifa me ya tabahari, bati oyene nima oyene nari.

Me ihi hiyara me ihi manakone nahabihibonaka. Me ihi amosa me ta mera kakawebonaka yama amosa ya.
²⁸ Te one me yati nasa na me nahaba me amake, Neme ka Owa tohahi kamabona ka yama ya. Te awehibonaka kamahari, towisawa tohawahari. Keye amakere", Sesowi ati nemarika.

17

Mowisei ya Eria me famaha Sesowi me kobo nemetemoneke.

¹ Yia 6 na ahabi ya Sesowi Betiro mera ha nematamonaka, Tiako, nisori Yowao me na mati. Mera towakimise-matamonaka atami nemeha ya, me ya tabi ohariari.

² Me nokosi ya hihya nawahematamonaka. Bahi noko nima noko nematamonaka oye kitaharo. Hinaka makari hikaha tosawemetemoneke, rabata oye nima naro.

³ Mowisei ya Eria me famaha hine me kanafotokiemetemoneke, Sesowi me hiyara mati.

⁴ Betiro Sesowi hiyarematamonaka. "Ota ka hiti yama amosake haro, e tabi karo. Yobe biti terei ne hiri onahabana oke tinofe ya. Tikaba ohari, Mowisei kaba ohari, Eria kaba ohari, nebanaka", Betiro ati nematamonaka.

⁵ Betiro hiyarasa ne neme sabi me bari hikawamemetemoneke, neme sabi sawi kitaharo kasiro ya. E ati kakehemetemoneke neme sabi boti ya.

"Okatao amaka hari, onofari. Ehene nafi amosabote amaka owa ni ya. Ati te kamitaho".

⁶ Sesowi ya tataba Teoso ati me mitaha me kakomeha me foro na me boko tokanihemetemoneke. ⁷ Sesowi kame Betiro mera boyo nematamonaka yehe ya. "Te nahomisamahi. Te watorima nahi", Sesowi ati nematamonaka.

⁸ Yama me aawa na me watamaremetemoneke Sesowi ya me taba mati. Sesowi ohariwahamehimatamonaka.

⁹ Atami ya me kisanemetemoneke. Sesowi me ha hina me narabi nima hinehemetemoneke. "Haha yama te awaha te kaminarabone teke mata. Neme ka Owa ahabe wamisame nowati ya haha yama te awaha te kaminabone teke", Sesowi ati nematamonaka, Betiro mera hiyarari.

¹⁰ Sesowi he ya tataba he me aate nemetemoneke. "Eria kamatebona Mowisei ati kakamina me hite amaka Teoso ka towisawa kakebona ka yama ya. Himataba me ati e teha me amari ahi?" me ati nemetemoneke, Sesowi me aate na mati.

¹¹ "Keye amakere. Eria kamehibonaka yama nafi namosebonaha. ¹² Owati amake haro: Eria kamahareka hibati ya. Me hiwatorehino me hikatomehinoka. Efe nima Neme ka Owa nebonaka me ihi", ati nematamonaka. ¹³ Sesowi he ya tataba he ati me watohemetemoneke Yowao Batisita tamine kaminari me ni ya.

Sesowi me ka owa biti kasomematamonaka, rabikari.

¹⁴ Me tamaha Sesowi me noki namaroke. Me nahoha me nokosi ya Sesowi kame Sesowi nokosi ya me ka owa iso yobati ya itarisehimarika.

¹⁵ "Sesowi okatao tikasomahi. Rabiki fawa nofare amaka. Rabikame ya kikiki kawahe ya soni nofe amaka yifo noki ya. Boka, nofe amaka faha ya. ¹⁶ Owakamakiareka tiwa ya tataba me ni ya. Me hika-somebona kasomi me hiwatorahareka", inamatewe bati ati nemarika.

¹⁷ Sesowi ati yana nemarika. "Te ati boti hiyara awineke. Teoso kitehi kiti te watora te awineke. Yama nawahake e tabiba ka yama. Tekamaho ahi owa ni ya", Sesowi ati nemarika.

¹⁸ Me hekamemarika Sesowi ni ya. Sesowi hinamati hora nemarika. Ati ehene hinamati tokomemarika. Inamatewe amosawamemarika hibati ya.

¹⁹ Sesowi ohariwahame he ya tataba me aate hinehimarika. "Sesowi himataba hinamati otara kasawarira, ota toyosemehibonaha?" me ati namaroke.

²⁰ Sesowi ati yana nemarika. "Te ati boti e ra te awineke ahi: 'Teoso kitate amaka', te ati ra te. Teoso kiti te wati nawaha Teoso wati nawahi te nafiri ya yama amosabote te hiri tehabone teke. Te ati e ni ya ahi: 'Yati nemeha waha tokomaboneke', te ati ni ya yati tokomaboneke. Fara te ati nima yama naboneke", ati nemarika.

Sesowi ahabibano kaminematamonaka tasa.

²¹⁻²² Yama we one ya Sesowi he ya tataba mera ha nemarika, Karireya ya, mera hiyarebonaha. "Hibati ya Neme ka Owa me ta towitiaboneke me one ni ya. ²³ Me hinabowe ya yama we famaha ya kitamebonaka Teoso ati ehene", ati nemarika. Me yawahamaroke Sesowi ati me mitaha mati, ahabebona hiwa kaminari.

Sesowi teboroka mowetabona ta nematamonaka.

²⁴ Kafanao ya me kobo tonama me one Betiro aate nemetemoneke, tarakama ka moweta famehi ta nebonaha teboroka mowetabonaha. "Te ka hiti tarakama ka moweta famehi ta tehino ama, teboroka mowetabona?" me ati nemetemoneke.

²⁵ "Ee, ta hite amaka", Betiro ati nematamonaka.

Yobe ya Betiro fari name Sesowi aate hinibematamonaka. "Simao tiwati miti onofa oke. Hike me amari towisawa me me hiyoseha mati, yinero me baka nabone mati? Bara me me yosete me ama? Fara me one me yosete me ama?" Sesowi ati nematamonaka.

²⁶ "Bara yinero me ta te me amake towisawa me ni ya", Betiro ati nematamonaka.

"Fara me tabori tohi ka yinero me ta raba me awineke towisawa me ni ya. ²⁷ Me ihi hiyara me awineke era me yoseha mati, yinero e ta nabone me ati na mati, teboroka yinerobonaha. Me onayawarabone oke. Tikamabone

tike wara ya, kabi kana koro tikanabone tiwa faha ya. Aba nawasi tai tiehi inohoti ebe tikanabone tike. Moweta tiwasiabone tike aba inohoti ya, tarakama 4 ne ka moweta. Yinero tekamiyahi. Teboru manakonebona amaka, tika toha, oko toha, nari", Sesowi ati nematamonaka.

18

Matehe nima me nabone Sesowi ati nematamonaka.

¹ Faya Sesowi he ya tataba he me aate tasahamaroke. "Teoso ka towisawa kake ya hike nofi mati tohehiba amara ohariari?"

² Sesowi inamatewe ha nemarika. Inamatewe nawari-marika me baikani ya. ³ Ati e nemarika ahi: "Te ati boti hiyara naha awineke. Matehe nima te nabone teke. Matehe nima te ri ya Teoso ka towisawa ya te tabarabone teke. ⁴ Te ati boti e nabone teke ahi: 'Onafi okere mata. Inamatewe biti nima one oke', te ati nabone teke. Te ati e ni ya ahi Teoso ka towisawa tera nofi mati tohehibonaka. ⁵ Owa te nofi ka matehe te narifa owa te narifa, nabone teke", ati nemarika.

Sesowi mera kaminematamonaka, me ihi me one yama hiyara hiri na mati.

⁶ "Matehe owa nofaha me ihi hiyaraba wataraboneke te ehene. Tihabiba ka yama amosa awineke, haha yama hiri tirahabone tiwa matehe ni ya. Yama amosa awineke, yati ehebote ya mato wanaha ya tinamiti me mato ya tiwa me koro nifi ya, tihabibone karo ma boti ya. ⁷ E ehene e ka owa yama hiyara hiri ne ka yama hiyakere haro. Fare Teoso ati ehene amaka. E ehene e ka owa yama hiyara hiri ne era e yokohabone eke. ⁸ Tiye ihi yama hiyara hiri tinamone tini ya tiye ti tisa koro tiwitiabone tike. Titeme ihi yama hiyara hiri tinahamone tini ya titeme ti tisa, tinahabone tike, koro tiwitiabonehe bisa. Tiye oharia

tikamakete haba ama tike Teoso taboro ya, tiwinabone tiwa Teoso ya tifama tiwa. Tiye famaha tiwa me koro towiti riyahi yifo hiri ni owitera ya. Titeme famaha tiwa me koro towiti riyahi yifo hiri ni owitera ya. ⁹ Tinoko ihi yama hiyara hiri tinahamone tini ya tinoko soba tinaki ya koro tiwitiabanake. Tinoko oharia tikamakete haba ama tike Teoso taboro ya, tiwinabone tiwa Teoso ya tifama tiwa. Tinoko famaha tiwa me koro towiti riyahi yifo hiri ni ya yama hiyara ya", ati nemarika.

Ofeya fawa ne taminematamona amaka.

¹⁰⁻¹¹ "Matehe te tohirima nahi. Owati te mitahi. Me ka Teoso nanarifa me sawike neme ya, okobi noko me kakatomaha mati", ati nemarika.

¹² "Te ati omitahi. E ka owa ka ofeya me 100 na hinaka ofeya ohari tosawari hahi ofeya fawa ne siba neba awaka, ofeya me one 99 me tohaha mera kakanakosari yama kabani ya. ¹³ Siba hine hiwasi ya ehene yayai ni kitehiba amaka. Ofeya me one me fawa ra me ihi ta yayai ni yokana tohareba amaka. ¹⁴ Hahi ofeya mera kihahi nima te ka abi te amaka, winahari neme ya. Hinaka matehe me ka owa ohari fawa rebona ati nareka", ati nemarika.

Tiwa ni ya te ka owa yama hiyara hiri ne ya hora tinehibonaka.

¹⁵ Tiwa ni ya te ka owa yama hiyara hiri ne ya tihiyarehibonaka, te fami oharia te. Hora tinehibonaka. Tiwati mite ya te abe nofawamahabone teke. ¹⁶ Tiwati mitare ya me ha tinahi. Te fami ya te fama, te terei ni ya te terei na te toha, na te hiyarebonaka. Teoso ka yama hani ati e teha amake ahi:

'Te ka owa ohari ati yana ne owa yama hiyara hiri nemoni ati ne ati te nofarabone teke. Me fami ya

me fama me terei ni ya me terei, toha na yama me awahamone me ati na me ati ta te nofahabone teke',

Teoso ka yama hani ati te amake. ¹⁷ Te ka owa te ati mitare ya me te ha nahi, Teoso ka mati, me nafi. Te ya tabe ya te hiyarebanaka. Te nafi ati mitare ya te tabamarehibonaka. Bara me nima nawahebonaka. Kofeno ka yinerobona wawarara me ka owa nima nawahebonaka", ati nemarika.

¹⁸ "Me ni ya te ati amosi ya Teoso ati amosa, nebonaka. Me ni ya te ati hiyari ya Teoso ati hiyareba amaka. Keye amakere. ¹⁹ Te famaha Teoso te aate na tika owa ati nima tiwati ni ya okobi neme ya winehi fara yama te aate na ta nebonaka te ni ya. Keye amakere. ²⁰ Te fama, te terei na heoniao te hiri ni ya owini te hiri na te ni ya osawiabone oke e tabaha e", ati nemarika.

Me ati somawamabone Sesowi ati nematamonaka me one ni ya.

²¹ Betiro aate hinehimarika. "Sesowi owa ni ya e ka owa yama hiyara hiri ne hinaka yama hiyara hiri hina fawa onihaba ama o, yama hiyara tamaha hiri nari? Hinaka yama hiyara hiri hina 7 na fawa onihaba ama?" Betiro ati nemarika.

²² Sesowi ati yana nemarika. "Hinaka yama hiyara hiri ni 7 na tinahabihabone tike. Hinaka yama hiyara hiri ni 77 tohaha tinahabiha, tinahaboneke".

²³ "E ka owa towisawa tohe ka yama nima Teoso ka towisawa kaki tehi amaka. Towisawa hinaka yama aahi mera ha nematamonaka, me ka yama manakone me nahabihabone mati. ²⁴ Hinaka yama aahi owa ha ni tai toehimatamonaka barata 500 mio kiro tohaha manakone nahabihabonaha. ²⁵ Yinero kiharemona ati nematamonaka, hinaka yama manakone nahabihabonaha. Towisawa me one yosehimatamonaka, hinaka yama aahi ka yama me ta nabone mati, hinaka yinero manakonebonaha. Fati

toha, biti me toha, na me me ta nabone towisawa ati nematamonaka, hinaka yinero manakonebonaha.

²⁶ Hinaka yama aahi he ati mitehi he nokosi ya sonehimatamonaka, he aate nari. 'Yama noki timatahi. Yama manakone nafi onahabihaba awineke, yama we one ya', ati nematamonaka".

²⁷ "Towisawa ni ya hinaka kota baka rebona hinehimatamonaka waha, aawawa hinahari".

²⁸ "Hinaka yama aahi tokomematamonaka. Tokome towisawa ka yama aahi owa kobo nematamonaka moweta tenario 100 ne tefe nari he ni ya".

"Namiti wara hine namiti niki hikanematamonaka. 'Oko yama manakone tinabihahi', ati nematamonaka".

²⁹ "Towisawa ka yama aahi owa sonehimatamonaka he nokosi ya aate hinahari. 'Yama noki timatahi. Tika yama manakone onahabihabana oke', ati nematamonaka".

³⁰ "Ati hiyarematamonaka. Faya tokomematamonaka. Me one hibehibona hinehimatamonaka kateya ya, hinaka yama manakone nahabihibonaha. Yama manakone nafi nahabire ya tasi torehibona hinehimatamonaka".

³¹ "Towisawa ka yama aahi ehene me hiwe me hino-farematamonaka fara me one. Me tokoma ehene me hikaminehimatamonaka towisawa ni ya".

³² "Towisawa ha hitasematamonaka, fare. 'Tiwehene hiyakere. Owa aate tina kota baka tinamarahabone onahara oke. ³³ Oyahara oke tiwa ni ya. Himataba tika owa tika kota baka nebona tine tiri, tiyahara tiwa?' towisawa ati nematamonaka".

³⁴ "Towisawa hamehimatamonaka. Ati ehene me one hibehibona hinehimatamonaka kateya ya, hinaka kota manakone nafi nahabihibonaha".

³⁵ "Te one me ni ya te ati somawamari ya okobi neme ya winehi ati somawamarebonaka te ni ya fare towisawa okomine nima", Sesowi ati nemarika.

19

Tika yibote tiyosemarabone tike.

¹ Sesowi mera hiyari fawa ne Kareya ya yana tone tokomemarika Soteya kote ya, Sotao faha tohaha kowani ya. ² Me tamahamaroke me kakeha mati he ni ya. Sesowi mera nakitamemarika.

³ Fariseo me aate hinehimarika, me totomi hinehibonaha. "Himataba e ka yibote e toyosematehani e amari, tokomabana? E ka yibote yama hiyara yokana hiri ra e toyosematehani ama?" me ati namaroke.

⁴ Sesowi ati e nemarika ahi: "Teoso ka yama hani ati te watoha te awineke. Hibati ya Teoso yama nafi hiri ne ya Teoso makiteba hiri, fanawiteba hiri, nematamonaka.

⁵ Teoso ka yama hani ati e teha amake ahi:

'Makoni maki bati ya mati famaha mera kakosate amaka, fati ya famahari. Faya me famaha e abono oharia nima me naboneke',

Teoso ka yama hani ati te amake. ⁶ E famaha nima me raboneke, e oharia nima me na mati. Teoso me hinawanikimaharake. Fare Teoso ehene amaka. Me famaha me abe kakosaraboneke", ati nemarika.

⁷ Me aate hitasemarika. "Himataba Mowisei ati ehene maki fati toyosemehiba amara? Mowisei ati e nematamonaka ahi:

'Tika yibote tokomabone tini ya hinaka yama haniba ta tinahabone tike, tokomabonehe',

Mowisei ati nematamonaka", me ati namaroke.

⁸ Sesowi ati yana tasemarika. "Teoso ati te kasawari ka Mowisei ati e nemata awaka ahi te ni ya. Te ka yibote te toyosemahabone ati nematamonaka. Teoso ati taiti e tere

amaka ahi. ⁹ Owati amake haro. Tika yibote maki owa ahi hina tinofamaramone tina tiyosemahaboneke, toyosemi tinofi ya, tifanawahabone tina tiwa. Tika yibote maki owa ahi hira tifanawahabone tike", ati nemarika.

¹⁰ He ya tataba me ati yana namaroke. "Makoni e fanaha ka yama hiyara awineke. E fanaraba e awineke", me ati namaroke.

¹¹ Sesowi ati e nemarika ahi: "Haha yama te kamina me watokere, me tamaha mati. Me tamakere, haha yama me watoha mati. Teoso mera kanawane ya me hiwatoaboneke. Me one haha yama me watoraba me amake, Teoso mera kanawanare karo. ¹² E makiti one fanihinatera amake, me tane rabika mati, hiba me wata na mati. E makiti one me tane hiyatera amake me one ihi. Me one fanatera me amake, Teoso ka towisawa narifi me ohariabone mati. Owati watohina tini ya owati tiwatoa tiwa awine tike", ati nemarika.

Matehe me kakamabone Sesowi ati nematamonaka he ni ya.

¹³ Matehe me kakamamaroke Sesowi ni ya, yehe kakibarehibonaha matehe mese ya, Teoso ha nari. He ya tataba me me hora namaroke, me me kakamarahabone mati Sesowi ni ya.

¹⁴ Sesowi ati e nemarika ahi. "Matehe hine kamake owa ni ya. Me te ma nikiriyahi. Teoso ka towisawa kobo nake ya haha matehe nima me naboneke me ha hina mati, he ya me tabahabone mati", ati nemarika.

¹⁵ Faya yehe kakibaremarika matehe mese ya. Tokomemarika.

Me ka owa honehi Sesowi ya famarebona ati nematamonaka.

¹⁶ Yama we one ya me ka owa horawe Sesowi aate nemarika. "Borofeso himata nima yama na hiri oribe amosaro, oko wini fara tohatehabone owa Teoso taboro ya, ati ehene?" ati nemarika.

¹⁷ "Himataba yama amosa tabiyo owa aate tine tiri? Amosate amaka hari, ohariari. Teoso taboro ya tika-maketehabone tina fare Mowisei atimatamona nima tiwehene nabone tike", Sesowi ati nemarika.

¹⁸ "Himata nima yama na hiri oribe, Mowisei hikaminehemete?" me ka owa ati nemarika.

"Te ka owa tinabowarabone tike. Tifana tika yibote amara ahi tirahabone tike. Te one me ka yama tibotirihi, keye hiri tirihi, tinahabone tike, te ka one me ihmone tikamina tiwa. ¹⁹ Abi tinofa, ami tinofa, me one tinofa, tinahabone tike. Fara tiwa tinofa tiwa nofi nima te one me nofi tinahabone tike", Sesowi ati nemarika.

²⁰ "Yama nafi e na hiri ote ama oke. Yama one hiri onaba naha awine?" me ka owa ati nemarika.

²¹ "Yama nafi Teoso hinofa hiri tinahabone tina tika yama nafi ta tinahi, yinero manakonebana. Yinero wara tikani ya ta tinehibonaka, me honara me ka yinerobonaha. Tiwehene e ni ya tika yinerobona tamehi nehibonaka neme ya. Yinero ta ni hawa tihi ya tikamabone tike owa ni ya, e famawahabone e", Sesowi ati nemarika.

²² Me ka owa Sesowi ati mite faya tokomemarika, kokoriri nari, hinaka yama ta ni nofarari, yama tamaha kihahari.

Me honaha mera Sesowi kaminematamonaka.

²³ Sesowi he ya tataba mera hiyaremarika. "Yama nihi-nakere haro, e ka owa honehi ka yama, Teoso ka towisawa ya famehibana. Keye amakere. ²⁴ E nebonaka ahi, kamero nima. Kamero ka yama nihinakere, tokiyomaba karo akoye hoti ya. Yama nawahi mati toha awineke, e ka owa honehi Teoso ka towisawa ya famaba karo".

²⁵ Sesowi ati me mita "Hika", me ati namaroke. "Teoso me hikasomahaba me watateraba me awineke", me ati namaroke.

²⁶ Sesowi mera kakatome mera hiyaremarika. "Yama nihinakere e ni ya. Yama nihinaraba watatera amake Teoso ni ya", ati nemarika.

²⁷ Betiro ati yana nemarika. "Sesowi ota ka yama ota kakosa otake, yama nafi, e tabawaibone karo. Himata Teoso ta neba amara ota ni ya?" ati nemarika.

²⁸ "Yama nafi yati tohawai ya, Neme ka Owa towisawa tohawe ya, towisawa ka katera ya itari ya, te nahoriabone teke towisawa ka katera ya bisa, e tabaha e. Ihayeo me ate 12 na me nahoritehaboneke te nokosi ya. Me ihi tamine te mitatebone teke, me ka yama hiyara tamine toha, me ka yama amosa tamine toha, naro. Keye amakere. ²⁹ Te ka yobe te kakosa, te ka niso te kakosa, te ka asima, te ka abi, te ka ami, te ka matehe, te ka yobe taboro te kakosa, na Teoso tera kakawebonaka yama amosi mati tohaha ya. Te wini fara toha, tehaba teke Teoso taboro ya, ati ehene", ati nemarika.

³⁰ "Me tamaha me tai toa me yotowamatehaba me amake. Me tamaha me yotoha me tai tohawamatehaboneke", ati nemarika.

20

Me yotoha me tai toawama, me tai toha me yotowama, tehaba me amake.

¹ "Teoso ka towisawa kaki e nebonaka, fatara hiti ka yama nima. E ka owa yobe hiti tohe bosa ne tokehi-matamonaka yama hiba wa ni ya, mera ha nebonaha, yama me ahi nabone mati hinaka ofa wati ya. ² Moweta ohari tenario tohe ta nebona ati nematamonaka, yama ahi ni manakone. Ati me hinofematamonaka. Faya mera yosehimatamonaka, yama me ahi nabone mati ofa wati ya. ³ Nofi ora tohe ya tokatase me one awehimatamonaka, mekato ya me nahoha mati".

⁴ "Mera hiyarematamonaka. 'Me ya te tabahabone teke yama te ahi na te oko ofa wati ya. Te ka yama ahi ni manakone amosaba ta onahabana oke', ati nematamonaka".

⁵ "Me tokomakehemetemoneke. Bai nokorise ya tokatasa, bai weo tone ya tokatasa, nematamonaka, fara yama hiri hina hiri nari".

⁶ "Siko ora tohe ya tokatase me one awahimatamonaka, me nahoha mati. 'Himataba yama te ahi rineri, hine ya te naoha te?' ati nematamonaka".

⁷ "'Otara me ha kere, yama ota ahi naba ota, me ati nemetemoneke".

"'Hima, me ya te taba yama te ahi nibeya oko ofa wati ya', ati nematamonaka".

⁸ "Bahi toke ya fatara hiti he nanarifa me ka hiti hiyarematamonaka. 'Yama me ahi na me ha tinahi, me ka yama ahi ni manakone tinahabihaba tiwa. Me yotoha me baka ni tai tohaboneke. Me tai toha me baka ni yotowamaboneke".

⁹ "Tenario ohari ya mera baka nematamonaka, me kobo namaki yotowamaha mati, siko ora tohe ya".

¹⁰ "Me tai toha mera baka nebona ati ne me ati boti e nemetemoneke ahi: 'Ota ka yama ahi ni manakone nafihaba awineke mata ya', me ati nemetemoneke".

"Tenario ohari ta nematamonaka me ni ya, fara me one ka yama ahi ni manakone nima".

¹¹ "Me ka tenario me awaha me hora hinehimatamonaka. ¹² 'Haha me yotoha me ka yama ahi ni bahi ohari tohehi ota ka yama ahi ni manakone nima me ka yama ahi ni manakone nineke, baka tinaharo. Bahi hiwene ota karima otake yama we oharia ya, yama ota ahi na ota', me ati nemetemoneke".

¹³ "'Me ka owa ohari hiyarematamonaka. 'Oko amiko tiwa okeyerara oke. Tenario ohari baka onahabone ona owati amosara oke tiwa ni ya. ¹⁴ Tika yinerobona ta

onahara oke hibati ya. Tikamahi hibati ya. Tika yinerobona nima owa yotohi ka yinerobona nebona onahareka. ¹⁵ Oko yinero amaka. Ta one ya ta, ta ore ya ta orihi onehiba awaka. Yinero tamehi tinofa tiwa awine tike, owa tiwaha tiwa, oyahamone tina tiwa', ati nematamonaka".

¹⁶ "E tehaba amake ahi, me ka yama nima. Me yotoha me tai toawama, me tai toha me yotowama, tehaba me amake", Sesowi ati nemarika.

Sesowi ahabibano kaminematamonaka tasa.

¹⁷ Sesowi yana tonehimarika, tokehibonaha Serosarei ya. Hawi ya me tokoma he ya tataba me 12 na mera ha nemarika, mera hiyari oharibonaha. ¹⁸ "E tokomakehaba eke Serosarei ya. Neme ka Owa me ta naboneke sasetoti me ka hiti me ni ya, Mowisei ati kakamina me ya me taba mati. Me hikahabanebonaka, ahabebonaha. ¹⁹ Me ta hinehibonaka bara me ni ya. Bara me kosi hinehibonaka, me haha hikanari. Faya me hinawanehibonaka awa ya, ahabebonaha. Manakobisa yama wehe famaha ahaba nowati ya kitamebonaka Teoso ati ehene", ati nemarika.

Sebeteo biti me ka ami Sesowi aate nemetemoneke.

²⁰ Sebeteo biti me ka ami kamakiamaroke Sesowi ni ya, biti me ya tabaharo. Itarisehemetemoneke isi yobati ya, Sesowi nokosi ya, Sesowi aate naro.

²¹ "Himata tinofari?" Sesowi ati nematamonaka.

"Towisawa tohi yana tini ka yama ya okatao me yoro narehaboneke tibeheri ya fahi, tiwati ihi. Tika kanihina ya owa itari, tika yasoka ya owa itari, nebonaka".

²² "Haha yama te kamina te watokere. Fara kobo okofawahabone te kafawibana? Okofawaboneke hibayata ya".

"Fara kobo ota kafawaboneke", me ati nemetemoneke.

²³ "Fara kobo okofawahabone te kafawaboneke bisa. Owati ihi amaraboneke, e ka owa itaribona karo obeheri

ya. Okobi oharibonaka, e ka owa kaminari, itaribonaha obeheri ya", Sesowi ati nematamonaka.

²⁴ Sesowi ya tataba me one Sebeteo biti me ati tamine me mita me yawahamaroke. ²⁵ Sesowi mera ha nemarika, mera hiyarebonaha. "Bara me ihi te watote me amake. Me ka towisawa me ati e te me amake ahi: 'Ha owa ta me ka hiti ama oke', me ati te me amake. Me ka hiti me me yose, te me amake. ²⁶ Me ihi nima te ehene rabone teke ha te ta. Titaminahabone tina te one me tinarifahabone tike. ²⁷ Tika one me ka hiti tohi tinofi ya me nanarifa tihahabone tike. ²⁸ Neme ka Owa nima tinahabone tike. Neme ka Owa kakehareka, me one narifebonaha. Me hinarifarebona ati nareka. Kakehareka, ahabebona ati nari, me manakonebone nahabihibonaha", ati nemarika.

Me famaha me noki awatera mera Sesowi kasomematamona-
aka.

²⁹ Seriko ya yana tone me tamaha me ya tabehimarika, tokomari. ³⁰ Me famaha me noki awatera me teme narehamaroke hawi beheri ya. Sesowi tamine me mitehemetemoneke, kakehari.

Me ha ni yana namaroke. "Ota ka Hiti, Tafi ka noti, otara aawawa tinahi", me ati namaroke.

³¹ "Te ati watarima nahi", me one ati na me ati kitamisahamaroke. "Ota ka Hiti, Tafi ka noti, otara aawawa tinahi", me ati namaroke tasa.

³² Sesowi ma towiti me ha hinahamaroke. "Himata te nofari, hiri onahabana te ni ya?" Sesowi ati nemarika.

³³ "Ota ka Hiti ota noko tikasomahi", me ati namaroke.

³⁴ Sesowi me aawawa hinaha he yehe ya me noki boyo hinahamaroke. Me noki amosawahamaroke hibati ya. Faya Sesowi ya me tabawamaroke waha.

21

Sesowi tokomakehimatamonaka Serosarei ya, someto biti weye hinahari.

¹ Me kobo namaroke orifa boti ka atami ya, Betifase ya, Serosarei yabori ya. Sesowi he ya tataba me famaha mera yosehimarika, me tai tokahabone mati. ² "Te towakahi tabora ya, fa kowani ka tabora. Tabora ya te kobo ki ya someto te awibote nabone teke, biti ya famaharo, me yati na mati. Me te tisiyahi, me te kakamibeya owa ni ya. ³ Me ati hiyari ya te ati e nabone teke ahi: 'Ota ka Hiti hinahareka', te ati naba teke. Me ati amosaba me amake te ni ya hibati ya", Sesowi ati namarika.

⁴ Teoso ati kakamina yama hikaminehemete nima yama namaroke, ati e nari ahi:

⁵ "Te ati e naba teke ahi, Serosarei ka me ni ya: 'Te ka towisawa te awa ha. Kakehiba amaka ahi, someto ya yaka kanahari. Yahehi yaka kanaka someto biti ya,'"

Teoso ati kakamina ati nematamonaka.

⁶ Haha Sesowi hikaminaha me hiri hinahamaroke, he ya tataba me fama mati. ⁷ Someto me me kakama someto bari ya me ka makari me so nirihamaroke, Sesowi itaribona karo.

⁸ Me tamaha makari me so tonihamaroke hawi ya. Me one awa ini me ti na me so hikanihamaroke hawi ya. ⁹ Me tamaha Sesowi nokosi ya me tai toha me one yoto namaroke he nowati ya, me tamaha mati. Me ha namaroke. "Tafi ka noti titamina tike. Teoso ati ehene tikehara tike. Teoso tiwa nofaka. Haha neme ka me winaha 'Teoso amosaka', me ati naboneke", me ati namaroke.

¹⁰ Serosarei ya Sesowi tokiyome ya sitati nafi ka me abe hiyaramaroke. "Hibake amara ha?" me ati namaroke.

¹¹ "Sesowi amaka hari, Teoso ati kakamina tohahari, Karireya ka Nasare kari", me ati namaroke, Sesowi ya me tabaha mati.

Sesowi mera toyosemehimatamonaka, yama me ta na mati teboru wari ka yama ya.

¹² Sesowi tokiyomemarika teboru wari ka yama ya. Mera awehimarika, yama me ta na mati. Me hiyosemahamaroke, me tokomabone mati. Yama me nikaha mera toyosema nemarika. Moweta me toroka na me ka mesa bebehe kawahemarika. Monowi me ta na me ka katera bebehe kawaha nemarika.

¹³ Ati yana nemarika. "Teoso ka yama hani ati e teha amake ahi:

'Oku yobe Teoso hihiyaramona me hinehiba amaka',

yama hani ati te amake. Yama boboti me tabori Teoso ka yobe tohawaka te ehene", Sesowi ati nemarika.

¹⁴ Me noki awatera me toha, me yaka ni hiyaya na me toha, na me kakehamaroke Sesowi ni ya, me hikasomahabani mati. ¹⁵ Sasetoti me ka hiti me ya Mowisei ati kakamina me tabaha Sesowi mera kasome me awaha ehene me hinofarehimarika.

Matehe ha namaroke teboru wari ka yama ya, "Tafi ka noti hosana", me ati na mati. Sasetoti me ka hiti me ya Mowisei ati kakamina me tabaha matehe me awaha me ihi me hinofarahamaroke. ¹⁶ Sesowi me hiyaramaroke. "Matehe ati timitarini?" me ati namaroke.

"Matehe ati omiata oke. Teoso ka yama hani te watora te awine, ati e naru ahi?

'Teoso tiwati ihi matehe ya matehe bite fotara kataba tiwa me kahiyarake',

yama hani ati te amake, Teoso ka yama hani", Sesowi ati nemarika.

¹⁷ Sesowi tokehinarika Betania ya, amo towitibonaha.

Sesowi fiko hora nematamonaka.

¹⁸ Hiba yama wa ni ya tokamatasehimarika Serosarei ya. Hawi ya fimi hiwasimarika. ¹⁹ Fiko awehimarika. Fiko wai ya toke fiko boni siba ne fiko boni wataramaroke.

Ati yana nemarika. "**Tibonomaterabone tike**", ati nemarika. Fiko waya nisahamaroke hibati ya.

²⁰ He ya tataba me hiwa "Hika", me ati namaroke. "Fiko himata ebe na waya nisineri hibati ya?" me ati namaroke.

²¹ Sesowi mera hiyaremarika. "**Te ati boti e nabone teke ahi: 'Teoso kitaka', te ati nabone teke. Te ati e ni ya ahi, te ehene e nabone teke owehene nima, fiko onahabiha owa. Yama bara te hiri nabone teke bisa. Te ati e nabone teke ahi: 'Yati nemeha yana tinahabone tike, fara tiwa koro tifehabone tiwa ma ya', te ati nabone teke. Te ati e ni ya fara te ati nima yati naboneke. Keye amakere.**" ²² Te ora na 'Teoso kitaka', te ati na fara te ati nima yama naboneke, Teoso ati ehene", ati nemarika.

Hike ati eheneno yama e na hiri tine tiri?

²³ Sesowi tokiyomehimarika teboru wari ka yama ya. Mera kanawanehimarika.

Sasetoti me ka hiti mati, me nafi ka hiti mati, me na Sesowi me aate namaroke. "Hike ati eheneno yama e na hiri tine tiri?" me ati namaroke.

²⁴ Sesowi ati yana nemarika. "**Tera aate okibone bisa ha owa. Yama te kamini ya owa okominahabone oke te ni ya.**"

²⁵ Hibake ati ehene Yowao mera iibofariseta amara? Teoso ati eheneta ama? Fare ati eheneta ama?" ati nemarika.

Faya me abe hiyaramaroke. "Teoso ati ehenetemona e ati ni ya ati e neba awaka ahi: 'Himataba ati te nofareta amara?' ati neba awaka. ²⁶ Fare Yowao ati ehenetemona e ati ni ya me tamaha me e nakomeke. Me tamaha Yowao Teoso ati kakaminamona me ati teha me amake", me ati nemetemoneke, me abe hiyara mati.

²⁷ Sesowi me hiyamaroke. "Yowao ota watokere", me ati namaroke.

Sesowi ati yana nemarika bisa. "Yowao kamini te nofari ka owa yosehi kamini onofabisa okara", ati nemarika.

²⁸ "Te ati miti onofa oke. E ka owa biti me fame-hemetemoneke. Biti owa narabo nima nematamonaka. 'Okatao yama ahi tinahabone tike oko ofa wati ya', ati nematamonaka".

²⁹ "'Yama ahi ni onofa okere', biti ati nematamonaka. Faya bahi owa ya ati hiyawe tokomakehimatamonaka, yama ahi nebonaha".

³⁰ "Biti owa hiyaratasehimatamonaka. Fara yama hikaminaha kaminematamonaka tasa biti owa ni ya, hiyosehari. 'Yama ahi onahabana oke', ati ne yama ahi rematamonaka".

³¹ "Hehi bati ati tokatabemata ama hari? Owa bati ati tokatabemata ama?" Sesowi ati nemarika.

"Hehi aate ni tai tohe bati ati tokatabehimata awaka", me ati namaroke Sesowi ni ya.

"Fanawi me ka aahi toharawa yinero yayaba me toha na me e nineke hehi nima, aate ni tai tohari. Teoso ka towisawa ya me tabatehaba me amake. Ha te ta te e nineke, hahi aate ni yotohi nima. Teoso ka towisawa ya te tabateraba te amake. Keye amakere. ³² Te ni ya Yowao hawi amosa tamine kamine ati te nofarete teke. Fanawi me ka aahi toharawa yinero yayaba me toha na Yowao ati me nofaharo me amake. Yowao ati me nofa me ihi te awakene Yowao ati te nofarete te amake", Sesowi ati nemarika.

³³ "Owati te kamitahi, hiyara one okominahabone owa. E ka owa yama kihe ofa tamaha koro nematamonaka. Yama bari kanehimatamonaka, ofa wati bari kanahari. Hoti wi nematamonaka, ofa boni me natabobone karo, fehe me hiri hinahabonehe. Yati hiri ni nemeha nawehimatamonaka, hinaka owa iitaribonaha, ofa kakatomehibonaha. He ni ya ofa me heta nemetemoneke ati ehene,

ofa boni me ebe nabone mati. Faya tokehimatamonaka yama bara ya".

³⁴ "Ofa boni hahata ka yama ya hinaka yama aahi mera yosemematamonaka, ofa me ahi na me narabi me nima nabone mati, ofa me ebe kanahabone mati".

³⁵ "Hinaka yama aahi me me hiwatemetemoneke. Owa me baro, owa me hinabowa, owa me hibana, hinehimatamonaka yati ibe ya, ahabebonaha".

³⁶ "Faya hinaka yama aahi me one tatama na yosemakehimatamonaka. Fara me me hiri kani ka yama ya me me hiri hikanemetemoneke".

³⁷ "Manakobisa biti yosemakehimatamonaka me ni ya waha. 'Okatao me kakorahaba me awineke', ati nematamonaka".

³⁸ "Biti kamaki kobo namaki me hiwe me abe hiyaremetemoneke. 'Efe biti amaka hari. Ofa hiti ahabe ya hinaka yama hihawaboneke waha. Hima e nabowaho. Hinaka yama e ihawaibeya', me ati nemetemoneke. ³⁹ Me hiwate me hekamematamonaka ofa wati beheri ya. Me hinabowematamonaka fahi".

⁴⁰ "Ofa hiti kame ya himata nima ati neba amara me ni ya?" Sesowi ati nemarika.

⁴¹ Sesowi ati me mita me ati yana namaroke. "Ofa hiti mera nahabihiba amaka, me ihi hiyara mati. Faya ati ehene me one ofa heta naboneke. Ofa hati ya me ebe hinaboneke, ofa hiti kabonehe, isi ni", me ati namaroke.

⁴² Sesowi ati yana nemarika. "Teoso ka yama hani te awatera ama, ati e naro ahi:

'Yobe me hiri na yati one me hinofara afa yati yobe ewene taiti tohineke waha. Teoso ati ehene amaka. Afa yama amosate amake mata ya e ni ya',

yama hani ati te amake, Teoso ka yama hani".

⁴³ "Makoni owati e nara oke ahi: Teoso ka towisawa tera nofamarehiba te amake. Me one ha neba amaka, bara mati, yama hinofa me hiri nabone mati. ⁴⁴ Haha yati mese ya tisi ya bakaka tinahabone tike. Timese ya yati soni ya titabohabone tike", ati nemarika.

⁴⁵ Sasetoti me ka hiti me ya fariseo me tabaha Sesowi ati me mita he ati me watohemetemoneke, mera kaminari hiyara ya. ⁴⁶ Sesowi me watahabone me ati na Sesowi me wataremetemoneke, me tamaha me ihi, me me nakome karo, Teoso ati kakaminamona me hine kari.

22

Towisawa ka marina taminemetemone amake.

¹ Sesowi ati yana namatasehimarika, hiyara kaminari.

² "Teoso ka towisawa e te amaka, towisawa owa biti fanehibona nima. Towisawa marina hiri nebona ati nematamonaka, biti fanabona ka marina. ³ Hinaka yama aahi mera yosehimatamonaka, me me ha nabone mati, marina ya me sawihabone mati. Marina ya sawi me nofaremetemoneke".

⁴ "Faya hinaka yama aahi me one yosetasematamonaka. Ati e nematamonaka ahi me ni ya: 'Me te hiyariyahi, me ha ona mati. Marina yana tonakibone. Bowi me nabowaharake. Bowi one me nabowa narake, bowi imaharo. Yama hawa tohaharake. Te kamakabote nabone teke, okatao fanabona ka marina ya', te ati nabone teke me ni ya".

⁵ "Hinaka yama aahi me tokomake me me hiyara me ati miti me hinofarehemetemoneke. Marina me nofara me tokomemetemoneke yama one ya. Me ka owa ohari tokehimatamonaka hinaka fatara ya. Owa toka nematamonaka yama ta nebonaha. ⁶ Me one me me hiwatemetemoneke. Me me baro hinehemetemoneke, me me hinahabihabone mati, hinaka yama aahi mati".

⁷ "Towisawa hamamisehimatamonaka. Hinaka saotato mera yosehimatamonaka, me tamaha mati. Ati ehene saotato me me nahabihemetemoneke, towisawa ka yama aahi me me nahabiha mati. Me ka sitati me sari hikana hinehemetemoneke".

⁸ "Faya hinaka yama aahi mera hiyaratasehimatamonaka. 'Marina hawa tohake. Me watakere. Me ha onaha me ihi hiyakere. Me tafaraba me amake marina ya. ⁹ Me te tonakamakiabone teke waha, me yaka na mati hawi ya, me te ha nabone te, me sawihabone mati marina ya'. ¹⁰ Faya hawi ya me tokoma me me ha nemetemoneke, me yoro tokana mati. Me tamawahemetemoneke marina ya".

¹¹ "Towisawa tokiyomematamonaka marina tabori ya. Mera awehimatamonaka marina ya. Me ka owa awehimatamonaka, makari amosa kiharari. ¹² Ati yana nematamonaka. 'Habai, himataba tikiyomakine tiri, tika makari amosara tiwa?' ati nematamonaka".

"Ati watarematamonaka".

¹³ "Towisawa he nanarifa mera hiyarematamonaka. 'Mano te kamato, teme te wete kasa ne ya te koro towitiho yama soki ya. Yama soki ya me sawiha me ohi naba me amake. Me ini yiki tokanaba me amake, me yawa mati', towisawa ati nematamonaka".

¹⁴ "Me tamaha Teoso mera ha neba amaka. Me tamara me ya tabebonaka", Sesowi ati nemarika.

Sesa ka yineroba e ta nibana?

¹⁵ Fariseo me tokomemetemoneke, me abe hiyarabone mati. Sesowi me aate nabone me ati nemetemoneke. Ati tosawarihibona me hinehimatamonaka. Ati tosawari ya me hinabowebona me hinehimatamonaka. ¹⁶ Me ya tataba me me yosehemetemoneke Sesowi ni ya. Eroti ya tataba me ya me tabahamaroke. Sesowi me aate namaroke. "Borofeso tiwa ota watoke, me one tikeyera tiwa. Me tikanawanate ama tike Teoso ka hawi yokana ya.

Fara tiwati tohanawi te ama tike me nafi ni ya. ¹⁷ Tiwati ota mitahabone ota ati na otake haro: E ka yinero Sesa yabehibona ati ne Sesa ka yinerobona e ta nibana?" me ati namaroke.

¹⁸ Sesowi mera watohimatamonaka, me ati boti hiyara mati. "Himataba owa te totomi nineri? Te ati boti hiyara te awineke. ¹⁹ Moweta te namohi owa ni ya, kofeno e baka nibone ka moweta", ati nemarika. Moweta tenario tohe me kakamemetemoneke he ni ya. ²⁰ "Hibake kanamori amara hari, moweta kari? Hibake ino amara ha, moweta kari?" ati nemarika.

²¹ "Sesa ino amaka, Sesa kanamori ya famahari", me ati namaroke.

"Fare Sesa ka yama te ta nabone teke fare Sesa ni ya. Fara Teoso ka yamabisa te ta nahi fare Teoso ni ya", Sesowi ati nemarika.

²² Sesowi ati me mita "Hika", me ati na me tokomamaroke.

Satoseo Sesowi me aate nemetemoneke.

²³ Afa yama wehe ya satoseo me kakehemetemoneke Sesowi ni ya. E ahaba Teoso era nakitamarebona satoseo me ati te me amake. Sesowi me aate namaroke.

²⁴ "Borofeso Mowisei ati e nematamonaka ahi: E ka owa kahiware ahabe nisori fati hitiwaboneke, kahiawahabonehe, anoti bitibonaha, Mowisei ati nematamonaka.

²⁵ E ka owa biti me 7 nemetemoneke. Biti taiti fanehi ahabematamonaka, kahiwarahari. Fati nisori hitiwemetemoneke. ²⁶ Ahabamaki nematamonaka, biti watarari.

Fara me nima me ka niso me nemetemoneke tasa, me nafi. ²⁷ Fana ahaba, nemetemoneke me nowati ya. ²⁸ Teoso ati ehene me kitami ya hike fati tohahaba amari, me nafi yabaharo?" me ati namaroke.

²⁹ Sesowi mera hiyarematamonaka. "Te ati hiyakere. Teoso ka yama hani te watotera te amake. Teoso te watorihiki, ke, kitahari. ³⁰ E ahaba e kitama e abe itimatera

amake. E e nabone eke, Teoso nanarifa me nima. ³¹ E ahaba e kitamarabone te ati na te ati ta hiyakere. Teoso ati te watora te awine, hinaka yama hani karo? Teoso ati e nematamonaka te ni ya:

³² 'Abarao Isaki Yako me na me ka Teoso ama oke',

Teoso ati nematamonaka. E abohi ka Teoso amakara. E yati na ka Teoso amaka", Sesowi ati nematamonaka. ³³ Me one Sesowi mera kanawane ati me mitaha "Hika", me ati nemetemoneke, me tamaha mati.

Himata yama amosi mati tohari e hiri nabana?

³⁴ Fariseo satoseo me tamine me mitaha me abe yoro tokaniwama me tokomakemaroke Sesowi ni ya. ³⁵ Me ka owa Mowisei ka yama hani wawato tohe Sesowi aate nematamonaka, totomi hinehibonaha. ³⁶ "Borofeso, himata yama amosi mati tohari e hiri nabana, Mowisei hikaminehemete?"

³⁷ Sesowi ati yana nematamonaka.

"Tika Teoso tinofabone tike, tiwati boti ya kasiro ya, tika Hiti tohahari',

Mowisei ati nematamonaka. ³⁸ Afa yama amosi mati tohake, Mowisei hikaminaharo. ³⁹ Haha yama nima yama one nineke, hikamina hinehemete, e naro ahi:

'Fara tiwa tinofa tiwa nofi nima te one me nofi tinahabone tike',

Mowisei ati nematamonaka. ⁴⁰ Haha yama famaha okominaha nima Mowisei ati naka, ati nafi. Fara nima Teoso ati kakamina me ati nineke haro, me ati nafi", Sesowi ati nemarka.

Kirisito Tafi ka Hiti tohe ya himataba noti hiraba?

⁴¹ Yama we one ya fariseo me nafi Sesowi ya me tabaha Sesowi mera aate namarika. ⁴² "Kirisito te kaminahi owa ni ya. Hike ka noti amara?"

"Tafi ka noti tohatehiba amaka", me ati nemetemoneke.

⁴³⁻⁴⁴ "Tafi ati e nematamonaka ahi, Teoso Kanamori ati kaminari:

'Teoso ati e nareka ahi oko Hiti ni ya: "Tiwitarehi oko kanihina ka ya. Tiwa me nofara me kitaraba me amake tiwehene, owati ihi. Tiwariabone tike me mese ya, me tai tikana tiwa",

Tafi ati nematamonaka, Teoso ati kaminari. ⁴⁵ Kirisito Tafi Hiti hinihematamonaka. Kirisito Tafi ka Hiti tohe ya himataba hinaka noti tohehiba amara?" Sesowi ati namarika.

⁴⁶ Me ati wataremetemoneke. Sesowi aate ni me fawa nemetemoneke waha, me habi bayimari karo.

23

Fariseo me ya Mowisei ati kakamina me taba mera Sesowi hora nematamonaka.

¹ Sesowi ati yana namatasemarika, he ya tataba mera hiyarari, me one ya me tabaha mati, me tamaha mati.

² "Mowisei ati kakamina me ya fariseo me tabaha Mowisei taboro ya me wanawaha Mowisei ati me kaminata me amake.

³ Makoni fara me hikaminaha te hiri naboneke. Me ihi ta nima te ehene rabone teke. Yama me hikamina me hiri tera me amake, fara mati.

⁴ Sakora me mo kanihate me amake, kanaharo, me one me me weyeye nihabone mati. Me me narifatera me amake, sakora weye ni amosibone karo. ⁵ Fara yama amosa me hiri hina me hiri hite amake, me one nokosi ya, me ihi me hiwibone

karo. Yama hani ehebote me kanawanate me amake me ate ya, Teoso ati ka yama hani, me me hiwahabone mati. Yama mati yaboha me kanawinate me amake me ka makari tamerabi ya, Teoso me nofahamone me ati na mati kasiro ya, me me hiwahabone mati. ⁶ Nahori me nofate me amake marina hiti beheri ya. Nahori me nofa, te me amake me one nokosi ya, sinakoka ya. ⁷ Yama me hinofate amake haro, mekato ya me sawiha 'Afa ama ti?' me one ati na ka yama me ni ya. Me hinofa hite amake haro, 'Habi', me ati ni ka yama, me ni ya".

⁸ "Habi tera me toniharaboneke, ha te. Te ka Hiti oharite amaka. Fai hinama te tohate te amake. ⁹ Te ka owa te ka abi te toniharabone teke, sawihari bofe ya. Te ka abi oharite amaka, winahari neme ya. ¹⁰ Te ka owa te ka borofeso te toniharihi nabone teke. Te ka borofeso ohari, te amaka, Kirisito tohahari. ¹¹ Te ka owa te ka hiti tohe te ka one mera narifa nebonaka. ¹² Tiwa tikahiyari ya tihiyaramone me ati naboneke. Tihiyaramone tini ya tiwa me kahiyarabone tike", **ati nemarika.**

¹³⁻¹⁴ "Mowisei ati kakamina mati, fariseo mati. Tera te yokohaba te amake, te ati boti hiyari karo. Nokobi te boko kanake, me tokiyomaribone karo Teoso ka towisawa taboro ya. Teoso ka towisawa ya te tabarabone teke. Me one Teoso ka towisawa ya me tabarihi, naboneke te ehene", **ati nemarika.**

¹⁵ "Mowisei ati kakamina mati, fariseo mati. Tera te yokohaba te amake, te ati boti hiyari karo. Yama yabo ya te tokate te amake, hawi toha, ma toha na ya, bara me te kanawanahabone te, yama te kamina te ati me nofahabone te. Me te kanawana me tokatehaba me amake yama hiyara ya, fara te nima", **ati nemarika.**

¹⁶ "Tera te yokohaba te amake. Te noko awara hawi te yofi kanahabone te ati te te amake me one ni ya. Te ati e teha te amake ahi: 'Tika yama ta tinahabone tina teboro

ino hiri tina yama ta tiri ya Teoso tiwa kakorebonaka. Yama ta tinahabone tina teboru ka oro ini hiri tina yama ta tiri ya Teoso tiwa kakobonaka. Haha yama ta tinahabone tike, Teoso tiwa kakorabona karo', te ati teha te amake. ¹⁷ Yama te watokere. Te noko awakere. Teboru ta amosaka. Teboru ka oro aamosa raba ke. Teboru ka oro Teoso ka yama amake, Teoso ka teboru tohe karo. ¹⁸ Te ati e teha te amake ahi: 'Teoso ka yamabone ta tinahabone tina teboru ka tana ini hiri tina yama ta tiri ya Teoso tiwa kakorebonaka. Teoso ka yamabone ta tinahabone tina tana ka bani ino hiri tina yama ta tiri ya Teoso tiwa kakobonaka. Haha yama ta tinahabone tike, Teoso tiwa kakorabona karo', te ati teha te amake. ¹⁹ Te noko awakere. Teboru ka tana ta amosake. Bani aamosa raba ka, kawahari tana ya. Teoso ka bani amaka, kawahari teboru ka tana ya, Teoso ka teboru tohe karo. ²⁰ Bani ino hiri tina tana ini hiri tina tiwa awine tike. ²¹ Teboru ino hiri tina ya Teoso ino hiri tina tiwa awine tike, wine kari teboru ya. ²² Neme ini hiri tina ya Teoso taboro ino hiri tina tiwa awine tike, Teoso ino hiri tina tiwa", **ati nemarika.**

²³ "Mowisei ati kakamina mati, fariseo mati. Tera te yokohaba te amake, te ati boti hiyari karo. Yamata tehe kote te ta teha te amake Teoso ni ya, Teoso yama hinofa yokana te hiri ra te. E ka one me e narifabone Teoso ati te amaka. Teoso e nofahabone ati, te amaka. Yamata tehe kote e ta na Teoso ni ya afa yama aamosa raba te amake. Teoso yama hinofa yokana e hiri na amosate amake mata ya. ²⁴ Te noko awara me one ka hawibone te yofi kanahabone te ati nineke. E ka owa nima te nineke, yama abe itihari faha ya, yome hinisarabonehe. Kamero nafihi ta te yome tonisate te amake", **Sesowi ati nemarika.**

²⁵ "Mowisei ati kakamina mati, fariseo mati. Tera te yokohaba te amake, te ati boti hiyari karo. E ka owa hine ya yama wiye mese soko hina nima te nineke. Te boti ta

hiyasa kere mata. Makoni yinero tamehi te nofineke, te ka one me ka yama yabi te nofaha te. ²⁶ Fariseo mati. Te noko awakere. Kobo tori ta soko ni te tai tohi ya yama amosake. Kobo tori te soko ni ya mese amosaboneke", Sesowi ati nemarika.

²⁷ "Mowisei ati kakamina mati, fariseo me te toha na te. Tera te yokohaba te amake, te ati boti hiyari karo. Tama nima te nineke, keteharo tita sasawa na ya. Tama mese amosa boti ta hiyakere, e tone ni karo, yama bisaha toha na ihi. ²⁸ Te ehene amosa me one awaha te taminamone me ati te me amake. Te taminakere, te ati boti hiyara ihi, Teoso yama hinofa hiri ni te nofara te. Hine ya te amosamone me ati nabone te ati te te amake", ati nemarika.

²⁹ "Mowisei ati kakamina mati, fariseo mati. Tera te yokohaba te amake, te ati boti hiyara ihi. Teoso ati kakamina me tamebone te hiri teha te amake, amosaro. Me ihi amosa me tame te kanahatote te amake atoribone ya, amosabonehe, ³⁰ te ati e ni ya ahi: 'E ka iti bote me ya e tabi ya, Teoso ati kakamina me e waka renemete e amake', te ati te te amake. ³¹ Tera te kaminineke fara me te, me ka noti me te tohaha te, Teoso ati kakamina me me nahabihemete me ka noti me te. ³² Fara te ka iti bote me ihimete nima te ehene nineke. ³³ Makarawa nima te nineke, maka biterawaha, komarawaharo. Te hasi raba te amake, te tokaha te inamati me tabori ya".

³⁴ "Owati te kamitahi. Teoso ati kakamina me oyosehabana oke te ni ya. Era kakanawana me toha, me one toha, naboneke, yama me watoha mati. Me one te waka naba me amake. Me one te si tokanihaba te amake awa era nanabowa ya. Me one te kosi naba me amake te ka sinakoka ya. Me te kiyo nawarehaba te amake sitati nafi nima. ³⁵ Me ahaba me manakone te nahabihaba me amake, me ihi amosa mati. Tai tohehimatamonaka hari, Abeo, yama amosa hiri ne ahabari. Yotohimatamonaka

hari, Sakaria, Barakia biti. Te nabowematamonaka, kobo tonamakematare ya teboru ya, teboru wai ka yama baikani ya. Me one tamehemetemoneke me te waka na mati. ³⁶ Haha te ka iti bote me hiri hinehemete manakone nafi te nahabihaba te amake. Keye amakere", ati nematamonaka.

Sesowi Serosarei ka mera nofehimona ati nematamonaka.

³⁷ "Serosarei, Serosarei. Teoso ati kakamina me te waka teha te amake. Te ni ya Teoso mera yosehi me te waka, teha me amake, yati ibe ya me te banaha mati. Tera okasomabone ote ama oke. Arakawa fana nima onahabone onahara oke, biti mera kasomaro he bofe ya, biti mera bari kanaharo. Tera okasomahabone onaha owa ni ya te ati hiyakere. ³⁸ Owati te mitahi. Teoso tera kakosehibonaka. ³⁹ Owati e nara oke ahi: Owa te awamarahaba te amake mata. Manakobisa owa te awamatasatehaba te amake, te ati e ni ya ahi: 'Kakehareka Teoso ati ehene. Teoso hinofa hika', te ati tehaba te amake", Sesowi ati nemarika.

24

Teboro ahabatebona Sesowi hinehimatamonaka.

¹ Teboru wari ka yama ya Sesowi yana tone tokomemarika. He ya tataba yama me yofi kanahamaroke, teboru ka yama, hiwahabonehe, amosaro.

² Ati yana nematamonaka. "Te awaha awine, nafi? Hahi yobe nafi me nabowaba me amake. Yama bari kani hasi naba watamarahaba amake. Keye amakere", ati nemarika.

Yama nawaha nahabone Sesowi ati nematamonaka.

³ Sesowi tokomemarika orifa wati ka atami ya. Itari he ya tataba me ya tabi ohari me aate hinehimarika. "Yama amo ni e ni ya natehaba amari, afa yama? Tikamibone ka yama ya himata yama ota awahaba ota amari, Teoso

hinamoaro, yama nafi ahabibone ka yama ya?" me ati namaroke.

⁴ Sesowi ati yana nemarika. "Tera me keyehariyahi. ⁵ Me tamaha me kakehaba me amake, owamone hine me toniha mati. Me ati e naba me amake ahi: 'Kirisito ama oke', me ati naba me amake, me tamaha me me keyeha mati. ⁶ Yama mowa ni tamine te mitahaba te amake. Me tamine te mita, naba te amake, me abe mowa nabone me ati na mati. Te watorabone teke. Afa yama kakehaba amake, Teoso ati ehene. Yama nafi ahabaraba amake mata. ⁷ Bara me abe mowa naba me amake. Towisawa me toha naba me amake, me abe mowa na mati. Me tafeba watamaraboneke. Wami behe naba amake tabora nafi ya. ⁸ Yama nafi ahabarahaba amake mata. Yama hiyara yana tobone ka yamabone amake haro. Yama hiyara one nafisa naba amake mata".

⁹ "Tera me watahaba me amake, tera me katomabone mati. Tera me waka naba me amake. Bara me nafi tera me kakoaboneke, owa te nofi karo. ¹⁰ Me tamaha Teoso nofi me fawa naba me amake, me ihi hiyara mati. Me abe ta naba me amake me one ni ya, me abe nofara mati". ¹¹ Teoso ati kakamina memone me ati naba me amake, me tamaha mati, keye me hiri na mati. Me me keyehaba me amake, me tamaha mati. ¹² Yama hiyara me hiri naba me amake kasiro ya. Makoni me one nofi me fawa naba me amake, me tamaha mati. ¹³ Me one Teoso nofi me fawa ra me ta Teoso me hikasomahaba me amake. ¹⁴ Hiyara amosa me kaminaba me amake tabora nafi ka me ni ya, Teoso ka towisawa me kamina mati. Faya yama nafi ahabatehaba amake waha", ati nemarika.

¹⁵⁻¹⁶ "Tanieo Teoso ati kakamina yama hikamine-hemete te awi ya, te tokomaba te amake yati nemeha ya, Soteya ka tabora ya te sawiha te. Tanieo yama habosia kaminematamonaka, wareharo tebororo toro ya". (Oko yama hani te ki na yama okominaha te watohi.)

17 "Yobe bari ya tiwariha tikamabana tike hibati ya. Tikisami ya tikiyomamarabana tike yobe ya, tika yama tinakamahaba tiwa. 18 Fatara ya yama ahi tina toko-makabote tinahabone tike. Tikamarabone tike tabora ya, tika makari tinakamahaba tiwa. 19 Me fanawi nabati weyeri narawa kokoriri narawaboneke. Me fanawi one matehe yoari fehe hifarawaha kokoriri narawa naboneke. 20 Teoso te aate niyahi, haha yama wehe sabato toharibone karo. Teoso te aate, niyahi, sire yama toharibone karo. 21 Yama e naba watatera amake, hiyararo, haha nima naro. Yama e naba watamaterihi naba amake, hiyararo. 22 Haha yama Teoso sene nimehibonaka, hinaka me ihi, me hikatikaha mati. Ehene e re ya me nafi ahabene me amake".

23 "Haha yama tohi ya me ati e naba me amake ahi: 'Hahi Kirisito amaka', me ati naba me amake. 'Efe amaka hari', me one ati, naba me amake. Me ati te nofariyahi. 24 Me one Kirisitomona me ati naba me amake, keye me hiri na mati. Me one Teoso ati kakamina memone me ati, naba me amake, keye me hiri na mati. Yama me namohaba me amake, fotaharo, me hiwatoharo. Me tamaha me me keyehaba me amake. Haha Teoso me hikatika me me keyehene me amake fahi. 25 Te ati katamoriyahi, haha yama okominaha ya. Yama kamini tai ohine oke, te watobahabonehe. 26 Me ati e naba me awineke ahi: 'Te awa ha, sawihari yama honara ya', me ati naba me amake. Te tokomakeriyahi he ni ya. 'Te awa ha, yobe owa boti ya sawihari', me one ati, naba me amake. Me ati te nofariyahi".

Neme ka Owa kamitebona Sesowi kaminematamonaka.

27 "Neme ka Owa kami e tehiba amaka ahi, yama yebe kana nima. Yama yebe kana tokate amake neme kowani ya, oyaharo. 28 Neme ka Owa kame ya me nafi hiwatoba

amaka. Bani ahabe ya boko me hiwasiba amaka", ati nemarika.

²⁹ "Afa yama nawaha ahabi ya bahi owihiba amaka. Abariko oyamarihi neba amaka. Amowa me foro naba me amake. Neme nafi hihya nawahaba amake. ³⁰ Faya neme ka yama fotokiaba amake, Neme ka Owa kamabona ka yama yabori ka yama ya. Bara me nafi ohi naba me amake. Faya Neme ka Owa me awahaba me amake kamahari, sawihari neme sabi boti ya, kitahari, oya kanikimahari kasiro ya. ³¹ Hohori ati saihaba amake, Teoso he nanarifa mera yose karo. Haha me hikatikaha me me yoro tokaniwamaba me amake, me sawiha mati yama nafi ya", ati nemarika.

³² "Yama te watohaba te amake, fiko ka yama nima naro. Fiko afe yati kitara afe yanaha te awaha yama te watote te amake, yama hiwe ka yama, yabokiraharo. ³³ Fiko ka yama nima Neme ka Owa ka yama naboneke, kamahari. Haha yama okominaha te awi ya yama te watohaba te amake, Neme ka Owa kamabona ka yama, yabokiraharo. ³⁴ Te one me sawisa naboneke haha yama okominaha nafi kaki ya. Keye amakere. ³⁵ Hine ya neme ahaba, wami ahaba, tehaba amake. Owati ta ahabateraba amake", ati nemarika.

³⁶ "Teoso biti kamabona ka yama wehe e watotera e amake. Teoso nanarifa me hiwatorihi, Teoso biti hiwatorihi, hite amake. Okobi ta hiwato hike, ohariari. ³⁷ Nowe ka yama nima Neme ka Owa kami ka yama naboneke. ³⁸ Teoso ati ehene fa fowe nafihabone ati ne ati me hinofarehimatamonaka. Fara me tafi toha, fara me abe yabi toha, nemetemoneke. Faya Nowe tokiyomehimatamonaka hinaka fotowati ehebote tori ya. ³⁹ Fara yama tohamone me ati na fa fowe nafiha mera bata kanehemetemoneke, mera nahabihabanihi, me nafi. Afa yama nima Neme ka Owa kami neba amaka. ⁴⁰ E naboneke

ahi: Me famaha fatara ya yama me ahi na owa Teoso hekama, owa toakosa, nebonaka. ⁴¹ Fana famarawa tiriko ahi narawa one Teoso hekama, one toakosa, naboneke. ⁴² Te ati katamoriyahi. Te ka Hiti kamaba ka yama te watokere. ⁴³ Te ehene e riyahi, e ka owa ehene nima, yobe kihahari. Yama boboti yobe nahoti tokiyomehi-matamonaka yama soki ya, yobe hiti hiwatorahari. Yama boboti kakiba ka yama watohimanaha, hikarawatonamata amaka, tonokoari, yama soki ya. Yama boboti tokiyomarenamata amaka, ehene. ⁴⁴ Te e nabisabone teke ahi, te ati katamoraha te. Neme ka Owa tera bata karayaho", ati nemarika.

Yama aahi nima me nabone Sesowi ati nematamonaka, hinaka yama ahi ni amosaro.

⁴⁵ "Te e nibana, e ka owa ka yama aahi nima, yama watohari, hinaka yama ahi ni amosaro? E ka owa ka yama aahi amose ya hinaka hiti yama hikaminaha yokana hiri nebonaka. Hiti yana tone yama yabo ya tokome ya hinaka yama aahi yosehibonaka, hinaka yobe kakatomehibonaha. Hinaka yama aahi me one tafebone ta nebonaka ati ehene, yobe ka me nafi, fara yama we nima. ⁴⁶ Hiti kame ya yama hikaminaha yokana hinaka yama aahi hiri ne ya, hinaka yama aahi nofehibonaka. ⁴⁷ Ha hinehibonaka, hiyosebonaha, hinaka yama nafi kakatomabonaha waha. ⁴⁸ Hiyare ya hinaka hiti yana tone ya ati boti e nebonaka ahi: 'Oko hiti kamakabote kara', ati nebonaka. ⁴⁹ Yobe ka me one kosi nebonaka. Hine ya tafa, fi fawa, hano, nebonaka, me one ya tabahari. ⁵⁰ Hiti kame ya bata hikanamehibonaka, he noki rari. ⁵¹ Hiti kosi hinehibonaka, ehene hiyarari. Hiti hibehibonaka, me one ya tabahari, yama hiyara me hiri na mati. Me ini yiki tokana, me ohi, te me amake fahi", ati nemarika.

25

Atona 10 narawa taminemetemone amake.

¹ "Teoso ka towisawa ka me e nineke, atonarawa nima, 10 narawaro. Me ka owa fanehibona ati ne kamaki he noki narawabone ati narawemetemoneke. Rabarina bokori karawemetemoneke. ² 5 narawa yama watorawa, 5 narawa yama watorawarihi, nemetemoneke. ³⁻⁴ Yama watorawa yama wiye one ya nabarina fehe tama karawemetemoneke. Onerawa ta nabarina fehe tama karawemetemoneke, yama wiye one ya, yama watorawari karo. ⁵ Me ka owa kamakikabote rematamonaka, fanehibonaha, atona noki hirawari. Nokobisa hiwasirawa amo narawemetemoneke, nafirawaha".

⁶ "Yama soki enoki ya me one ha ni yana nemetemoneke. 'Te awa hari, kamakiari. Te kobo naho', me ati nemetemoneke".

⁷ "Atonarawa tafirawaha nabarina ka bafi namosamarawemetemoneke. ⁸ Abe hiyararawemetemoneke. 'Ota ka nabarina owinima narawineke. Rabarina fehe isi ni te ta nahi ota ni ya', ati narawemetemoneke, nabarina fehe kihamarawaharo, yama watorawari karo".

⁹ "Rabarina fehe ta ni ota nofakere. Ota ka nabarina fehe ota ta ni ya nabarina fehe watamarahaba amake, ota kabana. Te ka nabarina feheba te kanikahi', one ati narawemetemoneke, yama watorawaharo".

¹⁰ "Tokomarawemetemoneke, nabarina fehebone kanikarawabonehe. Nowatirawa ya maki fanebona kobo nakematamonaka. Atonarawa nabarina fehe kiharawa he ya tabarawaha tokiyomarawemetemoneke marina ka yobe ya. Faya nokobi me bari hikawametemoneke".

¹¹ "Nowati ya atona onerawa kamarawemetemoneke. 'Nokobi se tikanahi, ota tokiyomamakibone karo', ati narawemetemoneke".

¹² "Me ka owa fanehibona ati yana nematamonaka. 'Tera owatera ama oke. Keye amakere', ati nematamonaka".

¹³ "Makoni te ati katamoriyahi. Neme ka Owa kamabona ka yama te watorineke", Sesowi ati nemarika.

Me ka owa ka yama aahi me terei na me taminemetemone amake.

¹⁴ "Hiyara one okominabone oke, Teoso ka towisawa ka me okomina owa. E ka owa yana tone tokomebona ati nematamonaka tabora bara ya, yama yabo ya. Hinaka yama aahi mera ha nematamonaka, me hekawabone mati.

¹⁵ Barata kote 5 na ta nematamonaka hinaka yama aahi owa ni ya, yama wato yokana tohahari. Owa yama wawato raba ne ni ya barata kote famaha ta nematamonaka. Kote oharia ta, nematamonaka owa ni ya, yama wato nafirari".

"Tokomematamonaka tabora bara ya. ¹⁶ He nanarifa owa barata kote 5 na kihe yana ne yama ahi ne hinaka barata totamemetemoneke. Hinaka barata kote 10 nawahemetemoneke waha. ¹⁷ He nanarifa owa barata kote famaha kihibehi ka barata nafimisa 4 nawahemetemoneke waha. ¹⁸ He nanarifa owa barata kote oharia kihe yana ne hoti wi ne yinero kehemomatamonaka hoti ya".

¹⁹ "Yama toyabo ya me ka hiti kamehimatamonaka. Hinaka yinero me ta hikanamehibona ati nematamonaka.

²⁰ He nanarifa owa barata kote 5 na kihibe barata 10 na kakamematamonaka. 'Okohiti barata kote 5 na ta tina nafimisa kote 10 nawahake waha, oko yama ahi ni ihi. Barata tiwa haro, tamaharo, tika baratabonehe', ati nematamonaka".

²¹ "Hiti ati yana nematamonaka. 'Tiwehene amosake. Tiwa onofa oke. Yama tamara ta ona kakatomi tinatamina tiwa awine tike. Yama tamaha ta owahabana oke, tekatomabana waha. Yayai tinahi. E mari nabone eke', ati nematamonaka".

²² "He nanarifa owa barata kote famaha kihibe kamakimatamonaka. 'Oko hiti barata kote famaha ta tina nafimisa 4 tohawake waha, oko yama ahi ni ihi. Barata tiwa haro, tika baratabonehe', ati nematamonaka".

²³ "'Tiwehene amosake. Tiwa onofa oke. Yama tamara ta ona kakatomi tinatamina tiwa awine tike. Yama tamaha ta otasabana oke, tekatomabana. Yayai tinahi. E mari nabone eke', hiti ati nematamonaka".

²⁴ "He nanarifa owa barata kote oharia kihibe kamakimatamonaka. 'Oko hiti tihamamone onaha ama oke. Tiwati ihi me one yama me koro na me ka yama me koro hinaha boni hataha tikabatemone ama tike, yama koro tira tiwa. ²⁵ Owatoa ama oke. Tika barata okehemoha ama oke wami hoti ya. Tika yinero amaka hari', ati nematamonaka".

²⁶ "'Tiwehene hiyakere, yama ahi ni tinofara tiwa. Me one ka yamata okobatehamone tinaha tiwa awine ti, me koro hinaharo, owati ihi? ²⁷ Owa tiwatoa oko yinero tinihene ama tike bako ya, nafimisehibana', hiti ati nematamonaka".

²⁸ "Me one hiyarematamonaka. 'Hinaka barata te yabahi, te ta nabana owa ni ya, barata 10 na kihahari. ²⁹ E ka owa yama tamaha kihe hinaka yamabone tamaha ta onamakehabone oke. E ka owa yama tamara kihe hinaka yama oyabamakiabone oke. ³⁰ Oko yama aahi ehene hiyare te koro towitiho yama soki ya. Me ohi naboneke fahi, me ini yiki tokana mati', ati nematamonaka", Sesowi ati nemarika.

Neme ka Owa kame ya mera ebe kitehibonaka.

³¹ "Neme ka Owa kamehiba amaka, oyene kitahari, Teoso nanarifa me ya tabahari, me nafi tohaha mati. Kame ya itaribonaka towisawa ka katera ya. ³² Tabora nafi ka me nahoriaba me amake nokosi ya. Mera ebe kanebonaka. Ofeya nanarifa ehene nima ehene nebonaka,

mera ebe kanahari, ha ya ofeya me toha, ha ya kabara me toha, nabone mati. ³³ Ati ehene ofeya me nahoriaba me amake hinaka kanihina wani ka ya. Kabara me ta me nahoriaba me amake hinaka yasoka ka ya, ati ehene. ³⁴ Faya towisawa mera hiyareba amaka, me nahoria mati hinaka kanihina ka ya, ati e nari ahi: 'Te kamahi owa ni ya. Okobi tera nofaka. Hibati ya okobi yama nafi hiri ne tera wati nawahematamonaka. Ati ehene me one te yosetehaba te amake, e tabaha e. ³⁵ Ofimiha otefebone te ta, bakasi owaha oko fahabone te ta, na te amake. Bara me tabori ya osawia owa te ha na te amake, amo onahabone owa te ka yobe ya. ³⁶ Makari okihara oko makaribone te ta, na te amake. Yama kome owa ona owa te narifa na te amake. Kateya ya ofoya owa te nakamake na te amake', towisawa ati neba amaka".

³⁷ "Afa me ihi amosateha me ati yana naba me amake. 'Ota ka Hiti, himata yama ya titefebone ota ta nani ota amari? Tiwa ota watora ota awineke, tifimiha tiwa. Himata yama ya tiwa ota nafawani ota amari? Tiwa ota watora ota awineke, bakasi tiwaha tiwa. ³⁸ Himata yama ya tiwa ota ha nani ota amari, amo tinahabone tiwa ota ka yobe ya? Bara me tabori ya tisawia tiwa ota watora ota amake. Himata yama ya tika makaribone ota ta nani ota amari? Tiwa ota watora ota amake, makari tikhara tiwa. ³⁹ Himata yama ya tiwa ota narifani ota amari, yama kome tiwaha tiwa? Himata yama ya tiwa ota tonakamakiani ota amari, tifo ya tiwa kateya ya?' me ati naba me amake".

⁴⁰ "Faya towisawa ati yana tasehiba amaka. 'Me te narifa te amake haro, owa me nofaha mati, yama me kihara mati. Me ka owa ohari te narifa owa te narifa na te amake. Keye amakere', ati nebonaka".

⁴¹ "Faya me one hiyareba amaka, me nahoria mati hinaka yasoka ka ya. 'Te tokomahi ha te. Teoso tera nofakara. Yifo hiri ni ya te tokomaba teke, owiteraro.

Teoso yifo hiri nematamonaka, Satanaisi toborobonaha, he nanarifa me ya tabahari. ⁴² Ofimiha otefeba te ta rihi, bakasi owaha oko fahaba te ta rihi, na te amake. ⁴³ Bara me tabori ya osawia owa te ha rihi na te amake, amo onahabone owa te ka yobe ya. Makari okihara oko makaribone te ta rihi na te amake. Yama kome owaha owa te nakamakerihi na te amake. Kateya ya ofoya owa te nakamakerihi na te amake', towisawa ati neba amaka".

⁴⁴ "Me ati yana naba me amake. 'Ota ka Hiti himata yama ya tiwa ota narifarahani ota amari? Tiwa ota watora ota awineke, tifimi, bakasi tiwa, bara me tabori ya tisawi, makari tikarihi, yama kome tiwa, kateya ya tifoya, tina tiwa', me ati naboneke".

⁴⁵ "Ati yana tasehiba amaka. 'Me te narifara te amake, owa me nofa mati, yama me kihara mati. Me ka owa ohari te narifara owa te narifarihi na te amake', ati nebonaka.

⁴⁶ Manakobisa me tokomaba me amake yama hiyara ya, ahabihinateraro. Me ihi amosateha me ta me tokomakehaba me amake Teoso taboro ya, me winahabone mati Teoso ya me taba mati fara yama tohaha ya", Sesowi ati nemarika.

26

Sesowi me nabowabone me ati nemetemoneke, me ka hiti mati.

¹ Mera kanawani hawa tohehimarika haha yama ya. He ya tataba mera hiyaremarika tasa. ² "Yama te watoke haro, Basikowa yana tobone karo yama wehe famaha nowati ya. Neme ka Owa me ta naba me amake me one ni ya, me hinabowebonaha, me hinawanahari awa ya", ati nemarika.

³ Sasetoti me ka hiti me ya me ka hiti me tabaha heoniao me hiri nemetemoneke Kaifa ka yobe ehebote ya, sasetoti ehebote tohahari. ⁴ Me abe hiyara Sesowi me

keyehabone me ati nemetemoneke, me hiwatebonaha, me hinabowebonaha. ⁵ Wati me hinofarematamonaka Basikowa ka ayaka tohi karo, me tamaha me me nakome karo. Me me mono rabone me ati nemetemoneke, me tamaha mati.

Fanawi esitarato sika nisehemetemoneke Sesowi tati ya.

⁶ Sesowi sawihimarika Betania ya, Simao mese hiyare ka yobe ya. ⁷ Fanawi kamakiamaroke Sesowi ni ya, esitarato tama kanaharo yama wiye yati yama ni tohaha ya, manakone nafiharo. Mesa ya Sesowi tafehi itari tati ya esitarato sika nisahamaroke.

⁸ He ya tataba ihi me awati me yawahamaroke. "Hi-mataba esitarato katomineri, manakone nafiharo? ⁹ Yama amosene amake, esitarato ta ni ya, yinero manakonebana, yinero e ta nibone karo me honara me ni ya", me ati namaroke.

¹⁰ Sesowi me ati hiwatoemetemoneke. Ati yana nematamonaka. "Himataba fana ihi e na ihi te hora kineri? Ihi amosake owa ni ya. ¹¹ Me honara me sawi fawa teraba me amake te ni ya. Ha owa ta oko sawi fawa nabone oke te ni ya. ¹² Fana owa ketehineke esitarato ya, oko kamobone ayata tohi karo. ¹³ Yama toyabo ya, hiyara amosa yama nafi ya me kamini ya, fana ihi me kamina, tehaba me amake. Ihi me wati hiwahatehaba amake. Keye amakere", ati nemarika.

Yota Sesowi ta nebona ati nematamonaka me ka hiti me ni ya.

¹⁴ Faya me 12 na me ka owa Yota tohe tokomake-himatamonaka sasetoti me ka hiti mera hiyarebonaha. ¹⁵ 'Yinero e neba amara, te ta nari owa ni ya, ta one ya te ni ya?' ati nematamonaka. Moweta barata tohehi 30 ne me tomi kanehemetemoneke, me ta hinehibanoho Yota

ni ya. ¹⁶ Faya ati boti yama nima nematamonaka, Sesowi ta nabona ka yama, me ni ya.

Basikowa ka marinabone me hawa tonihemetemoneke.

¹⁷ Basikowa yana toni ka yama wehe tai toaha ya Sesowi he ya tataba me aate hinehimarika. "Hika ya Basikowa ka marina tafeba ota wasiribe, e tafibone karo?" me ati namaroke.

¹⁸ "Sitati ya te tokiyomi ya e ka owa te aate niyahi, te ati e na te ahi: 'Borofeso ati e nareka ahi: Oko amo nibone yabokikere. Owa ya tataba me ya otaba Basikowa ka marina tafe ota kabahabone otake tika yobe ya', te ati nabone teke". ¹⁹ Sesowi yama hikamina me hiri namaroke, Basikowa ka marina tafebone me wasiha mati.

Sesowi Yota kaminematamonaka, he ta nebanoho.

²⁰ Yama soki ya he ya tataba me ya tabehi tafehimarika. ²¹ Me tafaha Sesowi ati yana nemarika. "Te ka owa owa ta neba amaka me one ni ya. Keye amakere", ati nemarika.

²² Me yawaha me oohariki na Sesowi me aate namaroke. "Ota ka Hiti owaba ama ha owa?" me ati narawamaroke.

²³ "Te ka owa owa ta nebonaka, ota fami bao sa nifikimi kari. ²⁴ Neme ka Owa e nebonaka, fara yama me hikaminehemete nima, Teoso ka yama hani ya. E ka owa hiwa yokohiba amaka, Neme ka Owa ta ne ya. He ni ya yama amosenemete awineke, watare ya", Sesowi ati nemarika.

²⁵ Yota aate hinehimarika, ta hinehibona ati nari. "Habi owaba ama ha owa?" ati nemarika.

"Ee, tiwaboneke, fara tiwa tikamina tiwa".

Basikowa tafe Sesowi me kabehemetemoneke.

²⁶ Me tafaha Sesowi bao itihi ati yana nemarika, "Teoso faya amake tiwehene", ati nari. Bao ebe ne mera kakawemarika he ya tataba mati. "Bao te warara nahi, te kabehibana. Hahi oko ime amaka hari", ati nemarika.

²⁷ Kobo tama ne ati yana namatasehimarika, "Teoso faya amake", ati nari. Kobo ya mera kakawemarika. "Te nafi fawahi. ²⁸ Haha fi oko emene nima nineke haro. Ohabi ya Teoso te ya tabe kotarato yati hiri nebonaka. Ohababone oke, me ka yama hiyara Teoso fawa nibona karo. ²⁹ Ofa fehe ofamaraba ama oke mata. Ofamateba amake, te ya otaba owa, towisawa ohi ya, okobi ati ehene. Keye amakere", ati nemarika. ³⁰ Teoso tahi me hiri na me tokomamaroke orifa wati ka atami ya.

Sesowi he ya tataba me ihibani kaminematamonaka.

³¹ Sesowi mera hiyaremarika. "Te nafi owa kakosabone oke. Afa yama sokibone amake haro. Teoso ka yama hani ati e te amake ahi:

'Ofeya me nanarifa onahabihe ya ofeya me tokarikosahaba me amake',

Teoso ka yama hani ati te amake. ³² Ohaba okitamahaba ama oke. Tai owamaba ama oke Karireya ya, te nokosi ya", ati nemarika.

³³ Betiro ati yana nemarika. "Me nafi tiwa me kakosi ya tiwa owakanakosarabone oke, ha owa. E famahabone eke, ha owa", ati nemarika.

³⁴ Sesowi ati yana nemarika. "Haha yama soki ya owa tiwateramone tinahabone tike me one ni ya. Tiwati yana ni terei nabone tike, tiwati e na tiwa, arakawa ha namatare ya mata. Keye amakere", ati nemarika.

³⁵ "Owati yana rabone oke, tiwa owateramone ona owa. Keye amakere. E fama me one era nabowabone me ati na tiwa owakanakosarabone oke", Betiro ati nemarika. Sesowi ya tataba me nafi ati e namaroke, Betiro ati nima.

Sesowi ora nematamonaka awa boti ya, Ketisemani ya.

³⁶ Sesowi me ya tabehi me tokomamaroke awa boti Ketisemani yama ini tohaha ya. Sesowi mera hiyaremarika. "Okomabana oke, ora onahaba owa hike ya. Te naorihahi", ati nemarika.

³⁷ Betiro ohari Sebeteo biti me famaha me ya Sesowi tabehi me tokomamaroke. Faya Sesowi kokoriri nematamonaka. ³⁸ "Owati boti kokoriri ke. Ahabinima one oke, kokoriri oni karo. Te nahorihahi, te tonokoa te, owa te nokinabone te", ati nematamonaka.

³⁹ Hike ya toka ne sonarisehimatamonaka, boko tonihe ora nari. "Abi hahakobo okofawarabone onahara oke. Okofawahabone tini ya okofawahaboneke. Yama onofa ya owehene toharabone oke. Fara yama tinofa ta hirionahabone oke", Sesowi ati nematamonaka.

⁴⁰ Kame he ya tataba me terei na mera wasimematamonaka, me amo nani mati. Betiro hiyarematamonaka. "Te kitara te awineke. Bahi te nahariha owa te nokinabone ona te tonokokere. ⁴¹ Te tonokohi, te ora na te, te ehene hiyara wataribone karo, inamati tera totomi ne ya. Te ati boti amosa yama amosa te hiri nabone te ati na yama tera kasawarineke, te kitara te", ati nematamonaka.

⁴² Tokatase ora tasehimatamonaka. "Abi oko hasi ni tinofari ya hasi orihionahaba owa awine oke. Fara yama tinofa hiri onahaba ama oke", ati nematamonaka.

⁴³ Kamatase mera wasimatasehimatamonaka, me amo nani mati, nokobisa me koro hikanani mati. ⁴⁴ Tokatase ora tasematamonaka, fara yama hikamina kaminatashari.

⁴⁵ Kamatasehimatamonaka he ya tataba me ni ya. "Te amo tasine? Te hasi nine? Te tafihahi. Oko amo nibone amake haro. Neme ka Owa me ta kabote naboneke me ihihiyara me ni ya. ⁴⁶ Te nahomisahi. Hima, te awa hari, kamakiari, owa ta nebonaha", ati nematamonaka.

Sesowi me watehemetemoneke.

⁴⁷ He ya tataba mera hiyarasa ne ni ya Yota kobo namakimarika, me 12 na me ka owa. Me tamaha me ya tabehimarika, yimawa toha, mata toha ne me bokori na mati. Sasetoti me ka hiti mati, me nafi ka hiti mati, me na me me yosehemetemoneke. ⁴⁸ Yota mera hiyaribehimatamonaka, Sesowi me watohabone mati. "Efebonaka, noko bako komi onakihari. Noko bako komi onaki ya te watehibonaka, efe", ati nematamonaka.

⁴⁹ Me kobo namakia Yota towanawitimarika Sesowi ni ya, hibati ya. "Habi afa ama ti?" ati nemarika, he noko bako komi nakehari.

⁵⁰ Sesowi ati yana nemarika. "Habai fara tiwati nima tinahabone tike", ati nemarika.

Me one kamakia Sesowi me watahamaroke. ⁵¹ Faya Sesowi ya tataba me ka owa yimawa soba towiti sasetoti ehebote ka yama aahi owa narabo ra tari nabasemarika.

⁵² "Tika yimawa yoko tinamahi. Yimawa ya me tinahabi ya tihababisaba ama tike, yimawa ihi bisa. ⁵³ Yama tiwatorini? Okobi aate onehemenehe, he nanarifa me tamaha mera yosehina amaka, owa me kasomaba mati, me tama kanikimaha mati. ⁵⁴ Teoso owa kasome ya Teoso ka yama hani ya yama hikaminemete hiri orehene ama oke", ati nemarika.

⁵⁵ Sesowi me tamaha mera hiyaremarika. "Te kamakine owa ni ya, yimawa toha, mata toha ne te bokori na te, owa te watahabone te ati na te? Kofeno mono onahamone te ati na te awineke. Yama we nafi ya owitarehara oke teboro wari ka yama ya, me okanawana owa. Owa te watara teke fahi. ⁵⁶ Te ehene e na Teoso ati ehene amaka. Te ehene e nineke, Teoso ati kakamina me ati nima, Teoso ka yama hani ka me ati", ati nemarika. Faya he ya tataba me nafi kana nawaha me hekanakosehimarika.

Sesowi warehimatamonaka Kaifa nokosi ya.

⁵⁷ Sesowi me hiwate me hekamehimatamonaka Kaifa ni ya, sasetoti ehebote tohahari. Mowisei ati kakamina me ya me ka hiti me tabehemetemoneke, Kaifa ya me tabaha mati. ⁵⁸ Betiro yotoba nematamonaka hike ya. Tokiyomehimatamonaka sasetoti ehebote ka yobe taboro ya. Sasetoti ehebote nanarifa me ya tabehi itarimatamonaka, yama watohibonaha, Sesowi me hiri kani ka yama. ⁵⁹ Sasetoti me ka hiti me ya soteo me ka hiti me nafi me tabaha Sesowi ahabebona me ati nemetemoneke. Me one me siba nemetemoneke, Sesowi me kaminabone mati, ehene hiyaremona me ati nabone mati, keye me hiri na mati. ⁶⁰ Me tamaha keye me hiri kene yama ati remetemoneke, mera kasawariharo. Yama totoyabo kawahi ya me famaha me ati yana kanehemetemoneke. ⁶¹ "Hahi ati e nareka ahi: 'Teoso ka teboru nahabi onofe ya onahabiha onehibonaka. Teboru onahabihe nowati ya hiri onamatasehibonaka yama wehe terei na ya', ati nareka", me ati nemetemoneke.

⁶² Sasetoti ehebote yana namise Sesowi aate nematamonaka. "Tiwati watarine? Keye me hiri na me awine, tiwatimone me kamina tiwa?" sasetoti ehebote ati nematamonaka. ⁶³ Sesowi ati watarematamonaka. Sasetoti ehebote ati yana tasehimatamonaka. "Tiwati yana nahi, tiwa tikamina tiwa, Teoso yati ne nokosi ya. Kirisito ama ti? Teoso biti ama ti?" ati nematamonaka.

⁶⁴ Sesowi ati yana nematamonaka. "Ee, fara tiwati nima yama nineke. Owati e nara oke ahi: Neme ka Owa te awatehaba te amake, itariari Teoso kitehi ka kanihina ka ya, kamahari neme sabi boti ya", ati nematamonaka.

⁶⁵ Sasetoti ehebote yawehi fara hinaka makari sibi karematamonaka. "Ati hiyarareka Teoso ni ya. Me e ha namarabone eke, he me kaminaba mati e ni ya, ehene hiyaremona me ati na mati. Ati te mitahareka fara te,

ati hiyarari Teoso ni ya. ⁶⁶ Himata nima te ati ri?" ati nematamonaka.

"Ahabebonaka", me ati nemetemoneke. ⁶⁷ Faya noko me firo hine noko me koho hiwiti noko bako me tao hikana, hinematamonaka. ⁶⁸ "Kirisito otara tikaminahi, Teoso ati kakaminamona tiwa. Hike tinoko koho tow-itira?" me ati nemetemoneke.

Betiro Sesowi watoremona ati nematamonaka.

⁶⁹ Betiro itarimatamonaka yobe beheri ya. Mera narifarawa me ka one oharia kakehemetemoneke he ni ya. "Sesowi Karireya ka tohe te famaha te awineke", ati nemetemoneke.

⁷⁰ Betiro ati hiyarematamonaka me nafi nokosi ya. "Tiwati owato okere", ati nematamonaka.

⁷¹ Betiro yana ne tokomematamonaka nokobi wani ya. Fanawi one hiwe me one hiyaremetemoneke. "Hehi Sesowi ya famahareka hari, Sesowi Nasare kari", ati nemetemoneke.

⁷² Betiro ati hiyatasarematamonaka, Teoso ino itihari. "Hehi owatotere amaka hari", Betiro ati nematamonaka.

⁷³ Bahi owa ya Betiro beheri ya me naoha Betiro me hiyaremetemoneke. "Me ka owa ama tike. Keye amakere. Tiwa ota watoha otake. Karireya ka me ati tima tiwati nineke", me ati nemetemoneke.

⁷⁴ Betiro ati yana tasematamonaka, Teoso ino itihari. "Hehi owatotere amaka hari", ati nematamonaka. Keye hiri ne ya Teoso hinabowebona ati nematamonaka. Hibati ya arakawa ha nibote nematamonaka. ⁷⁵ Faya yama wati nawahematamonaka, aya Sesowi hikaminaharo. "Arakawa ha namatare ya tiwati yana ni terei nabone tike, owa tiwateramone tinaha tiwa". Betiro yana tone tokiyomame ohi nematamonaka kasiro ya.

27

Sesowi me towakamehemetemoneke Birato ni ya.

¹ Hiba yama wa ni ya sasetoti me ka hiti mati, me nafi ka hiti mati, me na me abe hiyaremetemoneke, Sesowi nabowibona me kamina mati. ² Mano me hikamato me heke me ta hiwitimatamonaka kofenato Birato ni ya.

Yota hiwa nahabihimatamonaka.

³ Faya Yota Sesowi awe ati boti yama kamine "Sesowi ahabeba awaka, me ati ihi", ati nematamonaka.

Ehene nofamare moweta 30 barata tohehi ta tonamatasematamonaka sasetoti me ka hiti me ni ya, me ka hiti me ya me tabaha mati. ⁴ "Owehene hiyarara oke. Ta onahareka ahabebonaha, ehene hiyareba watarari", ati nematamonaka.

"Ota ehene amakere. Fara tiwehene amake", me ati nemetemoneke.

⁵ Yota moweta 30 ne koro tonamematamonaka teboroy. Faya tokomematamonaka. Fare hine nabowematamonaka, namiti sako tone yora towitiari.

⁶ Sasetoti me ka hiti moweta me yabehemetemoneke. "Hahi moweta ya teboroy ka yinero e yoro tokanirabone eke. Hahi moweta e ka owa me hinabowehi manakone amaka", me ati nemetemoneke. ⁷ Me abe hiyara wami kote me kanikabone me ati nemetemoneke hehi moweta ya. Boti hihiri ka wamimetemoneke. Tama taboribone me hiri nemetemoneke haha wami ya, bara me abowi taboribonehe. ⁸ Makoni wami e emene ino ya ini me hinawatemetemoneke. Fara wami ini tohasa nineke. ⁹⁻¹⁰ Seremia Teoso ati kakamina tohe hikaminehemetemoneke, ati e nari ahi:

"Moweta 30 ne me wara tona wami manakone me nahabiharake, boti hihiri ka wami. Teoso owa hiyare

ati nima me ihi narake. E ka owa manakone amaka, me ati narake, Ihayeo mati",

Seremia ati nematamonaka.

Birato Sesowi aate nematamonaka.

¹¹ Sesowi warehimatamonaka kofenato nokosi ya. Kofenato aate hinehimatamonaka. "Soteo me ka towi-sawa ama ti, ha tiwa?" ati nematamonaka.

"Ee, fara tiwati nima yama nineke", Sesowi ati nematamonaka.

¹² Sasetoti me ka hiti mati, me nafi ka hiti mati, me na Sesowi me kaminemetemoneke, ehene hiyaremona me ati na mati, Birato ni ya. Sesowi ati yana rematamonaka.

¹³ Birato aate hinehimatamonaka. "Me ati timitarini? Tiwa me kaminara tike, yama hiyara tamaha hiri tinahamone tiwa", ati nematamonaka. ¹⁴ Sesowi ati yayanabiti rematamonaka. "Hika", kofenato ati nematamonaka.

Sesowi ahabebona me hinehimatamonaka.

¹⁵ Kofenato soteo me ka owa ohari fifito toniha tohehimarika, fara Basikowa ka marina nima, me kibeha mati kateya ya. Mera aate ne me ka owa ino me hitihi yokana fito toniha tohehimarika. ¹⁶ Afa yama ya me ka owa Bahaba tohe foyehimatamonaka kateya ya. Me nafi hiwatomarika, ehene hiyarari. ¹⁷ Birato nokosi ya me me yoro hikaniwama faya Birato mera hiyaremarika. "Bahaba fito onihabone te ati nine? Sesowi ta fito onihabone te ati nine, Kirisitomonaha?" ati nemarka. ¹⁸ Me ka hiti Sesowi me ta na mera watohimatamonaka, me one tamaha Sesowi me nofi karo.

¹⁹ Birato itarimarika sowisi ka katera ya. Itari fati ati ihi me ka owa kakehimatamonaka he ni ya, ati hikaminabonehe, ati e naro ahi: "Hine naka. Hinaka yama hiyaraba watara awineke. Yama soki ya watari owehi

kokoriri onahara oke kasiro ya", ati namone ati nematamonaka.

²⁰ Sasetoti me ka hiti mati, me nafi ka hiti mati, me na me tamaha me me hiyaramaroke, "Bahababonaka", me ati nabone mati. Birato Sesowi nabowehibona me tamaha me ati nabone me ati namaroke.

²¹ Kofenato ati yana nemarika. "Hike te nofari, tasi onihebana te ni ya?" ati nemarika.

"Bahaba", me ati namaroke.

²² "Himata nima Sesowi oniheba amara, Kirisitomonaha?" ati nemarika.

"Te ba kanaho awa ya, ahabebana", me nafi ati namaroke.

²³ "Himatabana? Himata hiri rano hiyararo?" ati nemarika.

Hine ya me ha ni kitamisahamaroke, "Te ba kanaho awa ya", me ati na mati.

²⁴ Yama nihinaremetemoneke Birato ni ya, me ati e ni karo. He me mowa nima nabone me hinehemetemoneke. Ati ehene faha me kakama yehe soko nemarika me nokosi ya. "Owati ihi amaraboneke, hehi ahabe ya. Te ati eheneboneke".

²⁵ "Ee, ota ati eheneboneke. Ota ehene hiyara tohi ya yama hiyara manakone ota nahabihaba ota amake, fara me ota. Ota ka matehe manakone hinahabiha hinahaba amake", me ati namaroke.

²⁶ Faya Bahaba tasi tonihemarika me ni ya. Ati ehene saotato Sesowi me kosi nemetemoneke. Faya saotato mera yosehimatamonaka, Sesowi me ba kanahabone mati awa ya.

Saotato Sesowi me haha kanehemetemoneke.

²⁷ Kofenato ka saotato Sesowi me towakamehemetemoneke kofeno ka yobe Beretorio tohehi ya. Saotato me nafi me yoro tokaniwamemetemoneke, Sesowi me katomabone mati. ²⁸ Hinaka makari me sota hina makari

mamawa na ya me weyeye hinihematamonaka, towisawa ka makari. ²⁹ Tati boronebona me hikowemataka, atine kihaharo, towisawa tati borone nima naro, me weyeye hinihebanoho. Sesowi ka kanihina me tamama nihemetemoneke awa ya, towisawa ka awa nima naro. Faya Sesowi nokosi ya me isi yobati ya me naoha he me haha kanehemetemoneke. "Soteo me ka towisawa, titaminahi", me ati nemetemoneke. ³⁰ Me firo hine hinaka awa me wara hina tati ba nari me hitamematamonaka, fara awa tama hinaha ya. ³¹ Faya haha kani me hawa hihe ya makari mamawa na me sota na fara hinaka makari ya me weyeye hinihamematamonaka. Me hekamematamonaka, awa ya me ba hikanebonaha.

Sesowi me nawanemetemoneke awa ya.

³² Hawi ya me tokoma me ka owa me yosehamaroke, Sesowi ewenebona tiwa kanebonaha. Sireni kamatamonaka, Simao tohahari. ³³ Me tokoma me kobo tonamakehamaroke, yama ini Kokota tohaha ya. E tati tone ino amake Kokota. ³⁴ Hinaka fibone me ta hinahamaroke, fi yoro tokanaro, yama bitari kitaha ya. Totomi hina fawi hinofarahamaroke. ³⁵ Awa ya me ba hikane hinaka makari me ebe hinahamaroke. Yama me were namaroke, makari me ebe nabone mati.

³⁶ Me naoha me hekatomemarika. ³⁷ Yama hani me kanawanahamaroke Sesowi tati neme ya, hinaka yama hiyaramone kaminaro, ati e naro ahi: "Sesowi amaka, soteo me ka towisawa", yama hani ati namaroke. ³⁸ Yama boboti me famaha me me kanawikimamaroke Sesowi beheri ya. Hinaka kanihina ya owa kawa, hinaka yasoka ya owa kawa, nemarika.

³⁹ Hawi ya me yaka na me haha hikanemarika, me tati me weori na mati. ⁴⁰ "Fara tiwa tikasomahi, teboro tinahabihabone tina tiwa, hiri tinamebonaha yama wehe terei na ya. Teoso biti tihi ya tikisamahi awa ya", me ati namaroke.

⁴¹ Sasetoti me ka hiti me ya Mowisei ati kakamina me tabaha me haha hikana hinematamonaka, me ka hiti me ya me tabaha mati. ⁴² "Me one ta kasome hiwa kasomi watore awaka fare. Ihayeo me ka towisawa amare? Awa ya kismaho, ati e nofawabaya waha. ⁴³ Teoso hikasomebona ati nareka. Teoso hinofe ya Teoso hikasomehiba awaka hibayata ya. Ati e nareka ahi: 'Teoso biti ama oke', ati nareka", me ati namaroke. ⁴⁴ Yama boboti he ya me tabaha me ati yana, namaroke, he me hora na mati, awa ya me kawana mati.

Sesowi ahabematamonaka.

⁴⁵ Bai nokorise ya yama kayomamaroke, yama nafi. Manakobisa yama soki fawa namaroke bai weo towawiti ya. ⁴⁶ Bahi weo towahawiti ya Sesowi ha nemarika kasiro ya. "Teoso, oko Teoso, himataba owa tinaharikosine tiri?" ati nemarika. Fara me atibisa amake haro: "Eri, eri, rema sabakitani?" ati naro.

⁴⁷ Me one naoha ati mitati me ati yana namaroke. "Eria ino hiri ne awaka", me ati namaroke. ⁴⁸ Me ka owa ohari kana ni tokome esibosa tonakamehimarika. Finakiri ya esibosa sa hife awa tati boni ya hinawana ta hikamisamakemaroke, Sesowi hifahabonehe. ⁴⁹ Ehene me one hinofarehimarika. "Hine naka. Eria kake ya Eria hikasome ya kasomi e awehibanaka", me ati namaroke.

⁵⁰ Sesowi ha tasehimarika kita ya. Faya ahabemarika fahi. ⁵¹ Hibati ya teboru boti ka yama babari kana makari tohaha sibi karehemetemoneke. Neme ya sibi kari yana na sibi kari kisa sibi kari kobo nisehemetemoneke bofe ya. Wami kiha nemetemoneke. Yati bakaka nemetemoneke wami kiha na ihi. ⁵² Me ahaba me tame se nemetemoneke. Me tamaha me ahaba me kitamatasemetemoneke, Teoso ka mati. ⁵³ Tama ya me tasi tona Sesowi kitame ya me tokiyomemetemoneke Serosarei ya. Me tamaha me me hiwehemetemoneke. ⁵⁴ Saotato me ka hiti ya saotato

me tabaha Sesowi me kakatoma wami me awehemetemoneke, kiha naro, wami mera behe kanaharo. Yama one me awa, nemetemoneke. Yama me awaha me kakomeha me ati yana nemetemoneke. "Hehi Teoso biti tohe awaka hari. Keye amakere", me ati nemetemoneke.

⁵⁵ Me fanawi tamaha Sesowi ya tabarawa hike ya nanaho nama narawamaroke, Sesowi kakatomarawaharo. Karireya ya Sesowi ya tabarawa kakerawamaroke, he narifarawaro. ⁵⁶ Maria Matarena toha, Maria Tiako ya Yose me fama me ka ami toha, Sebeteo biti me ka ami toha, one toharawa, namaroke.

Sesowi me kamohemetemoneke.

⁵⁷ Bahi tokarise ya Yose kakehimarika. Yose Arimateya kamarika, yama kihahari. Sesowi nonofamarika. ⁵⁸ Yose Birato aate nematamonaka, Sesowi abohi ta namehibonaha Yose ni ya. Birato ati amosematamonaka. Birato hinaka saotato mera yosehimatamonaka, Sesowi abohi me ta tonamabone mati Yose ni ya. ⁵⁹ Yose Sesowi abohi wara tone rofi hiwahematamonaka makari riyo tohaha ya, amosaro. ⁶⁰ Yose Sesowi abohi ibarimatamonaka tama yati hiri ni tohaha ya, yati naro. Ati ehene me wi hinemetemoneke hibayata ya. Yati nafiha karoro towahame tama noki bori bari kawahamematamonaka yati ya. Faya tokomematamonaka. ⁶¹ Maria Matarena Maria one famaha me teme narehemetemoneke, tama beheri ya.

Saotato Sesowi temene me kakatomehemetemoneke.

⁶² Yama we yotoha ya, sabato ya, sasetoti me ka hiti me ya fariseo me tabaha me tokomakehemetemoneke Birato ni ya, me aate hinehibonaha. ⁶³ "Ota ka hiti hehi keye hihiri tohehi ati e nareka ahi, sawisa ne ya mata: 'Owamisamaba ama oke yama wehe terei na ya', ati nareka. ⁶⁴ Saotato me tiyosehi, tama hoti me kakatomahaba mati, yama wehe famaha ya. He ya tataba abohi

me hibotirayaho. Abohi me hiboti ya me ati e naba me amake ahi: 'Ahabe ahabawahakara. Kitamareka', me ati naba me amake. Sesowi ka keye fotaha me ka keye nanafi nama naba me amake mata ya, me ati e na mati ahi", me ati nemetemoneke.

⁶⁵ "Te ka saotato meba me ta onahabana oke, me te yosehaba mati, tama me kakatomahaba mati. Te ati ehene yama kakatomi me amosaboneke", ati nematamonaka.

⁶⁶ Me ati ihi Sesowi temene saotato me kakatomeheme-temoneke. Tama noki bori yama atahone ya me moya hikanemetemoneke, nokobi me se karibone karo. Nokobi me one ahi ni ya tama moya kani ka yama atahone baka tona me awi ya me ati e naboneke ahi: "Tama noki bori me itiha me awineke", me ati naboneke.

28

Sesowi wamisamematamonaka.

¹ Sabato ahaba nowati ya tomiko ya Maria Matarena ya Maria one famaha hiba yama wa ni ya towakamarawemetemoneke, Sesowi temene towamarawabonehe. ² Wami kiha nemetemoneke kasiro ya, Teoso nanarifa neme ya kisasi ehene, tokomakehari Sesowi temene ya. Yati tama noki bori tohaha hitiha yoko hiwahawitietememoneke. Teoso nanarifa itarimatamonaka yati mese ya. ³ Oyene kitehimatamonaka, yama yebe kani nima naro. Hinaka makari sawi kitehemetemoneke, fa boni foro na nima naro. ⁴ Saotato Sesowi temene me kakatoma me kakome kitehemetemoneke, me hoyahoyari kana na mati. Me ahabinima nemetemoneke, me foro na mati.

⁵ Teoso nanarifa fanawi hiyararawematamonaka. "Te kakomerabone teke. Tera owato oke, Sesowi te siba na te, me ba hikanari awa ya. ⁶ Watamakara ahi. Kitamatasahareka, fara yama hikamina nima nari. Te kakamahi ahi, fore ka taboro te awabaya. ⁷ Te tokomakabote nahi, he ya

tataba me te hiyaribeya, te ati e na te ahi: 'Kitamenoka. Tai tohamebonaka Karireya ya, te nokosi ya. Te awehibonaka fahi', te ati nabone teke. Okominahareka te ni ya", Teoso nanarifa ati nematamonaka.

⁸ Kakomerawa yayai narawa towakamarawemetemoneke hibati ya. Kana kawarawemetemoneke, Sesowi tamine kaminarawabonehe Sesowi ya tataba me ni ya.

⁹ Hawi ya Sesowi kobo hirawemetemoneke. "Afa me te ama?" ati nematamonaka. Nokosi ya foro narawa he teme tama karawemetemoneke. ¹⁰ "Te kakomerima nahi. Te towakamakihiki oko one me ni ya, otamine te kaminibeya me ni ya. Me te yosiyahi Karireya ya, owa me awahaba mati fahi", ati nematamonaka.

Yinero me ta nemetemoneke saotato me ni ya, keye me hiri nabone mati.

¹¹ Towakamarawa saotato me one tokoma nemetemoneke sitati ya, yama me awaha me tokaminamabone mati sasetoti me ka hiti me ni ya. ¹² Heoniao me hiri nemetemoneke, me ka hiti me ya me tabaha mati. Me abe hiyara yinero nanafi raba ne me ta nemetemoneke saotato me ni ya. ¹³ "Te ati e nabone teke ahi: 'He ya tataba yama soki ya me kakeha Sesowi abohi me itihanike, ota amo na ota ni ya', te ati naba te amake. ¹⁴ Kofenato te tamine mite ya narabo ota nima nebonaka, tera me nahabirabone te", me ati nemetemoneke. ¹⁵ Yinero me wara tona fara yama sasetoti me ka hiti yama me hikamina me hiri nemetemoneke. Haha hiyara soteo me kaminante me amake, saotato me hikaminehemete.

Sesowi he ya tataba me ni ya kobo nematamonaka.

¹⁶ Sesowi ya tataba me 11 na me tokomamaroke Karireya ya, atami ya, Sesowi hikaminaharo. ¹⁷ Me tokoma me hiwehi nokosi ya me foro namaroke. Efe amaremona me one hinehimarika.

¹⁸ Sesowi mera hiyaremarika. "Me nafi oyose okibone waha, Teoso ati ehene, neme ka me toha, bofe ka me toha, na mati. ¹⁹ Makoni tabora nafi ka me te hiyarabone teke, owa nonofa me tohawahabone mati. Me te iibofaris-aboneke, e ka abi ino, biti ino, Teoso Kanamori ino ne ya. ²⁰ Me te kanawanahabone teke, fara yama okomina me hiri nabone mati. Oko sawi fawa teraba ama oke te ni ya. Yama nafi ahabi ya osawisa otehaba ama oke te ni ya", ati nemari amaka.

Teoso Ka Yama Hani

Jamamadí: Teoso Ka Yama Hani (New Testament)

Copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Jamamadí)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Feb 2021 from source files dated 10 Feb 2021

736b79e6-3611-53c1-a5f7-490d67da3c50